

ผลกระทบบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแล
ต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

กาญจนา บุญชม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาธุรกิจอาเซียน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2557

**The Impact of Rules and Regulations to the Operation
Performance of the Islamic Bank of Thailand**



Kanjana Boonchom

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Business Administration Program in ASEAN Business
Faculty of Business Administration, Dhurakij Pundit University**

2014

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	กาญจนา บุญชม
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว
สาขาวิชา	บริหารธุรกิจอาเซียน
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินธุรกรรมของธนาคาร เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการพัฒนาดำเนินงานของธนาคาร รวมถึงแนวทางการปรับปรุงกฎเกณฑ์ของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลให้เหมาะสมต่อไป ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานที่ประกอบด้วยวิธีการวิจัยแบบสำรวจเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการวิจัยแบบสำรวจเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่มคือ 1) พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้บริหารของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ 2) ลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพทำการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลธนาคาร โดยใช้คำถามกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) เพื่อนำมาวิเคราะห์ (Content analysis) หาความสัมพันธ์ถึงกฎเกณฑ์ที่มีผลต่อการดำเนินงานของธนาคาร ในข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพรวมถึงความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการที่มีต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินธุรกรรมของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ให้ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกอยู่ที่ระดับความสำคัญมาก ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และ 3.97 ตามลำดับซึ่งอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน และกฎเกณฑ์จากภายนอกที่มีความสำคัญสูงสุด คือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย และกฎเกณฑ์จากภายในที่มีความสำคัญสูงสุด คือ กฎเกณฑ์ด้านคู่มือระเบียบของธนาคารและกฎเกณฑ์จากคณะกรรมการด้านศาสนา อยู่ที่ระดับความสำคัญมาก ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และ 4.02 ตามลำดับ สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธนาคารพบว่า มีผลกระทบต่อด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนา โดยเฉพาะด้านหลักการระบบการเงินแบบอิสลาม และในการทดสอบสมมติฐานยังพบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลมีความสัมพันธ์ต่อ

ความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามอยู่ที่ระดับมาก และหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทยเช่นกัน รวมถึงความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลมีความคิดเห็นกับผลกระทบที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแล ยังมีความสอดคล้องตรงกันกับข้อมูลเชิงปริมาณความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

Thesis Title	The Impact of Rules and Regulations on the Operational Performance of the Islamic Bank of Thailand
Author	Miss Kanjana Boonchom
Thesis Advisor	Dr.Kiatanantha Lounkaew
Department	ASEAN Business
Academic	2014

ABSTRACT

The purposes of research is to examine how the externally and internally imposed rules and regulations affect operational performance of the Islamic Bank of Thailand (IBANK). Both quantitative and qualitative research methods were employed. Quantitative data was collected by questionnaire administered to both IBANK staff and customers. Qualitative data were obtained from interviews with IBANK's top executives and representatives from external regulatory agencies such as the Bank of Thailand and Ministry of Finance. Questionnaire and in-depth interview were used to gather data from 2 targets groups: employees and board members of Islamic Bank of Thailand (IBank) and the Bank's customers in Bangkok. Descriptive statistics and Pearson correlation were employed to analyze quantitative data. Content analysis was used to examine interview results. Three key findings from this study were as follows:

Employees and board members of the IBank acknowledge greater that influence of rules and regulation from internal has greater impact to the IBank compared to the one imposed externally. The rules of internal unit which received the highest importance were the regulation of bank and the rules of religious committee. For higher significance of external unit was the rule from bank of Thailand in term of money market consistent with Islamic guidelines and the establishment of center unit to be controlled by Islam law. The result of effect influence on the abilities in transacting by principle of Islam, principle of production and righteous service of principle region (Shai'ah principle) and influence on structure operation of bank but for bank's customers accord significance level on formative service and the product of the bank should be appropriated to Muslim customers and should have a central unit for checking the righteous of

rules that the bank applied which influence on principle of banking and structure operation of bank and also the branches of bank should be located in Muslim area.

The result of hypothesis found that the rules and regulation of internal and external units were related to the abilities of transaction by Islamic principles of Islamic bank of Thailand was strong significance and proceeding in the same direction which was statistically significant at 0.05

The interview of delegate from regulated unit conformed with quantitative data. It was found that the IBANK were exposed that the rules and regulations which strongly effected were the rules of bank of Thailand that effected on the principle of bank and structure operation of bank which was costly more than general bank and the establishment of center unit was controlled by Islamic law which was standard including the taxation law.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยความเมตตากรุณาจาก อาจารย์ ดร.เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาหลักผู้ซึ่งให้คำแนะนำ คำปรึกษากระบวนการปรับความคิดที่ดีให้แก่ศิษย์ ซึ่งแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องต่างๆ ให้กำลังใจที่ดีและติดตามความก้าวหน้าระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ ด้วยความรักและเมตตาศิษย์ จนงานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเมตตา และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ตลอดจนขอขอบพระคุณท่านคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่เสียสละเวลาช่วยเหลือแนะนำเพื่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคณาจารย์และผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ ด้วยความรักและเมตตาศิษย์ตลอดมา เป็นความประทับใจแก่ศิษย์เป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณตัวแทนหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่เสียสละเวลาให้คำชี้แนะ ช่วยเหลือข้อมูลการสัมภาษณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงเพื่อนพนักงานร่วมองค์กร ผู้บริหารธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเพื่อน-พี่น้อง คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจอาเซียน ปีการศึกษา 2555 ทุกคนที่ได้ให้ความรักให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบคุณเลขานุการหลักสูตร เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยและบุคคลที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านต่างๆ ผู้วิจัยมาโดยตลอด จนงานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ท้ายสุดนี้ คุณความดีและกุศลที่พึงบังเกิดมีจากการทำวิจัยฉบับนี้ ซึ่งสามารถก่อให้เกิดความรู้และข้อคิด อันควรค่าแก่การศึกษาหรือปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในอนาคต ข้าพเจ้าขออมพระลี้ภุชาคุณแด่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้แต่งหนังสือ ตำราหรือผู้จัดทำสื่อทางวิชาการทุกชนิดทุกท่าน ที่ข้าพเจ้าใช้อย่างอิงในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แต่หากมีข้อบกพร่องประการใด คณะผู้จัดทำวิจัยขอน้อมรับไว้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.4 สมมติฐานงานวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตงานวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 ประวัติความเป็นมาการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม.....	10
2.2 หลักการดำเนินธุรกรรมของของสถาบันการเงินอิสลาม.....	24
2.3 องค์กัมาตรฐานสากลควบคุมการดำเนินสถาบันการเงินอิสลาม.....	38
2.4 มาตรฐานการดำเนินธุรกรรมธนาคารอิสลามในแห่งประเทศไทย.....	46
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
2.6 บทสรุป.....	60
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	62
3.2 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง.....	63
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
3.4 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	71
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3.6 ระยะเวลาในการวิจัย.....	74
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	76
4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญคุณเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายใน และภายนอกที่ควบคุมการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตัวอย่างพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่.....	80
4.3 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตัวอย่างพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่.....	86
4.4 วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตัวอย่างลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	92
4.5 ผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย.....	95
4.6 ผลการวิเคราะห์สรุปความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	104
4.7 การวิเคราะห์ SWOT จากข้อมูลการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	115
4.8 สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบตามวัตถุประสงค์งานวิจัย.....	118
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย.....	120
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	120
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	128
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	133
บรรณานุกรม.....	137
ภาคผนวก.....	141
ก. แบบสอบถามงานวิจัย.....	142
ข. พระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545.....	150
ค. บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดต่างๆ ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยและโครงสร้างองค์กร.....	166
ประวัติผู้เขียน.....	173

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	แสดงจำนวนประชากรแบ่งตามหน่วยงาน.....	6
2.1	จำนวนของธนาคารอิสลามและขนาดของสินทรัพย์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ณ สิ้นปี2007.....	18
2.2	การจัดอันดับสถิติของสถาบันการเงินอิสลามในส่วน 25 อันดับแรกของโลก ข้อมูล ณ สิ้น ปี 2008.....	19
2.3	ลำดับเหตุการณ์ประวัติการก่อตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2537-ปัจจุบัน.....	23
2.4	การเปรียบเทียบระบบการเงินอิสลามกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป.....	26
2.5	การจัดอันดับความน่าเชื่อถือภายในประเทศ.....	47
2.6	การจัดอันดับความน่าเชื่อถือภายนอกประเทศ.....	47
2.7	แสดงข้อมูลด้านสินเชื่อบนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	48
2.8	แสดงข้อมูลด้านเงินฝากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	49
3.1	การแบ่งตัวแทนผู้บริหารตามหน่วยงานกำกับกิจการสถาบันการเงินอิสลาม...	65
3.2	ค่า Alpha จากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตัวอย่างพนักงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่.....	72
3.3	ค่า Alpha จากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตัวอย่างลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	72
4.1	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล.....	76
4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน แบ่งออกเป็น 3 หน่วยงาน.....	80
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก แบ่งออกเป็น 3 หน่วยงาน.....	83
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามแบบอิสลาม.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร.....	89
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นจากลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผลกระทบต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	90
4.6	ความสัมพันธ์ด้านกฎเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบภายในธนาคาร จากหน่วยงานภายใน ต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม...	93
4.7	ความสัมพันธ์ด้านกฎเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบภายในธนาคาร จากหน่วยงานภายใน ต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม...	96
4.8	ความสัมพันธ์ด้านกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยจากหน่วยงานภายใน ต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม.....	97
4.9	ความสัมพันธ์ของกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) จากหน่วยงานภายใน ต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม.....	98
4.10	ความสัมพันธ์ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จากหน่วยงานภายนอกต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม.....	99
4.11	ความสัมพันธ์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ จากหน่วยงานภายนอกต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม.....	100
4.12	ความสัมพันธ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย จากหน่วยงานภายนอกต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม	101
4.13	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในและภายนอกต่อ ความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.14	ความสัมพันธ์ภาพรวมจากกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแล ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต่อผลความสามารถในการดำเนินธุรกรรม ตามหลักอิสลาม.....	103
4.15	จำนวนผู้แทนของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	105
4.16	สรุปรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงาน และนักวิชาการ ด้าน ความสำคัญของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่กำกับดูแล.....	106
4.17	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้แทนของหน่วยงาน นักวิชาการ ถึงผลกระทบที่ เกิดขึ้นต่อการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	111
4.18	การวิเคราะห์ SWOT ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับ ดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	116

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	การเติบโตในภาคการลงทุนในอุตสาหกรรมการเงินอิสลาม.....	13
2.2	การเปรียบเทียบขนาดสินทรัพย์ สินเชื่อและเงินฝากของสถาบันการเงิน อิสลามในส่วน 25 อันดับแรกของโลกข้อมูล ณสิ้น ปี 2008.....	21
2.3	โครงสร้างพื้นฐานของการดำเนินการตามหลักชะรีอะฮ์.....	24
2.4	โครงสร้างระบบการเงินแบบมุดอรอบะฮ์.....	33
2.5	โครงสร้างระบบการเงินแบบมุชาระกะฮ์.....	34
2.6	โครงสร้างระบบการเงินแบบมูรอบาฮะฮ์.....	35
2.7	โครงสร้างระบบการเงินแบบสะถัม.....	36
2.8	โครงสร้างระบบการเงินแบบอิสติสนา.....	37
2.9	โครงสร้างระบบเงินแบบอิญาเราะฮ์.....	38
2.10	หน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมกำกับดูแลกิจการสถาบันการเงินอิสลาม.	40
2.11	กรอบการกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงินอิสลามสากล.....	59
3.1	กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	62
4.1	องค์ประกอบที่สำคัญของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่กำกับดูแลการดำเนินงาน ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต่อด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นสูงสุด.....	115

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันการเงินเป็นองค์กรที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะสถาบันการเงินเป็นกลไกหนึ่งที่คอยผลักดันให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจดำเนินไปได้ด้วยการทำหน้าที่ระดมเงินออมเพื่อนำไปใช้ในการลงทุน รวมถึงการให้บริการทางการเงินต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ ก่อให้เกิดการผลิตและการจ้างงานอันเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตและมีเสถียรภาพ ภายในปี พ.ศ.2558 ภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้จะมีการรวมตัวเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations: ASEAN) หรือ ประชาคมอาเซียน มีประเทศสมาชิกจำนวน 10 ประเทศประกอบด้วย ไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และบรูไน ดารุสสลาม เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ รวมถึงทำให้อาเซียนมีความแข็งแกร่งมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ

การวางแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีภาคบริการด้านการเงิน ซึ่งให้ความสำคัญกับภาคการเงินและการลงทุนเป็นอย่างมาก ทั้งการลงทุนจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นประชากรมุสลิมกว่าครึ่งของจำนวนประชากรทั้งหมดในภูมิภาคนี้ ดังนั้นระบบการเงินแบบอิสลามจึงมีบทบาทเป็นอย่างมากในการเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนและเป็นตลาดทุน การมีสถาบันการเงินอิสลามที่ดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามอย่างถูกต้องและเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะเกิดขึ้น ประเทศที่มีบทบาทในระบบการเงินอิสลามในระดับภูมิภาคอาเซียน ประกอบด้วย 4 ประเทศหลักได้แก่ ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และบรูไน ดารุสสลาม ซึ่งประเทศสิงคโปร์จะเป็นศูนย์กลางทางการเงินในระดับภูมิภาคเอเชีย สำหรับประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซียต่างมีจุดยืนในการมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางทางการเงินอิสลาม โดยประเทศมาเลเซียมีจุดยืนการเป็นศูนย์กลางทางการเงินอิสลามของโลก ขณะที่ประเทศอินโดนีเซียมีแนวทางในการพัฒนาด้านการเงินอิสลามในระดับภูมิภาคแห่งนี้

ปัจจุบันมีสินทรัพย์ภายใต้การบริหารของอุตสาหกรรมการเงินอิสลามทั่วโลกประมาณ 950,000 ล้านดอลลาร์ ขณะที่ขนาดมูลค่าตลาดพันธบัตรอิสลามทั่วโลกเท่ากับ 110,000 ล้านดอลลาร์ และมีธนาคารอิสลามกว่า 300 แห่งใน 51 ประเทศและมีแนวโน้มที่พุ่งสูงขึ้นกว่า 5 เท่าตัว

ส่วนหนึ่งของสินทรัพย์หลายหมื่นล้านดอลลาร์ได้หมุนเวียนอยู่ในเขตประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในการเปิดตัวประชาคมอาเซียนจะมีประชากรราว 600 ล้านคน และเกินกว่าครึ่งหนึ่งเป็นชาวมุสลิม ทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มและเกิดการโยกย้ายทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงานทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ ทำให้ระบบการเงินอิสลามกลายเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจอาเซียน และพบว่าสินทรัพย์ในกลุ่มสหกรณ์อิสลามของ 8 ประเทศในอาเซียนมีสินทรัพย์รวมกันจำนวนกว่า 3,000 ล้านบาท หมุนเวียนอยู่ในวงจรเศรษฐกิจอาเซียนแห่งนี้ (นิพล แสงศรี, 2557)

ประชากรมุสลิมกว่า 300 ล้านคน ในเขตประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community: AEC) ต่างมีความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินอิสลาม (Islamic Financial Products) โดยสถาบันการเงินอิสลาม (Islamic Financial Institutions) จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในช่วง 10 ปีผ่านมามีสถาบันการเงินอิสลามเกิดขึ้นแล้วกว่า 300 สถาบัน ใน 75 ประเทศทั่วโลก แต่สามารถสนองตอบความต้องการของชาวมุสลิมได้เพียงร้อยละ 15 เท่านั้น ยังไม่พอเพียงต่อความต้องการของชาวมุสลิมทั่วโลก ซึ่งความไม่เพียงพอดังกล่าวนี้ ทำให้ปัจจุบันมีการขยายตัวการเติบโตของภาคการเงินอิสลามรวมถึงการเติบโตของธนาคารอิสลามที่มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10-15 ที่สนองต่อความต้องการของชาวมุสลิมที่เพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น ทั้งความต้องการผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ถูกต้อง รูปแบบการให้บริการที่หลากหลาย และภายในภูมิภาคอาเซียนได้มีการจัดตั้งธนาคารกลางอาเซียน ภายใต้กรอบการเปิดเสรีภาคธนาคารภายในอาเซียน โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างมาตรฐานกลางของธนาคาร ที่เป็นธนาคารระดับอาเซียน สามารถทำธุรกรรมการเงินได้ในทุกประเทศในอาเซียน มีการทำกรอบ “มาตรฐานธนาคารอาเซียน” หรือ Qualified ASEAN Bank: QAB ที่หากธนาคารใดได้มาตรฐานนี้ จะสามารถทำธุรกิจธนาคารในอาเซียนได้ทุกประเทศ โดยเริ่มมีการพิจารณาอนุญาต QAB ในปีพ.ศ.2557 และเริ่มการตั้งธนาคารพาณิชย์จริงในปีพ.ศ. 2563 (Mahamad, 2013)

จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นระบบสถาบันการเงินของไทย โดยเฉพาะสถาบันการเงินระบบอิสลามต้องจัดเตรียมรับมือกับการแข่งทางภาคการเงินแบบอิสลามจากประเทศต่างๆ มากขึ้น เนื่องจากลูกค้ามุสลิมจากประเทศใน AEC และกลุ่มธุรกิจในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามต่างแสวงหาสถาบันการเงินที่ดำเนินการตามหลักอิสลามอย่างถูกต้อง ซึ่งปัจจุบันในประเทศไทยมีเพียงธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยเพียงแห่งเดียวที่เป็นสถาบันการเงินของรัฐ ที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ.2545 อยู่ในความดูแลของกระทรวงการคลัง มีคณะกรรมการด้านศาสนา (หลักชะรีอะฮ์) ควบคุมกำกับดูแล กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ มาตรฐาน กำกับดูแล และแนวทางปฏิบัติที่บังคับใช้กับการดำเนินธุรกรรมของธนาคาร ซึ่งเป็นทั้งระบบกฎหมายและจริยธรรมที่มีความชัดเจนและเป็นเอกลักษณ์ทำให้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินอิสลามมีความแตกต่าง

จากการเงินทั่วไป ดังนั้นระบบการเงินไทยจำเป็นต้องเร่งเตรียมการที่จะทำหน้าที่เป็นสะพานเพื่ออำนวยความสะดวกทางการเงิน ในด้านการค้า การลงทุน และการย้ายฐานการผลิตของไทย เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปีหน้า (Mahamad, 2013)

การควบคุมดูแลกิจการของสถาบันการเงินอิสลามที่ต้องดำเนินการตามหลักกฎหมายอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) ต้องมีมาตรฐานการควบคุมดูแลการดำเนินงานที่ถูกต้อง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้มีความมั่นคงและเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และเพิ่มความน่าเชื่อถือจากสากลสามารถนำไปสู่การเป็นสถาบันการเงินอิสลามของไทยที่ได้รับการยอมรับจากต่างชาติ หน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลกิจการถือเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญทั้งจากการควบคุมภายในกิจการ ที่ดูแลกฎระเบียบ ข้อบังคับรวมถึงข้อห้ามและบทลงโทษต่างๆ เช่น คณะกรรมการธนาคารคอยควบคุมการดำเนินธุรกิจขององค์กรให้อยู่ในทิศทางที่ถูกต้อง คณะกรรมการด้านศาสนาแนะนำแนวทางปฏิบัติที่บังคับใช้กับการดำเนินธุรกรรมธนาคาร บทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการของธนาคารตามหลักชะรีอะฮ์กำหนดกฎระเบียบที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจของธนาคารอิสลาม ทั้งด้านกฎหมายและภาษีจากธนาคารกลางของประเทศนั้นๆ รวมถึงการควบคุมดูแลจากกระทรวงการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่คอยควบคุมกำกับดูแลและเพิ่มประสิทธิภาพมาตรฐานการดำเนินงาน และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับต่างประเทศ คือ การควบคุมดูแลจากองค์กรนานาชาติที่กำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลาม ในด้านต่างๆ เช่น การควบคุมด้านบัญชี การลงทุน และการจัดอันดับความเชื่อประกอบด้วย

- 1) องค์กรนานาชาติที่กำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลาม
- 2) หน่วยงานภายนอกที่กำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลามของไทย
 - 2.1 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
 - 2.2 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
 - 2.3 ธนาคารแห่งประเทศไทย
- 3) หน่วยงานภายในองค์กร
 - 3.1 คณะกรรมการธนาคาร
 - 3.2 คณะกรรมการด้านศาสนา
 - 3.3 กฎระเบียบข้อบังคับภายในองค์กร

บทบาทของหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมดูแลกิจการของสถาบันการเงินอิสลามต่างๆ เหล่านี้ถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทและส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการดำเนินกิจการของสถาบันการเงินเป็นอย่างมาก และเพื่อให้สถาบันการเงินอิสลามของไทยที่มีเพียงแห่งเดียวที่ดำเนินธุรกรรม

ทางการเงินอิสลามอย่างเต็มรูปแบบ คือ “ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย” สามารถรองรับภาคการเงินอิสลามที่จะเกิดขึ้นจากการรวมตัวของภาคการเงินในอาเซียน โดยเฉพาะภาคการลงทุนของระบบการเงินอิสลามที่มีมูลค่าทางสินทรัพย์จำนวนมากจากการรวมตัวเป็นเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 หากสถาบันการเงินอิสลามของไทยไม่มีมาตรฐานการควบคุมดูแลกิจการที่ดีจากหน่วยงานต่างๆ อาจทำให้ขาดความน่าเชื่อถือจากนักลงทุนในต่างชาติ โดยเฉพาะการลงทุนของประเทศมุสลิมอาจเกิดการสูญเสียโอกาสการลงทุนให้กับภาคการลงทุนของไทย

เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดต่อสถาบันการเงินของไทย ในการรับมือกับภาคการเงินอิสลามที่จะไหลเข้ามาสู่ประเทศไทยภายหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รองรับกับการเคลื่อนย้ายแหล่งเงินทุน กลุ่มนักธุรกิจมุสลิมต่างชาติที่แสวงหาสถาบันการเงินที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างถูกต้องสอดคล้องตามหลักศาสนาอย่างครบวงจร ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยควรเตรียมพร้อมรองรับการพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานให้ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับทัดเทียมกับสถาบันการเงินของต่างชาติที่กำลังทุ่มทุนการศึกษาภาคการเงินอิสลามมากขึ้น รายงานการวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลมาตรฐานการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย รวมถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการขาดมาตรฐานการดำเนินงานให้ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นกรอบมาตรฐานการดำเนินธุรกรรมของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยที่ดำเนินธุรกิจอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงสถาบันการเงินต่างๆ ที่สนใจจะดำเนินธุรกรรมการเงินตามหลักอิสลาม สามารถนำไปเป็นข้อมูลการวางมาตรการการกำกับดูแลกิจการสถาบันการเงินของไทยที่จะดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามในอนาคต และรูปแบบการให้บริการผลิตภัณฑ์ทางการเงินให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของตลาดเป้าหมายได้อย่างถูกต้องชัดเจน ต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีประเด็นคำถามในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลมีผลอย่างไรต่อมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
2. กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและภายนอกมีผลกระทบต่อมาตรฐานการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยให้ดำเนินกิจการถูกต้องตามหลักอิสลามอย่างไร

3. แนวการควบคุมจากข้อบังคับจากคณะกรรมการด้านศาสนามีผลต่อการกำกับดูแลมาตรฐานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยที่จะช่วยให้ธนาคารสามารถดำเนินกิจการที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อตอบคำถามการวิจัยที่ข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่มีบทบาทในการควบคุมการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จากกฎเกณฑ์ข้อบังคับจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่เข้ามากำกับดูแล
3. เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการดำเนินกิจการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ที่เกิด เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการ วิจัย ดังนี้

ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในและภายนอกมีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตที่จะทำการวิจัยออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านเวลา

1.5.1 ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย ประกอบด้วย 3 กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 209,962 คน (รายงานประจำปีธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557)

2. พนักงาน/เจ้าหน้าที่และผู้บริหารของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ จำนวนทั้งหมด 1,273 ตัวอย่าง (รายงานประจำปีธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557)

3. ผู้บริหาร/ตัวแทนจากหน่วยงานที่มีบทบาทในการควบคุมกำกับดูแลกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย นักวิชาการ โดยแบ่งตามประเภทหน่วยงานดังตาราง

ตารางที่ 1.1 จำนวนประชากรแบ่งตามหน่วยงาน

ตำแหน่ง	ตัวอย่าง
1. ผู้บริหารหรือตัวแทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	3
2. ผู้บริหารหรือตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ	3
3. ผู้บริหารหรือตัวแทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย	3
4. คณะกรรมการด้านศาสนาของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	3
5. คณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	3
6. นักวิชาการ	3
7. ผู้บริหารธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	3
รวม	21

1.5.2 ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2557 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2558

1.5.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นการศึกษาออก แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ

1) หน่วยงานที่มีบทบาทต่อการการควบคุมการดำเนินงานกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เพื่อส่งเสริมและกำกับดูแลสถาบันการเงินอิสลามในประเทศไทยให้มีมาตรฐานที่ดี โดยหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

1. หน่วยงานภายในประกอบด้วย

1.1 กฏระเบียบข้อบังคับทั่วไปขององค์กร

1.2 คณะกรรมการของธนาคาร

1.3 คณะกรรมการด้านศาสนา (หลักชะรีอะฮ์)

2. หน่วยงานภายนอกที่มีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย แบ่งเป็น 3 หน่วยงาน คือ

2.1 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

2.2 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

2.3 ธนาคารแห่งประเทศไทย

2) ผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคารที่ส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของกลุ่มลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

1.1 หลักการระบบการเงินอิสลาม

1.2 โครงสร้างการดำเนินงาน

1.3 ผลประกอบการ

2. กระบวนการบริหารงานภายในองค์กร

2.1 ทักษะของบุคลากร

2.2 ต้นทุนการดำเนินงาน

2.3 มาตรฐานการควบคุมตรวจสอบ

2.4 กระบวนการดำเนินงาน

3. ความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นประโยชน์ได้ดังนี้

1. สามารถนำผลจากการศึกษามาตรฐานการควบคุมจากหน่วยงานที่กำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงินอิสลามในประเทศไทย ให้มีมาตรฐานการดำเนินงานที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายศาสนาอิสลาม และมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับจากสากล

2. ช่วยส่งเสริมและพัฒนาบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่กำกับควบคุมดูแลสถาบันการเงินอิสลามในประเทศไทย ให้มีมาตรฐานการดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักการดำเนินงานที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม

3. สามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนากฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยให้มีมาตรฐานในการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4. สามารถนำไปเป็นแนวทางมาตรฐานการควบคุมเบื้องต้นสำหรับธนาคารพาณิชย์เพื่อนำไปใช้ในการประกอบการดำเนินธุรกรรมของธนาคารที่จะดำเนินการตามหลักอิสลาม วางรูปแบบมาตรฐานการดำเนินงานที่ถูกต้อง และการให้บริการผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องและเหมาะสมถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม

5. สามารถนำไปเป็นแนวทางให้สถาบันการเงินของไทยเพื่อใช้ในการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งสถาบันการเงินอิสลามที่มีความน่าเชื่อถือให้เป็นมาตรฐาน สามารถดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม เพื่อรองรับรองรับภาคตลาดการเงินอิสลามของกลุ่มในแถบประเทศอาเซียนที่จะเคลื่อนย้ายเงินทุนมายังประเทศไทย ภายหลังจากเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีคำนิยามศัพท์เฉพาะดังต่อไปนี้

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย หมายถึง ระบบการธนาคารรูปแบบหนึ่งซึ่งดำเนินงานภายใต้กรอบแนวคิดแห่งกฏอิสลาม หรือเรียกว่า “หลักชะรีอะฮ์” ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน การทำการค้า การทำสัญญา และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในด้านอื่นๆ

ระบบการเงินอิสลาม ระบบการการเงินที่อยู่ภายใต้กรอบหลักศาสนาอิสลาม หรือ หลักชะรีอะฮ์ (Shariah Law) ในการทำธุรกรรมใดๆ หลักชะรีอะฮ์ (Shariah Law) หรือกฎหมายอิสลามเป็นระบบการเงินที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับดอกเบี้ย การลงทุนในสิ่งต้องห้าม ยาเสพติด สิ่งมอมเมาที่ผิดกฎหมาย การผลิตและการค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการลามกอนาจาร

หลักชะรีอะฮ์ หมายถึง ข้อกำหนดต่างๆ ซึ่งบัญญัติให้มนุษย์ปฏิบัติตาม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในทุกๆด้าน ทั้งความเชื่อ การกระทำและจริยธรรมของมนุษย์ และกฎเกณฑ์ทางด้านศาสนาอิสลามที่ใช้เป็นข้อกำหนดในการประกอบธุรกิจของธนาคารอิสลาม

ริบา (Riba) หมายถึง ดอกเบี้ยที่ถูกกำหนดล่วงหน้า คือ ส่วนเพิ่มจากการกู้ยืมที่มีการกำหนด ณ วันทำสัญญา โดยผู้กู้จะต้องจ่ายเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ให้กู้ยืมเมื่อถึงกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

เศรษฐศาสตร์อิสลาม หมายถึง เป็นเศรษฐศาสตร์และการใช้หลักการ กฎข้อบังคับของหลักชะรีอะฮ์ เพื่อผดุงไว้เพื่อความยุติธรรมในการใช้ทรัพยากรเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์และทำให้เขาสามารถปฏิบัติตามโอองการของอัลเลาะห์ และสังคมโดยรวม

ธนาคารพาณิชย์ หมายถึง บริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ และให้ความหมายถึงธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์

บัญชีชะกาด หมายถึง บัญชีที่ธนาคารจัดตั้งขึ้นเพื่อบริจาคและดำเนินการบริจาคตามหลักการของศาสนาอิสลาม

คณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย หมายถึง คณะกรรมการธนาคาร ที่ประกอบด้วย กรรมการจำนวน 11 คน โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลังซึ่งเป็นข้าราชการประจำ 1 คน และกรรมการที่มีบทบาทเกี่ยวกับการบริหารงานประจำของธนาคาร 1 ท่าน เป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร 9 คน

คณะที่ปรึกษาธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย หมายถึง กรรมการที่ทรงความรู้ด้านศาสนาอิสลาม ประกอบด้วย ประธานที่ปรึกษา และที่ปรึกษาอื่นอีกไม่เกิน 4 คน มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการธนาคารเกี่ยวกับหลักชะรีอะฮ์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกรรมของธนาคาร

ฟัตวา หมายถึง การให้ความกระจ่างของความรู้เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับหลักของศาสนาอิสลามที่ถูกบัญญัติไว้ หรือผู้ที่ได้รับฉันทานุมัติในการทำหน้าที่ชี้แจงตามบทบัญญัติและข้อกำหนดต่างๆ ในหลักของศาสนาอิสลาม

ชาวไทยมุสลิม หมายถึง ผู้ที่มีสัญชาติไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร

นิศอบ หมายถึง หน่วยของฟักัดทองคำและโลหะเงินในการจ่ายชะกาดของมุสลิม เช่น การคำนวณนิศอบ (Nisaab) หรือฟักัดขั้นต่ำตามราคาทองคำน้ำหนักจำนวน 85 กรัม โดยให้คำนวณราคาทองคำโดยใช้ราคาเฉลี่ย 12 เดือนล่าสุด สะท้อนค่าครองชีพและค่าใช้จ่ายตลอดปีที่นำทรัพย์สินมาคำนวณชะกาด จะได้ฟักัดขั้นต่ำตามราคาทองคำน้ำหนัก 85 กรัม เท่ากับ 110,293 บาท

หลักอะกีดะฮ์ หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับหลักศรัทธา (หลักเชื่อมั่น) มีความสำคัญเพราะเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิตของผู้ศรัทธา

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลมาตรฐานการดำเนินกิจการของสถาบันการเงินที่ดำเนินการตามหลักอิสลามในประเทศไทย ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รวบรวมเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 ประวัติความเป็นมาการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม
- 2.2 หลักการการดำเนินธุรกรรมของสถาบันการเงินอิสลาม
- 2.3 องค์กรมาตรฐานสากลควบคุมการดำเนินงานสถาบันการเงินอิสลาม
- 2.4 มาตรฐานการดำเนินธุรกรรมธนาคารอิสลามในประเทศไทย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ประวัติความเป็นมาการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม

2.1.1 ต้นกำเนิดความเป็นมาของธนาคารอิสลามของโลก

จุดเริ่มต้นของระบบธนาคารอิสลามเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2506 ในประเทศอียิปต์ โดยนักเศรษฐศาสตร์ชาวอียิปต์ชื่อ Dr. Ahmad Elnaggar ได้ผลักดันการจัดตั้งธนาคารโดยใช้ระบบการเงินแบบอิสลามและทดลองนำระบบการออมทรัพย์แบบแบ่งผลกำไร โดยได้นำเงินไปลงทุนในธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมการทดลองออมเงิน ใช้ชื่อว่าธนาคาร Mit Ghamr Savings Bank เริ่มแรกมีจำนวนผู้ฝากเงิน 17,560 ราย คิดเป็นจำนวน 40,944 ปอนด์อียิปต์ ในระยะเวลาเพียง 3 ปีมีจำนวนผู้ฝากเงินเพิ่มขึ้นถึง 251,152 ราย สูงขึ้นกว่า 14 เท่าตัว มียอดจำนวนเงินฝากสูงถึง 1,823,375 ปอนด์อียิปต์ ซึ่งถูกค้าส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรและชาวบ้านในท้องถิ่น การดำเนินรูปแบบธนาคารที่ปราศจากดอกเบี้ยตามหลักศาสนาอิสลาม ทำให้เกิดความก้าวหน้าของระบบธนาคารแบบอิสลามอย่างมาก หลังจากนั้นในปี พ.ศ.2514 รัฐบาลอียิปต์จึงมีแนวคิดจัดตั้งธนาคารปลอดดอกเบี้ยที่ชื่อว่า Nazir Social Banks ขึ้น ทำให้เกิดเป็นแรงกระตุ้นให้มีการจัดตั้งธนาคารอิสลามในประเทศแถบอาหรับและต่อมอองค์กรความร่วมมืออิสลาม หรือ OIC (Organization of Islamic Cooperation) ได้จัดตั้ง Islamic Development Bank ณ เมืองญิดดะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ในปี พ.ศ.2517 โดยได้หลักกฎหมายของศาสนาอิสลามมาใช้ในการดำเนินงานของธนาคารอย่างเต็มรูปแบบ (มุสฏอฟาอัลอัคคูลลอฮ์อัลกิฟรีย์, 2557)

หลังจากประเทศซาอุดีอาระเบียได้ก่อตั้งธนาคาร Islamic Development Bank ขึ้นมา ทำให้ประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศมุสลิมหันมาสนใจและนำระบบธนาคารอิสลามมาใช้มากขึ้น เช่น ประเทศอิหร่าน ซูดาน ปากีสถาน รวมถึงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยประเทศมาเลเซีย ถือเป็นประเทศแรกที่ก่อตั้งธนาคารอิสลาม ในปี พ.ศ.2526 ซึ่งมีความก้าวหน้าและเป็นประเทศแม่แบบให้กับประเทศต่างๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศบรูไน ดารุสสลาม รวมถึงประเทศไทยที่ได้ก่อตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยขึ้นมาด้วย ทั้งนี้ระบบการเงินอิสลามได้แพร่กระจายไปสู่ทวีปยุโรป และสหรัฐอเมริกาโดยขยายช่องทางการให้บริการในรูปแบบธนาคารอิสลามมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศอังกฤษที่มีจำนวนสถาบันการเงินอิสลาม 22 แห่ง ถือเป็นประเทศที่มีตลาดการเงินอิสลามที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก และประเทศในแถบทวีปเอเชีย ประเทศสิงคโปร์ จีน ญี่ปุ่น และ ศรีลังกา ต่างก็ให้ความสนใจต่อระบบธนาคารอิสลามอย่างต่อเนื่องตลอดมา (นิพล แสงศรี, 2557)

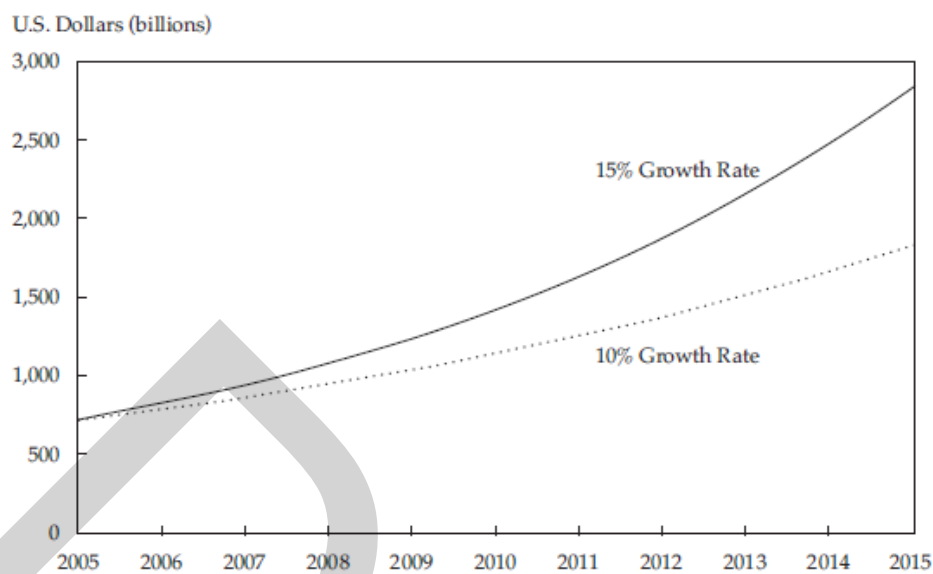
2.1.2 ความเป็นมาของระบบการเงินแบบอิสลามในโลกตะวันตก

บรรจง บินกาซัน (2557) ในศตวรรษที่ 20 ระบบความคิดตามลัทธิคอมมิวนิสต์ที่จะช่วยทำให้โลกรอดพ้นจากการเอารัดเอาเปรียบจากลัทธิทุนนิยมได้ แต่เมื่อลัทธิคอมมิวนิสต์ล่มสลายลง ทำให้โลกตะวันตกอยู่ภายใต้อำนาจของลัทธิทุนนิยม แต่เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจระดับโลก ทำให้ผู้นำทางเศรษฐกิจและผู้นำการเมืองของประเทศต่างๆ ทั่วโลกออกมาขอให้มีการจัดระเบียบการเงินของโลกใหม่ โดยเฉพาะนักเศรษฐศาสตร์ชาวอิตาลีที่ชื่อ ลอเรตต้า นะโปลีโอนี และคลาวเดีย ชิเกร ได้นำทฤษฎีพื้นฐานทางการเงินของอิสลามที่สามารถบรรเทาความรุนแรงและลดปัญหา โดยเฉพาะระบบการเงินระหว่างประเทศที่เน้นการห้ามให้กู้เงินโดยคิดดอกเบี้ย รวมถึง การออกพันธบัตร Sukuk (พันธบัตรอิสลาม) ที่เป็นการลงทุนที่แท้จริงมิใช่การเก็งกำไร ได้ถูกนำมาใช้เป็นตัวเลือกแทนระบบดอกเบี้ยได้ จากผลกระทบที่รุนแรงของวิกฤตเศรษฐกิจที่อาจต้องสูญเสียบประมาณที่เคยเกินดุลถึง 1.8 หมื่นล้านยูโรในปี พ.ศ.2550 ลดลงเหลือเพียง 6 พันล้านยูโรในปลายปี พ.ศ.2551 และลดลงอีกเรื่อยในปีต่อมา ยิ่งทำให้เกิดความสนใจและศึกษาระบบการเงินอิสลามมากยิ่งขึ้น

ในการประชุม OIC ขององค์กรความร่วมมืออิสลาม กระตุ้นให้ประเทศมุสลิมที่เป็นสมาชิกขององค์กรหันมาใช้ระบบการเงินอิสลามเพื่อทดแทนระบบทุนนิยม ประกอบกับการถดถอยทางเศรษฐกิจในช่วงดังกล่าว ทำให้นักเศรษฐศาสตร์ทั่วโลกหันมาสนใจทางเลือกใหม่ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาทางการเงินโดยหันมาสนใจระบบการเงินแบบอิสลามมากขึ้น โดยคำสอนของศาสนาอิสลามที่เน้นหลักคำสอน เรื่องความยุติธรรมในสัญญา การเงินที่ไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดถูกเอาเปรียบจากดอกเบี้ย หรือริบา ซึ่งเป็นการขูดรีดและเอาเปรียบของผู้ที่เดือดร้อน และใน

ทางตรงข้ามไม่เคยมีธนาคารที่ดำเนินตามหลักอิสลามต้องล่มสลายลงหรือต้องให้รัฐบาลเข้ามาเพิ่มทุน ซึ่งธนาคารอิสลามแทบทุกแห่งสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดของคณะกรรมการบริการทางการเงินอิสลาม (Islamic Financial Services Board) ซึ่งเป็นองค์กรที่กำกับเรื่องการเงินอิสลาม ซึ่งได้วางรูปแบบการปฏิบัติงานที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบธนาคารอิสลาม

ความเติบโตของระบบการเงินแบบอิสลามในแถบประเทศยุโรป โดยเฉพาะ ประเทศอังกฤษที่มีตลาดการเงินอิสลามจำนวนถึง 22 แห่ง อย่างธนาคาร SHBCAMANA เป็นหน่วยงานย่อยภายใต้ธนาคาร SHBC เปิดดำเนินการมากกว่า 10 ปี ในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ โดยเน้นลูกค้าที่เป็นสถาบันและสินเชื่อธุรกิจเป็นหลัก และบริษัทธนาคารอาหรับ (Arab Banking Corporation) มุ่งเน้นลูกค้าที่เป็นสินเชื่อที่อยู่อาศัยตามหลักการชะรีอะฮ์ สถาบันการเงินเหล่านี้ต่างไม่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการเงินของโลกแต่อย่างใด นอกจากการธนาคารที่ดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามแล้ว การออกหลักทรัพย์ Sukuk หรือพันธบัตรอิสลามก็มีศักยภาพสำคัญด้วยความแตกต่างจากพันธบัตรและตราสารในระบบเดิม ตรงที่มีสินทรัพย์ที่แท้จริงเป็นหลักประกันให้แก่ผู้ลงทุน การยืกระบบการเงินที่วางพื้นฐานคุณค่าทางศีลธรรม ทำให้การเงินแบบอิสลามขยายตัวไปและมีแนวโน้มมากขึ้น เพราะนักลงทุนที่ต้องการแหล่งเงินทุนที่ปลอดภัย ทั้งนี้ด้วยระบบการเงินอิสลามที่แตกต่างจากระบบการเงินทั่วไป ทำให้มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงระดับโลกหลายแห่งต่างเห็นความสำคัญ และได้เปิดหลักสูตรการเงินอิสลาม เช่น มหาวิทยาลัย สตราสส์บวร์ก คณะบริหารธุรกิจ ของประเทศฝรั่งเศส เปิดหลักสูตรปริญญาโทด้านการเงินอิสลาม และมีการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์อิสลามมากยิ่งขึ้น ทำให้ปัจจุบันหลายประเทศต่างให้ความสนใจต่อผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลาม โดยที่ประเทศอังกฤษจะพยายามกระตุ้นสถาบันการเงินและธนาคารภายในประเทศของตนให้กลายเป็นศูนย์กลางทางการเงินอิสลามประจำแถบทวีปยุโรป (นิพลแสงศรี, 2557) ซึ่งคาดว่าจะมีการเติบโตในภาคอุตสาหกรรมการเงินอิสลามในปี พ.ศ.2553 ถึงปี พ.ศ.2558 แนวโน้มการเติบโตของระบบการเงินอิสลามในอนาคตมีอัตราการเติบโตมากขึ้น ดังภาพที่ 2.1



Source: Islamic Financial Services Board (2007).

ภาพที่ 2.1 การเติบโตในภาคการลงทุนในอุตสาหกรรมการเงินอิสลาม

ที่มา: The Research Foundation of CFA Institute

2.1.3 ต้นกำเนิดความเป็นมาของธนาคารอิสลามในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้

2.1.3.1 การกำเนิดธนาคารอิสลามในประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียถือเป็นประเทศแรกในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้รับเริ่มก่อการตั้งธนาคารอิสลามขึ้นมา โดยมีมติจากที่ประชุมสภาเศรษฐกิจภูมิบุตร (Bumiputra Economic Congress) ในปี พ.ศ.2523 ให้ดำเนินการก่อตั้งธนาคารอิสลามของประเทศ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2526 ภายใต้พระราชบัญญัติธนาคารอิสลาม พ.ศ.2526 ใช้ชื่อว่าธนาคารอิสลามมาเลเซีย (Bank Islam Malasia Berhad) ในรูปแบบบริษัทจำกัดและรัฐบาลมาเลเซียได้ผูกขาดการกำเนิดธนาคารอิสลามภายในประเทศนานกว่า 10 ปี จนกระทั่งปี พ.ศ.2536 จึงจะอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์อื่นๆ เปิดให้บริการ “ธนาคารปลอดดอกเบี้ย” และแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับแผนงานระดับชาติเพื่อทำการศึกษาและวินิจฉัยถึงความเหมาะสมของการจัดตั้งธนาคารอิสลาม โดยคณะกรรมการกำกับแผนงานระดับชาติ มีข้อเสนอแนะตามลำดับขั้นตอน (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557) ดังนี้

- 1) รัฐบาลควรจัดตั้งธนาคารอิสลามที่ดำเนินตามหลักกฎหมายอิสลามขึ้น
- 2) ธนาคารที่ถูกเสนอควรจัดตั้งในรูปแบบบริษัทภายใต้พระราชบัญญัติบริษัท พ.ศ.2508 ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถบริหารงานลักษณะธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรและไม่ใช่นองกรณ์ของรัฐ

3) การแก้ไขพระราชบัญญัติธนาคาร พ.ศ.2516 ที่ไม่สามารถใช้ได้กับการปฏิบัติงานของธนาคารอิสลามจริง ทำให้รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามฉบับใหม่ขึ้นมา เพื่อควบคุมธนาคารอิสลามและการบริหาร กำหนดให้ธนาคารกลางเป็นผู้รับผิดชอบการกำกับดูแล

4) Bank Negara หรือธนาคารกลางของประเทศมาเลเซียเป็นผู้กำกับดูแลตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลาม พ.ศ. 2526

5) ธนาคารกลางได้แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของธนาคารอิสลามให้เป็นไปตามหลักกฎหมายอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) อย่างแท้จริง ตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลาม พ.ศ. 2526 ซึ่งถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2526

6) นโยบายการกำหนดการผูกขาดการก่อตั้งธนาคารแบบอิสลามภายหลังธนาคารแห่งแรกจะมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ (ในระยะเริ่มต้น) ทำให้เกิดความมั่นคงและเป็นการวางรากฐานที่ดีให้ธนาคารแบบอิสลามที่จะเกิดขึ้นต่อมา

7) กำหนดชื่อชื่อของธนาคารอิสลามว่า “Bank Islam Malaysia Berhad”

ภายหลังจากการจัดตั้งธนาคารอิสลามมาเลเซีย (Bank Islam Malaysia Berhad) ทำให้ระบบการเงินแบบอิสลามภายในประเทศมีการพัฒนาจนบรรลุวัตถุประสงค์การก่อตั้งและมีศักยภาพการทำงานอย่างชัดเจน มีจำนวนสาขากว่า 80 แห่ง จำนวนพนักงานกว่า 1,200 คน และสามารถนำสินทรัพย์เข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ได้เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นการรองรับระบบการเงินแบบอิสลามอย่างเต็มรูปแบบ รัฐบาลมาเลเซียมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและภาษีของประเทศ เนื่องจากการทำธุรกรรมของธนาคารอิสลามมีข้อกำหนดที่ห้ามยุ่งเกี่ยวกับระบบดอกเบี้ย และในช่วง พ.ศ. 2526 - พ.ศ. 2535 รัฐบาลยังพัฒนาและเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมายของประเทศ เพื่อปรับโครงสร้างพื้นฐานและสนับสนุนในการผลักดันธนาคารอิสลาม (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557) ตามลำดับดังนี้

1) การลงทุนภาครัฐบาล รัฐบาลมาเลเซียออกพระราชบัญญัติกำหนดให้กระทรวงการคลังประกาศอัตราผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนในตราสาร และเพิ่มเครื่องมือทางการเงินแบบอิสลามในการบริหารสภาพคล่องที่ปลอดจากตราสารที่เกี่ยวข้องกับระบบดอกเบี้ย และกระทรวงการคลังได้ใช้การซื้อขาดตราสารการลงทุนเป็นลักษณะการให้กู้โดยไม่คิดผลตอบแทน การซื้อตราสารของธนาคารเปรียบเสมือนการให้รัฐบาลกู้เงิน โดยที่ธนาคารไม่คิดผลตอบแทน (Benevolent Loan) ธนาคารจะรับเงินต้นคืนเมื่อครบกำหนดระยะเวลา ในทางปฏิบัติรัฐบาลไม่จำเป็นต้องจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุน แต่รัฐบาลจ่ายเงินตอบแทนให้กับผู้ลงทุนขึ้นอยู่กับพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาผลตอบแทนของรัฐบาล

2) การเปิดตลาดตะกาฟุต ในปี พ.ศ. 2527 เพื่อรองรับธุรกิจประกันอิสลาม ที่เป็นธุรกิจที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจแบบธนาคารอิสลาม

3) การแก้ไขฐานการคำนวณและยกเว้นภาษีอากร พ.ศ.2492 รัฐบาลประเทศมาเลเซีย ได้แก้ไขฐานการคำนวณภาษีอากร จากกฎหมายเดิมที่ระบุให้ลูกค้าจ่ายค่าภาษีอากรตามมูลค่านิติกรรมจำนวน 2 ครั้ง สำหรับการให้สินเชื่อกายใต้หลักชะรีอะฮ์ ได้มีการปรับแก้ไขการคำนวณภาษีอากร บนฐานของเงินต้นของธนาคารที่ให้สินเชื่อกับลูกค้า ถึงแม้ว่าในสัญญาจะตกลงราคาขายที่ลูกค้าต้องชำระคืนด้วยจำนวนเงินที่บวกกำไรแล้ว แต่ในการคำนวณค่าภาษีอากรจะมาจากฐานเงินที่ธนาคารให้การสนับสนุนหรือจากเงินต้นของธนาคารเท่านั้น

4) การแก้ไขกฎหมายภาษีเงินได้จากกำไรในการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ในปี พ.ศ. 2519 รัฐบาลกำหนดการยกเว้นภาษีเงินได้จากกำไรในการขายทรัพย์สินของสถาบันการเงินแบบอิสลามให้แก่ลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าธนาคารไม่ต้องจ่ายภาษีเกินกว่าการทำธุรกรรมที่ต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป

5) การแก้ไขกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เดิมกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กำหนดการอ้างจากอัตราดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการให้กู้ยืม จึงมีการเพิ่มเรื่องอัตรากำไรหรือค่าใช้จ่ายจากการทำธุรกรรมกับธนาคารอิสลาม ทั้งนี้เพื่อให้ลูกค้าที่ใช้บริการจากธนาคารอิสลามได้รับประโยชน์จากการลดหย่อนภาษีเทียบเท่ากับการทำธุรกรรมในธนาคารพาณิชย์อื่น

(ก) วิวัฒนาการขยายขอบเขตธนาคารอิสลามในประเทศมาเลเซีย

ในแรกเริ่มการจัดตั้งธนาคารอิสลามในประเทศมาเลเซีย คณะกรรมการกำกับแผนงานระดับชาติมีข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาการเปิดบริการทางการเงินอิสลามแก่สถาบันการเงินพาณิชย์อื่นได้ต่อเมื่อ ธนาคารอิสลามแห่งแรกสามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของธนาคารกลาง (Bank Negara) ที่ต้องการให้มีระบบธนาคารอิสลามควบคู่ไปกับระบบธนาคารพาณิชย์กระแสหลัก ดังนั้นจึงต้องมีการเพิ่มสถาบันการเงินแบบอิสลามมากกว่าหนึ่งแห่งเพื่อให้มีความหลากหลาย ธนาคารกลางจึงสร้างแบบแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มแรกมีการเผยแพร่ประโยชน์และคุณค่าของธนาคารแบบอิสลามต่อสาธารณชนทั่วไป จนถึงศึกษาวิจัยปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ก่อนที่จะอนุมัติให้ธนาคารพาณิชย์ทั่วไปเปิดบริการทางการเงินแบบอิสลามได้ โดยมีรูปแบบลำดับขั้นตอนการพัฒนา (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2555) ดังนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ.2536 ธนาคารกลางของประเทศมาเลเซียประกาศโครงการ “ธนาคารปลอดดอกเบี้ย” ซึ่งอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินทุกแห่งมีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการนี้ได้ จนทำให้เกิดมีสถาบันการเงินต้นทุนต่ำเพิ่มขึ้น และมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้

ธนาคารกลางยังร่วมกับธนาคารอิสลามในประเทศพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบอิสลามให้เกิดมากขึ้น จนมีจำนวนผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลามถึง 21 ชนิด ที่สามารถสนองความต้องการลูกค้าภายในประเทศได้

ครั้งที่ 2 วันที่ 3 มกราคม พ.ศ.2537 ธนาคารกลางได้เปิดตลาดเงินระหว่างธนาคารอิสลามขึ้น ถือเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนระบบธนาคารอิสลาม ช่วยอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการระหว่างสถาบันการเงินอิสลาม เพิ่มช่องทางการลงทุนระยะสั้น และเป็น การรองรับนโยบายการเงินซึ่งเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเศรษฐกิจของประเทศ บทบาทของตลาดเงินระหว่างธนาคารอิสลามมีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

1. การซื้อขายเครื่องมือทางการเงินอิสลามระหว่างสถาบัน เพื่อให้ธนาคารอิสลามสามารถซื้อขายแลกเปลี่ยนตราสารทางการเงินที่ถูกต้องตามหลักชะรีอะฮ์ได้
2. การลงทุนระหว่างธนาคาร การนำเงินลงทุนจากสถาบันการเงินที่มีสภาพคล่องส่วนเกิน ไปสู่สถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่อง ภายใต้หลักการอิสลามอย่างถูกต้องรูปแบบการร่วมลงทุน มีอัตราผลตอบแทนขึ้นอยู่กับสัดส่วนการแบ่งผลตอบแทนที่ตกลงกันล่วงหน้า
3. ระบบเคลียร์ริงเช็คระหว่างธนาคาร ธนาคารกลางได้แยกระบบเคลียร์ริงเช็คระหว่างธนาคารอิสลามออกจากระบบของธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ธนาคารกลางจะทำการหักถอนบัญชีระหว่างธนาคาร ทำให้การบริหารเงินของธนาคารอิสลามเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักการอิสลามมากยิ่งขึ้น
4. การเปิดตลาดทุนอิสลาม มีลักษณะคล้ายกับตลาดทุนทั่วไป ตลาดการลงทุนระยะยาว เครื่องมือทางการเงินในตลาดทุนประกอบด้วย ตราสารหนี้ของภาครัฐและเอกชน ตราสารทุน หุ้นและตลาดสินค้าล่วงหน้า ภายใต้การบริหารการซื้อขายตามหลักชะรีอะฮ์ โดยสำนักงานกำกับหลักทรัพย์ได้ก่อตั้งฝ่ายตลาดทุนอิสลามขึ้นในปี พ.ศ.2538 มีหน้าที่การกำกับดูแล

ในปัจจุบันระบบการเงินแบบอิสลามของมาเลเซีย ยังนำผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินแบบอิสลามเข้าไปสู่ระบบบริษัทธุรกิจเข้าซื้อ ธุรกิจประกัน (ตะกาฟูล) การบริหารกองทุน ถือเป็น การเริ่มต้นความมุ่งมั่นของรัฐบาลมาเลเซียที่จะทำให้มีธนาคารอิสลามเกิดขึ้นอย่างเต็มรูปแบบ ถึงแม้รัฐบาลจะไม่มีเจตนาที่จะให้มีระบบการเงินเป็นแบบอิสลามทั้งหมด ซึ่งธนาคารกลางมาเลเซียได้ตั้งเป้าหมายความสามารถสำเร็จของระบบการเงินแบบอิสลาม โดยมีปัจจัยที่สำคัญดังนี้

- 1) ให้มีผู้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก
- 2) มีเครื่องมือทางการเงินอย่างกว้างขวาง
- 3) มีตลาดเงินระหว่างประเทศ (Interbank) แบบอิสลามอย่างเพียงพอ

การพัฒนาระบบการเงินแบบอิสลามในประเทศมาเลเซีย ธนาคารกลางวางแผนให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัททางการเงินเปิดบริการในรูปแบบ “ช่องทางต่างอิสลาม” (Islamic Windows) ภายในสิ้นปี พ.ศ.2550 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีจำนวนสถาบันการเงินอิสลามตามหลักชะรีอะฮ์ทั้งสิ้น ตามตารางที่ 2.1 และการจัดอันดับสถิติของสถาบันการเงินอิสลามใน 25 อันดับแรกของโลกข้อมูล ณ สิ้น ปี พ.ศ.2551 เปรียบเทียบข้อมูลด้านสินเชื่อ เงินฝาก สินทรัพย์ อัตราส่วนทางการเงิน Return On Assets (ROA) และ Return on Equity (ROE) ดังตารางที่ 2.2 ด้านล่าง

ตารางที่ 2.1 จำนวนธนาคารอิสลามและขนาดของสินทรัพย์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ณ สิ้นปี พ.ศ.2550

ประเทศ	สถาบันการเงิน	ส่วนแบ่งการตลาด
Brunei	- ธนาคารอิสลาม 1 แห่ง คือ “Bank Islam Brunei Darussalam”	ส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 36 สินทรัพย์ประมาณ 4,000 พันล้านเหรียญสหรัฐ
Malaysia	- ธนาคารอิสลามเต็มรูปแบบ 11 แห่ง - ธนาคารอิสลามเป็นส่วนหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ 7 แห่ง - กำลังพัฒนาระบบงาน 1 แห่ง	
Philippines	- กำลังพัฒนาระบบธนาคาร - ปี 2005 กำลังพัฒนาการลงทุนของ “Al-Amanah Islamic Investment Bank”	ส่วนแบ่งการตลาดและขนาดสินทรัพย์ (ไม่มีนัยสำคัญ)
Indonesia	- ธนาคารอิสลามเต็มรูปแบบ 3 แห่ง - ระบบธนาคารอิสลามเป็นส่วนหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ 26 แห่ง	ส่วนแบ่งการตลาดน้อยกว่าร้อยละ 2 สินทรัพย์ประมาณ 3,000 พันล้านเหรียญสหรัฐ
Singapore	- The Islamic Bank of Asia จัดตั้งขึ้นในปี 2007	ส่วนแบ่งการตลาดและขนาดสินทรัพย์ (ไม่มีนัยสำคัญ)
Bangladesh	- Islamic Bank Bangladesh (จัดตั้งขึ้นในปี 1983) - ธนาคารอิสลามเต็มรูปแบบ 5 แห่ง - ธนาคารอิสลามเป็นส่วนหนึ่งของระบบธนาคารพาณิชย์ 20 แห่ง	ส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 25
Thailand	- ธนาคารอิสลามเต็มรูปแบบ 1 แห่งคือ “Islamic Bank Of Thailand”	ส่วนแบ่งการตลาดและขนาดสินทรัพย์ (ไม่มีนัยสำคัญ)

ที่มา: The Research Foundation of CFA Institute

ตารางที่ 2.2 การจัดอันดับสถิติของสถาบันการเงินอิสลามในส่วน 25 อันดับแรกของโลกข้อมูล ณ สิ้น ปี พ.ศ. 2551

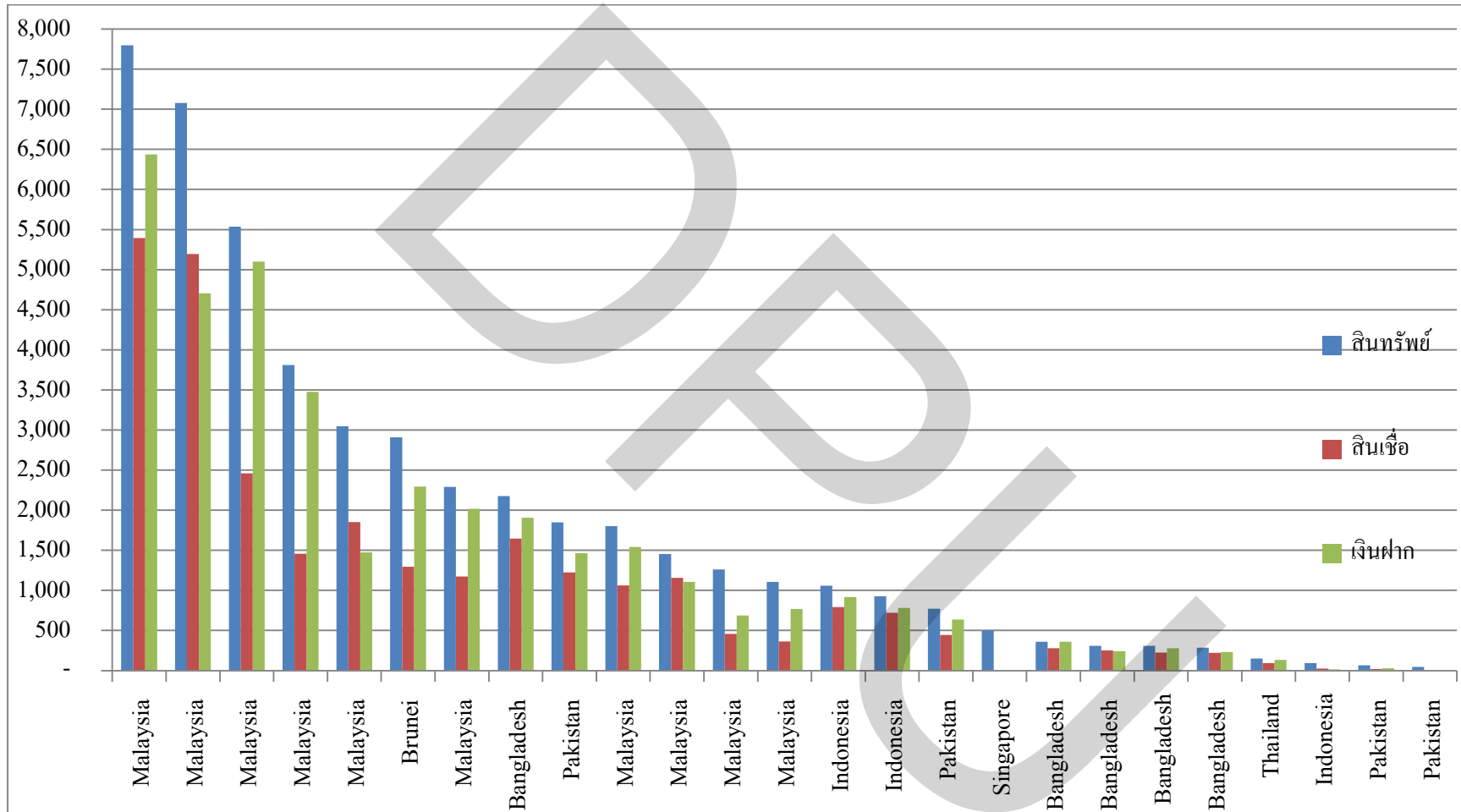
Rank	Bank	Country	Assets (\$ millions)	Islamic Financing (\$ millions)	Islamic Deposits (\$ millions)	Net Profit After Tax And Zakat (\$ millions)	ROA ร้อยละ	ROE ร้อยละ
1.	Bank Kerjasama Rakyat	Malaysia	7,796.3	5,392.1	6,437.6	109.6	1.4	10.6
2.	Maybank Islamic	Malaysia	7,077.1	5,193.5	4,703.5	55.1	0.8	9.7
3.	Bank Islam Malaysia	Malaysia	5,533.9	2,460.6	5,098.5	72.7	1.3	24.1
4.	Bank Muamalat Malaysia	Malaysia	3,808.8	1,457.8	3,477.0	20.5	0.5	10.1
5.	AmIslamic Bank	Malaysia	3,048.4	1,853.1	1,474.7	38.4	1.3	10.1
6.	Bank Islam Brunei Darussalam	Brunei	2,910.0	1,295.4	2,293.2	37.2	1.3	7.3
7.	RHB Islamic Bank	Malaysia	2,291.5	1,174.5	2,017.6	24.5	1.1	13.3
8.	Islami Bank Bangladesh	Bangladesh	2,175.5	1,644.5	1,904.4	20.3	0.9	14.0
9.	Faysal Bank	Pakistan	1,894.9	1,222.4	1,463.6	47.1	2.5	32.8
10.	Hong Leong Islamic Bank	Malaysia	1,801.8	1,063.3	1,541.7	16.4	0.9	9.5
11.	Eoncap Islamic Bank	Malaysia	1,454.1	1,158.0	1,106.1	3.6	0.2	3.1
12.	CIMB Islamic Bank	Malaysia	1,261.1	458.8	688.1	4.8	0.4	3.1
13.	Affin Islamic Bank	Malaysia	1,106.3	362.1	768.2	10.4	0.9	18.6
14.	Bank Syariah Mandiri	Indonesia	1,059.3	792.8	916.3	7.3	0.7	9.4
15.	Bank Syariah Muamalat Indonesia	Indonesia	928.0	720.6	781.8	12.0	1.3	13.8

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

Rank	Bank	Country	Assets (\$ millions)	Islamic Financing (\$ millions)	Islamic Deposits (\$ millions)	Net Profit After Tax and Zakat (\$ millions)	ROA ร้อยละ	ROE ร้อยละ
16.	Meezan Bank	Pakistan	771.7	443.7	635.4	11.5	1.5	13.3
17.	The Islamic Bank of Asia	Singapore	500.0	na	na	na	na	na
18.	Oriental Bank Bangladesh	Bangladesh	358.5	277.1	359.2	-6.7	-1.9	31.0
19.	Social Investment Bank	Bangladesh	309.4	252.3	240.0	6.8	2.2	27.8
20.	Shahjalal Islami Bank	Bangladesh	309.0	224.7	278.9	6.7	2.2	38.4
21.	Al-Arafah Islami Bank	Bangladesh	285.1	221.7	231.8	0.8	0.3	5.9
22.	Islamic Bank of Thailand	Thailand	149.2	93.3	134.0	-3.9	-2.6	-34.5
23.	Bank Syariah Mega Indonesia	Indonesia	91.3	25.0	16.9	0.3	0.4	4.7
24.	Bank Islami Pakistan	Pakistan	66.1	17.6	30.4	-0.1	-0.2	-0.4
25.	First Dawood Islamic Bank	Pakistan	44.3	0.2	na	na	na	na

ที่มา: Table Statistics for World's Top 25 Islamic Banks

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)



ภาพที่ 2.2 การเปรียบเทียบขนาดสินทรัพย์ สินเชื่อและเงินฝากของสถาบันการเงินอิสลามในส่วน 25 อันดับแรกของโลกข้อมูล ณ สิ้น ปี พ.ศ. 2551

2.1.3 ความเป็นมาการก่อตั้งธนาคารอิสลามในประเทศไทย

ความเป็นมาการก่อตั้งธนาคารอิสลามในประเทศไทย “ธนาคารศรีนคร” เป็นผู้ริเริ่มการศึกษาและก่อตั้งธนาคารแบบอิสลามเปิดให้บริการในเดือนธันวาคม พ.ศ.2540 และปิดดำเนินการลงเดือนกรกฎาคม 2541 เนื่องจากปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศ ต่อมาธนาคารออมสินได้เปิดวินโดว์อิสลาม (Islamic Window) ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2541 และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เปิดกองทุนอิสลามในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ที่มีชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่จำนวนมากเป็นอันดับต่อมา ซึ่งในวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2545 ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้ก่อตั้งธนาคารอิสลามขึ้นอย่างเป็นทางการ (ก่อเกียรติ วงศ์อารีย์, 2545, น.50-64)

2.1.3.1 การกำเนิดธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยแนวคิดการจัดธนาคารในรูปแบบอิสลามมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 ซึ่งแนวคิดของรัฐบาลในช่วงนั้นเพื่อเป็นช่องทางด้านการเงินสำหรับสำหรับชาวไทยมุสลิมให้มีธนาคารที่ปลอดพ้นจากระบบดอกเบี้ย โดยมอบหมายให้กระทรวงการคลังเตรียมพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาออกมาเป็นกฎหมายประกาศใช้ได้ในเดือนตุลาคม 2545 โดยธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2556) วัตถุประสงค์การก่อตั้ง “ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย” เพื่อสนองความต้องการของชาวไทยมุสลิม โดยเฉพาะพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมที่ดำเนินชีวิตตามหลักอิสลามอย่างเคร่งครัด ต่อมารัฐบาลผลักดันให้เกิดธนาคารอิสลามขึ้นในรูปแบบต่างๆ จำนวนมากขึ้น ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยเริ่มต้นด้วยทุนจดทะเบียนจำนวน 1,000 ล้านบาท

ในวันที่ 12 มิถุนายน 2546 ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้เปิดให้บริการอย่างเป็นทางการ โดยมีสำนักงานใหญ่และสาขาแห่งแรกที่ อาคารยูเอ็มทาวเวอร์ เขตคลองตัน จนกระทั่งสิ้นปี พ.ศ.2548 ธนาคารอิสลามมีสาขารวมทั้งสิ้น 9 สาขา (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557)

ต่อมาในปี พ.ศ.2549 ธนาคารได้ดำเนินการตามนโยบายการควบรวมกิจการของกระทรวงการคลัง โดยซื้อกิจการจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทำให้ธนาคารมีสาขาเพิ่มขึ้นอีก 18 สาขา รวมเป็น 27 สาขาโดยทันที และต่อมาธนาคารย้ายสำนักงานใหญ่มาอยู่ที่อาคารคิวเฮาส์ อโศก สุขุมวิท และกระทรวงการคลังเข้ามาผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของธนาคาร ทำให้ธนาคารมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557)

2.1.3.2 ประวัติการก่อตั้งมาธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

การก่อตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยเริ่มต้นตั้งแต่ พ.ศ. 2537 สามารถลำดับเหตุการณ์จนถึงปัจจุบันได้ ดังนี้

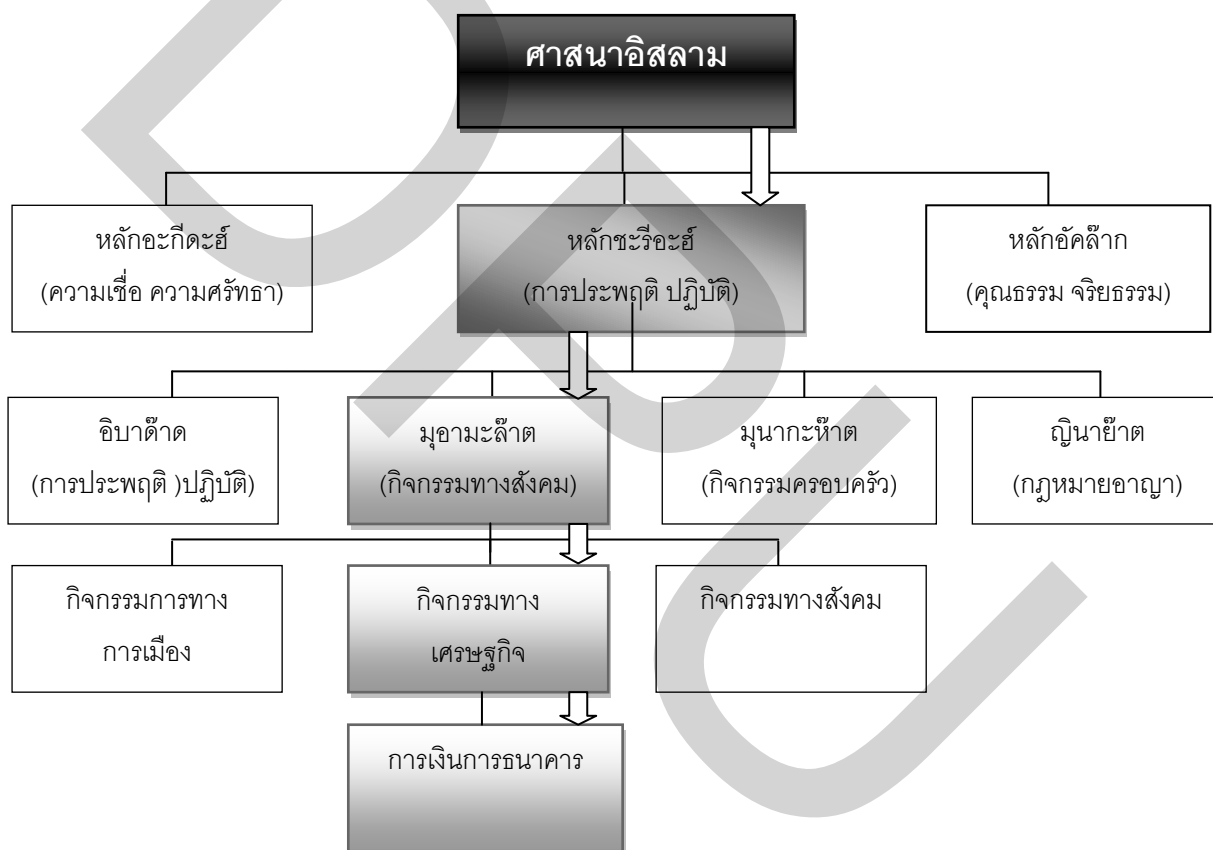
ตารางที่ 2.3 ลำดับเหตุการณ์ประวัติการก่อตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ.2537-ปัจจุบัน

พ.ศ.	ลำดับเหตุการณ์
พ.ศ.2537	○ รัฐบาลลงนามโครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจระหว่างไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย
พ.ศ.2540	○ รัฐบาลเชิญชวนธนาคารต่างๆ ให้เปิดธนาคารแบบอิสลาม ○ ธนาคารศรีนคร เปิดบริการธนาคารตามหลักอิสลาม และปิดกิจการลงเนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจทางการเงิน
พ.ศ.2541	○ ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เปิดบริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม โดยเน้นเปิดบริการในแหล่งที่มีมุสลิมอยู่หนาแน่น เช่น จังหวัดชายแดนภาคใต้ เขตพื้นที่หนองจอก กรุงเทพฯ เป็นต้น
พ.ศ.2545	○ 12 กรกฎาคม 2545 ธนาคารกรุงไทย เปิดบริการทางการเงินแบบอิสลามอย่างเต็มรูปแบบ สาขาแรก ถนนวิจิตร ชาญบุลย์ จังหวัดนครราชสีมา ○ 25 กันยายน 2545 พ.ร.บ.ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ได้รับการอนุมัติการจัดตั้งจากสภาผู้แทนราษฎรฯ
พ.ศ.2546	○ 12 มิถุนายน 2546 ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เปิดสาขาแรกที่อาคารยูเอ็ม ทาวเวอร์ ถนนรามคำแหง ○ 18 สิงหาคม 2546 ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ได้ทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ○ 15 ธันวาคม 2546 ธนาคารกรุงไทย ได้เปิดสำนักงานใหญ่ บริการทางการเงินตามหลักชะรีอะฮ์ (ธนาคารกรุงไทย ชะรีอะฮ์) ที่อาคาร ธญาณ ถนนพัฒนาการ
พ.ศ.2548	○ 9 พฤศจิกายน 2548 ธนาคารกรุงไทย ควบรวมกับธนาคารกรุงไทย ชะรีอะฮ์ ตามนโยบายกระทรวงการคลัง ทำให้กับธนาคารมีสาขาเพิ่มขึ้นเป็น 27 สาขา
พ.ศ.2549	○ 18 สิงหาคม 2549 ธนาคารได้ย้ายสำนักงานใหญ่มารวมที่ อาคารคิวเฮ้าส์ อโศก ○ 6 พฤศจิกายน 2549 ธนาคารได้รวมระบบเข้าด้วยกันกับธนาคารกรุงไทยชะรีอะฮ์ แทนระบบเดิมทั้งหมด
พ.ศ.2550	○ 9 พฤศจิกายน 2550 ธนาคารได้เพิ่มทุนจาก 1,000 ล้านบาท เป็น 31,230 ล้านบาท โดยมีกระทรวงการคลัง ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย ถือหุ้นรายใหญ่ ทำให้ธนาคารกลายเป็นรัฐวิสาหกิจ โดยอัตโนมัติ

ที่มา: ข้อมูลจากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2556

2.2 หลักการดำเนินงานธุรกรรมของสถาบันการเงินอิสลาม

หลักการดำเนินงานของระบบการเงินแบบอิสลามสามารถแยกออกเป็นด้านโครงสร้าง การดำเนินงาน และด้านหลักการการดำเนินธุรกรรม ธนาคารหรือสถาบันการเงินอิสลามต้องยึดหลักตามกฎหมายหลักชะรีอะฮ์ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความเชื่อ การกระทำและจริยธรรมของมนุษย์ แนวทางในการดำเนินชีวิตของมุสลิม ได้ถูกบัญญัติอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งสามารถแสดงโครงสร้างพื้นฐานที่มาและการดำเนินตามหลักชะรีอะฮ์ (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557) ดังภาพ



ภาพที่ 2.3 โครงสร้างพื้นฐานของการดำเนินการตามหลักชะรีอะฮ์

ที่มา: คู่มือชะรีอะฮ์ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

2.2.1 โครงสร้างองค์กรของธนาคารที่ดำเนินธุรกรรมตามอิสลาม

อรุณ บุญชม (2557) โครงสร้างของธนาคารอิสลามต้องดำเนินธุรกรรมที่ตามหลักของกฎหมายอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) ยึดถือหลักการหุ้นส่วน รวมถึงกลุ่มผู้ถือหุ้น ผู้ฝากเงิน ผู้ลงทุน และผู้ยืมเงิน หลักการที่สามารถนำทุนและแรงงานมารวมกันได้ในฐานะหุ้นส่วนการประกอบการ มีความเสี่ยงร่วมกัน รวมถึงผลตอบแทนและกำไรขาดทุนตามระบบธนาคารอิสลาม ซึ่งความเสี่ยงจะขึ้นอยู่กับขนาดการลงทุนและผลประกอบการของธนาคาร

หลักการของธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ธนาคารต้องรับประกันความเสี่ยงของลูกค้าโดยการจ่ายดอกเบี้ยให้กับผู้ฝากเงินและผู้ประกอบการตามสัญญา ในภาพรวมของธนาคารที่อยู่ในรูปของการแบ่งปันของกำไรหุ้นส่วน มักจะประสบความสำเร็จในโครงการที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก การร่วมกันของการเป็นหุ้นส่วนมิใช่การรวมกันแต่เฉพาะด้านวัตถุ แต่หมายถึงด้านของศีลธรรมและจริยธรรมทางเศรษฐกิจ โดยนำคุณค่าทางวัตถุและจิตใจมารวมเข้าด้วยกัน ตามหลักการศาสนาอิสลามการกำหนดพฤติกรรมและแนวคิดทางเศรษฐกิจและทางจริยธรรมของอิสลาม โดยการนำกำไรที่เกิดขึ้นแจกจ่ายผลประโยชน์สู่สังคมตามหลักการชะกาตของศาสนาอิสลาม ทำให้เกิดความยุติธรรมในสังคม ถือเป็นสิ่งที่สำคัญตามหลักการของศาสนาอิสลาม

โดยทั่วไป ธนาคารอิสลามจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทางการเงินระหว่างผู้ลงทุน หรือผู้ฝากกับผู้ขอสินเชื่อหรือผู้ประกอบการ ต่างกันตรงที่ธนาคารทั่วไปแสวงหาประโยชน์บนพื้นฐานของดอกเบี้ยที่ได้จากการปล่อยเงินกู้ในประเภทต่างๆ ในขณะที่ธนาคารอิสลามจะแสวงหาผลกำไรจากการค้าขายและการลงทุน หมายถึง ธนาคารอิสลามจะต้องดำเนินธุรกรรมเพื่อหาช่องทางในการลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนแก่ผู้ฝากเงินของธนาคาร ในขณะเดียวกันทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนให้กับผู้ขอสินเชื่อหรือผู้ประกอบการ รูปแบบการค้าตามหลักการศาสนาอิสลาม ดังตารางที่ 2.4 การเปรียบเทียบระบบการเงินอิสลามกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป (ฝ่ายชะรีอะฮ์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2554)

ตารางที่ 2.4 การเปรียบเทียบระบบการเงินอิสลามกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป

คุณลักษณะ	ระบบการเงินอิสลาม	ระบบธนาคารพาณิชย์ทั่วไป (ระบบดอกเบี้ย)
กรอบการดำเนินงาน กิจการ	หน้าที่การทำงานและรูปแบบการดำเนินงาน เป็นไปตามหลักกฎหมายชารีอะห์ธุรกรรมการ ทางการเงินทุกอย่างต้องเป็นไปตามหลักชะรีอะห์ ของธนาคารตามการลงทุน	หน้าที่การทำงานอยู่บนพื้นฐานการ ดำเนินงานของระบบธนาคาร พาณิชย์ทั่วไป
การคิดอัตรากำไร	ระบบคิดอัตรากำไรสินเชื่อนี้ไม่ได้มุ่งเน้น ที่ดอกเบี้ย (Riba) แต่ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงและ ผลตอบแทนการลงทุนร่วมกัน	มุ่งเน้นที่อัตรดอกเบี้ยเป็นตัวแปร สำคัญของระบบการดำเนินธุรกิจ
การคิดอัตรากำไรเงินฝาก	ระบบคิดอัตรากำไรเงินฝากไม่ได้มุ่งเน้น ที่ดอกเบี้ย (Riba) ผู้ฝากไม่ได้รับอัตรากำไร ที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงและผลตอบแทน การลงทุนร่วมกัน	ผู้ฝากเงินจะได้ดอกเบี้ยจากการ รับประกันเงินต้นฝากของลูกค้า
การกระจายความเสี่ยง ในการจัดหาเงินทุน	ธนาคารอิสลามมีเงินทุนที่มีการกระจายความ เสี่ยงสำหรับ โครงการหรือกิจการ มีการสูญเสีย ร่วมกันบนพื้นฐานของหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นใน ขณะที่กำไรจะขึ้นพื้นฐานของอัตราดอกเบี้ย กันไว้ล่วงหน้าร่วมกัน	ไม่ได้มีการกระจายความเสี่ยงกับ เจ้าของเงินทุน
ข้อจำกัด	ธนาคารอิสลามต้องปฏิบัติตามกฎหมายอิสลาม หลักชะรีอะห์ เช่น ธนาคารไม่สามารถจัดหา เงินทุนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายเนื้อสุกร หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ธนาคารพาณิชย์สามารถให้สินเชื่อ กับสินค้าหรือบริการที่ถูกต้องตาม กฎหมายทั่วไป
การบริจาค Zakat (ภาษีทางศาสนา)	หนึ่งในหน้าที่ของธนาคารอิสลามต้องมีการ บริจาคชะกาตร้อยละ 2.5 ต่อปี (Zakat หรือทาน บัจจิบ)	ธนาคารพาณิชย์ทั่วไปไม่มี
บทลงโทษ	ธนาคารอิสลามจะไม่อนุญาตให้เรียกเก็บเงินการ ผิดนัดชำระจากเงินต้นทั้งหมด แต่อนุญาตให้มี เริ่มต้นคิดค่าปรับจากค่าของเดือนเท่านั้น และจะนำเงินในส่วนนี้ไปบริจาคให้องค์กรการ กุศล	ธนาคารพาณิชย์ทั่วไปคิดค่าปรับ จากดอกเบี้ยทบต้นในกรณีที่มีการ ชำระเงินล่าช้า
การหลีกเลี่ยง Ghara	การทำธุรกรรมทุกชนิดต้องหลีกเลี่ยงกับการ พนันหรือการเก็งกำไร	อนุญาต

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ระบบการเงินอิสลาม	ระบบธนาคารพาณิชย์ทั่วไป (ระบบดอกเบี้ย)
ความสัมพันธ์กับ ลูกค้า	สถานะของธนาคารอิสลามเกี่ยวข้องกับลูกค้า ลักษณะเป็นพันธมิตรหุ้นส่วนและนักลงทุน	ธนาคารพาณิชย์เกี่ยวข้องกับลูกค้า ลักษณะเจ้าหนี้และลูกหนี้
การกำกับดูแลของ คณะกรรมการ ชะรีอะฮ์	ธนาคารอิสลามจะต้องมีคณะกรรมการชะรีอะฮ์ กำกับดูแลเพื่อให้แน่ใจว่าทุกกิจกรรมทางธุรกิจ ของตนมีความสอดคล้องกับความต้องการตาม หลักชะรีอะฮ์	ไม่มี
ข้อกำหนดตาม กฎหมาย	ธนาคารอิสลามต้องปฏิบัติตาม ข้อกำหนด กฎหมายของธนาคารกลางของประเทศและต้อง ดำเนินการตามหลักชะรีอะฮ์	ธนาคารอิสลามต้องปฏิบัติตาม ข้อกำหนดกฎหมายของธนาคาร กลางของประเทศหรือรัฐในท้องถิ่น

ที่มา: The Research Foundation of CFA Institute

2.2.2 หลักการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม

ธนาคารอิสลามถือเป็นธนาคารที่ทำให้เกิดระบบการเงินแบบใหม่ หลักการการแบ่งปันความเสี่ยงและผลกำไรระหว่างผู้ยืมและผู้ฝากเงิน โดยปราศจากดอกเบี้ย ระบบการฝากเงินธนาคารอิสลามไม่สามารถระบุผลตอบแทนที่เกิดขึ้นในอัตราที่แน่นอนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลประกอบการของธนาคาร ซึ่งทำให้ระบบการเงินอิสลามมีความแตกต่างจากระบบการเงินทั่วไป การดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามจะต้องดำเนินการตามหลักกฎหมายอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) ปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ ข้อบังคับ แนวทางที่ใช้กับการดำเนินธุรกรรมของธนาคารอย่างความชัดเจน เหตุนี้จึงทำให้ผลิตภัณฑ์และบริการของระบบอิสลามมีความแตกต่างจากการเงินทั่วไป ซึ่งแหล่งที่มาของหลักการดำเนินการตามหลักศาสนาอิสลาม (ฝ่ายชะรีอะฮ์ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2554) ประกอบด้วย

1) “คัมภีร์อัลกุรอาน” เป็นคัมภีร์ของศาสนาอิสลามประทานให้แก่ท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลฮู อะลัยฮิ วะซัลลัม) ผ่านทูตญิบรีล (มะลาอิกะฮ์) เพื่อให้ประกาศแก่ชาวมุสลิมเพื่อนำมาเป็นธรรมนูญในการดำเนินชีวิต

2) “อัลสะดิษ” หมายถึง คำพูด การกระทำ การยอมรับ และคุณลักษณะตามประวัติต่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลฮู อะลัยฮิ วะซัลลัม) เพื่อให้มุสลิมที่ใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลาม

3) “อัลอิจญ์มาอ์” หมายถึง ความเห็นพ้องต้องกันของนักวิชาการ ต่อกฎข้อบังคับทางศาสนาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นกิจกรรมการกระทำของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลลัลลฮู อะลัยฮิวะซัลลิม)

4) “อัลกียาส” หมายถึง การนำเรื่องที่ไม่ได้ระบุอยู่ในข้อกำหนดของศาสนาที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งนำไปเปรียบเทียบกับอีกเรื่องที่มีการระบุและนำไปเปรียบเทียบได้เนื่องจากมีเหตุผลอย่างเดียวกันหรือคล้ายกัน ทั้งนี้หลักการดังกล่าวจะใช้ได้ก็ต่อเมื่อไม่พบว่าระบุอยู่ในอัลกุรอาน อัลหะดีษ และอัลอิจญ์มาอ์

5) “อัลอิสติยะห์ซาน” หมายถึง การใช้บทบัญญัติอื่นที่แตกต่างกัน เนื่องจากพบว่า มีเหตุผลสนับสนุนที่หนักแน่นกว่า

6) การเปลี่ยนแปลงจากบทบัญญัติที่คล้ายคลึงกันของปัญหา หลักการดำเนินธุรกรรมทางการเงินอิสลามจะถูกควบคุมหลักกฎหมายอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) ซึ่งได้รับมาจากคัมภีร์อัลกุรอาน สามารถใช้เป็นแนวทางให้กับชาวมุสลิมทั่วไปได้ และหลักการที่มีความสำคัญและนำมาประยุกต์ใช้กับระบบการเงิน คือหลักการซื้อขายตามหลักชะรีอะฮ์ ซึ่งต้องมีความเป็นธรรมโปร่งใสได้แพร่ไปยังชุมชนของชาวมุสลิมทั่วโลก ซึ่งหลักการดำเนินธุรกรรมทางการเงินอิสลามที่สำคัญประกอบด้วย (Worthington, 2009, p.7) ดังนี้

(1) ข้อห้ามในการเกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย

Al-Jarhi & Iqbal (2001, p.7) กล่าวถึงขอบเขตของคำว่า Riba หรือ Prohibition of Riba (Usury or Interest) มาจากคำในภาษาอาหรับ หมายถึง การเพิ่มขึ้นหรือการเติบโตของสินเชื่อที่จะต้องจ่ายโดยลูกหนี้ให้กู้โดยไม่คำนึงถึงขนาดหรือจำนวนที่เพิ่มขึ้น (Metwally, 2006, p.7) กล่าวถึงการกีดกันดอกเบี้ยยังแปลความหมายถึง การเกินหรือส่วนเพิ่มจากการเงินทุนที่ให้ยืม ถึงแม้ว่าดอกเบี้ยจะมีส่วนเพียงเล็กน้อยก็ตาม ดอกหรือส่วนเพิ่มไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ถือเป็นหลักการที่สำคัญที่สุดของหลักการการเงินอิสลาม ในการชำระคืนหรือสิ่งที่กำหนดไว้ล่วงหน้าใดๆ และหากสูงกว่าจำนวนเงินที่แท้จริงตามหลักการถือเป็นสิ่งต้องห้ามที่สำคัญอย่างยิ่ง Riba หมายถึง ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องการคอร์รัปชัน การฉ้อโกง การจัดสรรที่ดินของผู้อื่น โดยการเอาเปรียบ และต้องสร้างความสมดุลในสังคม กล่าวโดยสรุปผู้ที่ได้รับหรือจ่ายผลประโยชน์ด้วยความโลภเพื่อต้องการสิ่งที่มีมากขึ้น นำไปสู่การเอารัดเอาเปรียบผู้ที่ยากจน ซึ่งตามหลักการเงินของศาสนาอิสลาม ถือว่าเป็นริบาและสามารถแบ่งริบาออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ริบา (ดอกเบี้ย) มี 2 ประเภท (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557)

1) ริบา อัลดูยูน (Riba al Duyun) ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากสัญญาหนี้ ซึ่งประกอบด้วย

(ก) ริบา อัลกอธฎ (Riba al Qardha) คือ ดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ส่วนเพิ่มจากที่กำหนดไว้สัญญา โดยผู้กู้จะต้องจ่ายเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ให้กู้ เมื่อถึงครบกำหนดระยะเวลาที่ตกลงกัน

(ข) ริบา อัลญาฮิลียะห์ (Riba al Jahiliyah) คือ ดอกเบี้ยที่กำหนดไว้หลังผู้กู้กระทำการผิดนัดชำระ ถือเป็นส่วนเพิ่มจากหนี้เดิม เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามที่ตกลงหรือการคิดส่วนที่เพิ่มจากมูลหนี้เดิม เพื่อแลกเปลี่ยนกับการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไป

2) ริบา อัลบะยูอ์ (Riba al Buyu'u) คือ ดอกเบี้ยจากการค้าขาย ประกอบด้วย

(ก) ริบา อัลฟัดล (Riba al fadh) คือ การแลกเปลี่ยนทรัพย์สินชนิดเดียวกันด้วยน้ำหนัก ปริมาณ หรือจำนวนที่ไม่เท่ากัน เช่น การแลกเปลี่ยนพลัมพันธุ์คีนน้ำหนัก 1 กิโลกรัม กับอินทผลัมพันธุ์ที่ด้อยกว่าคีนน้ำหนัก 1.5 กิโลกรัม ส่วนต่างที่เกิดขึ้นถือเป็นริบาเช่นกัน

(ข) ริบา อัลยัด (Riba al Yad) คือ การแลกเปลี่ยนทรัพย์สินที่มีลักษณะเดียวกันโดยส่งมอบในเวลาที่ไม่พร้อมกัน เช่น การแลกเปลี่ยนดอลลาร์จำนวน 10 ดอลลาร์ ด้วยเงินบาทจำนวน 350 บาท โดยส่งมอบเงินดอลลาร์ให้ทันที แต่ส่งมอบเงินบาทให้ภายหลัง เป็นต้น

(2) ความเสี่ยงและความไม่แน่นอน

Worthington (2009, p.10) กล่าวถึงข้อห้ามในเรื่องความเสี่ยงและความไม่แน่นอน (Risk and Uncertainty) กรณีที่มีข้อสงสัยหรือความไม่แน่นอนในการดำเนินกิจการหรือธุรกรรมใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอน คือ การขายของสินค้ามีความเสี่ยงที่ทำให้การค้าที่คล้ายกับการเล่นการพนันหรือการได้มาจากสิ่งที่ไม่แน่นอน Iqbal & Molyneux (2005, p.14) ยังให้ความหมายว่า หมายถึง การกระทำหรือเงื่อนไขในสัญญาแลกเปลี่ยนมีความไม่โปร่งใสของคู่สัญญา หรือการให้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจน การเก็งกำไรในการทำธุรกรรมเป็นสิ่งที่ต้องพึงระวังและอันตรายอย่างมาก ข้อห้ามในความไม่แน่นอน หรือความเสี่ยงเป็นพื้นฐานเริ่มต้นสำคัญของสัญญาซื้อขายที่มีความไม่แน่นอนในชนิดของสินค้า ปริมาณ ราคา ช่วงเวลาของการชำระเงิน และการดำรงอยู่ของวัตถุหรือสินค้าการดำเนินธุรกรรมอะไรที่มีเหตุแห่งความผันผวนหรือความไม่แน่นอนที่ค่อนข้างสูง ถือเป็นสิ่งต้องห้ามและทำให้สัญญาเป็นโมฆะ

ความไม่แน่นอน หรือความผันผวน เป็นสิ่งต้องห้ามตามศาสนา สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557) ดังนี้

1) Major Gharar คือ ความคลุมเครือในระดับสูง หรือความไม่แน่นอนที่ไม่สามารถยอมรับได้หรือไม่สามารถชี้แจงได้ เช่น การซื้อขายที่ไม่ระบุราคาให้ชัดเจน การซื้อขายสินค้าที่ไม่สามารถส่งมอบได้ให้กับผู้ขายได้ และการไม่สามารถแสดงกรรมสิทธิ์ที่ชัดเจนได้ การค้าขายที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลง เป็นต้น

2) Minor Gharar คือความคลุมเครือระดับเพียงเล็กน้อย หรือมีความไม่แน่นอน หรือความเสี่ยงที่ยอมรับได้ เช่น การค้าขายแบบลักษณะผ่อนชำระ หรือซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งมีความไม่แน่นอนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดเงื่อนไขของทั้งสองฝ่าย

(3) ข้อห้ามจากการเล่นการพนัน

การเล่นการพนันหรือเกมต่างๆ (Gambling and other games of chance) หมายถึง การละเล่นหรือกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้เงินหรือสิ่งอื่นใดมาด้วยวิธีการเสี่ยงโชค การทำนาย รวมถึงการคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นใน ข้อห้ามจากการเล่นพนันหรือเกมรวมถึงกาสิโน การแข่งขันพนันของสัตว์ต่างๆ การได้รับสิ่งตอบแทนกลับมาจากการแลกเปลี่ยนความเสี่ยง (Worthington, 2009, p.11) ซึ่งถือเป็นข้อห้ามที่สำคัญตามหลักชะรีอะฮ์เป็นหลักการที่สำคัญและมีประโยชน์อย่างมากในการรับรู้ข้อห้ามนี้ เพราะจะทำให้มุสลิมละเว้นจากการทำบาปอันยิ่งใหญ่ Iqbal & Molyneux (2005) ให้เหตุผลบางอย่างว่า คือ ข้อห้ามของเกมโอกาสและการเล่นการพนันที่มีความเสี่ยงสูง รวมถึงการทำธุรกรรมด้วยจำนวนเงินปริมาณมากที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและเงินจำนวนมาก นำพาไปสู่การล้มละลายปัญหาทางการเงินและก่อให้เกิดทางสังคมมากด้วย

(4) ข้อห้ามของการซื้อขายในตลาดสินค้าต้องห้าม

ข้อห้ามของการซื้อขายในตลาดสินค้าต้องห้าม (Prohibition of using or dealing in forbidden commodities) หมายถึง การเงินอิสลามส่งเสริมให้เกิดการกระตุ้นในการลงทุน แต่การลงทุนนี้ต้องปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) คือ ต้องไม่ลงทุนในตลาดของตลาดสินค้า โภคภัณฑ์ต้องห้าม เช่น แอลกอฮอล์ ยาเสพติด สุกร การแลกเปลี่ยนในสินค้า โภคภัณฑ์ต้องห้ามเหล่านี้ถือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด Lewis & Algaoud (2001) ไม่แต่เฉพาะการกระทำส่วนบุคคล และของสถาบันการเงินที่ต้องถือปฏิบัติตามในการลงทุนในตลาดต้องห้ามเหล่านี้ซึ่งถือว่าการยึดหลักจริยธรรมในการลงทุนที่ไม่ละเมิดในหลักข้อห้ามด้วย (Worthington, 2009, p. 12)

(5) การแบ่งปันผลกำไรทางธุรกิจและความเสี่ยง

การแบ่งปันผลกำไรทางธุรกิจและความเสี่ยง (The sharing of business profits and risk) การเงินอิสลามที่ส่งเสริมให้มีการลงทุนที่มีประสิทธิภาพต้องมาจากการลงทุนร่วมกันบนหลักการแบ่งปันความเสี่ยงร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักกฎหมายอิสลามการแบ่งปันความเสี่ยงจากการลงทุนแบ่งปันผลกำไร เมื่อการลงทุนนั้นสามารถสร้างผลกำไรตามที่ตกลงกันทั้งสองฝ่าย โดยอ้างอิงจากหลักการ Mudarabah ผู้ลงทุนหรือเจ้าของเงินลงเงินให้แก่บุคคลหนึ่งไปลงทุนทำธุรกิจแบ่งผลกำไรกรณีที่เกิดการขาดทุนก็ยอมรับในความเสี่ยงร่วมกัน และหลักการของ Musarakah การร่วมหุ้นลงทุน โดยแบ่งสัดส่วนผลกำไรตามที่ได้ตกลงกัน และในกรณีเกิดการขาดทุนก็ยอมรับความเสี่ยงตามสัดส่วนเช่นกัน (Worthington, 2009, p. 12)

(6) การบริจาคชะกาต (Zakah)

การบริจาคชะกาต (Paying and collecting of Zakah) (ทานบังคับตามบทบัญญัติของศาสนา) คือ การบริจาคเงินจากเงินกองทุนสะสมที่มีเกณฑ์การจ่ายเงินบริจาคจำนวนร้อยละ 2.5 ต่อปีของสินทรัพย์ (Ahmed, 2004) ถือเป็นสิ่งจำเป็นที่สำคัญในหลักการอิสลามที่คนรวยต้องสนับสนุนหรือช่วยเหลือบุคคลที่ยากจนหรือหรือบุคคลที่ยากไร้ ซึ่งแหล่งเงินของผู้บริจาคคนนั้นจะไม่มีวันหมดสิ้นลงไป (บรรจง บินกาซัน, 2557) การจ่ายชะกาตเป็นบทบัญญัติทางกฎหมายอิสลามที่กำหนดให้บุคคลและนิติบุคคล ที่มีทรัพย์สินตามที่ศาสนากำหนดไว้ (นิศอบ) เมื่อครบปีจะต้องจ่ายทรัพย์สินนี้ให้กับบุคคลตามที่ศาสนากำหนดไว้ การชะกาต ถือเป็นภาษีที่มุสลิมทุกคนต้องจ่ายกลับคืนสู่สังคม ซึ่งการชะกาตไม่ใช่ “การบริจาคทาน” แต่เป็นเสมือนภาษีอย่างหนึ่งที่มีกฎเกณฑ์การปฏิบัติอย่างชัดเจน Metwally (2006) กล่าวว่า จำนวนเงินที่บริจากร้อยละ 2.5 ของทุกๆ ปีสามารถอ้างอิงได้จากทรัพย์สิน เช่น ทองคำ (Gold) และเงิน (Silver) อีกด้วย ถือว่าหลักการบริจาคตามหลักการของศาสนาอิสลามมีวัตถุประสงค์ทางสังคมและเศรษฐกิจที่สำคัญ ช่วยลดปัญหาความยากจน อาชญากรรมและการสร้างเงินทุนให้กับสังคม การสะสมและการจ่ายเงินบริจาค (Zakah) ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำ ข้อดีการจัดการเงินกองทุน Peerzade (2005) กล่าวว่า จำนวนเงินที่บริจาคควรได้รับการโอนไปยังกองทุนสาธารณะ คือ การบริจาคของภาครัฐที่ให้กับประชาชนยากจน เพื่อลดปัญหาการลดความยากจนและสร้างสมดุลให้กับสังคม

(ก) ระยะเวลาของการจ่ายชะกาต

การเริ่มต้นครั้งแรกของปีชะกาต คือ วันที่ผู้มีทรัพย์สินครบปีถัดอัตราตามที่ศาสนากำหนด เมื่อครบปีจันทร์คดิเข้าของทรัพย์สินจะต้องทำการจ่ายชะกาต โดยการคิดจากทรัพย์สินที่ออมไว้ (ไม่ได้คำนวณรายได้สะสม)

(ข) ผู้มีสิทธิ์ได้รับชะกาต ตามคำกัร้อลกรุอ่านกำหนดไว้ ดังนี้

1. คนยากไร้ ได้แก่ บุคคลที่ไม่มีหรือค่าเลี้ยงชีพ
2. คนที่มีความขัดสน ได้แก่ คนที่มีค่าเลี้ยงชีพในแต่ละวันไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ
3. เจ้าหน้าที่ชะกาต ได้แก่ เจ้าหน้าที่หรือพนักงานผู้ทำหน้าที่เก็บรวบรวมชะกาต และแจกจ่ายชะกาตแก่ผู้มีสิทธิ์รับชะกาต บุคคลประเภทนี้รับชะกาตตามอัตราค่าจ้าง
4. ผู้ถูกคลอใจให้เข้ารับอิสลาม และผู้ใฝ่อยากเรียนรู้หลักการของอิสลาม
5. ผู้ที่ไร้อิสรภาพ คือ ผู้ได้รับการกดขี่หรือผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้อพยพขาดแคลนทรัพย์สิน บุคคลประเภทนี้สามารถรับชะกาตได้

6. คนที่มีหนี้สิน หมายถึง ผู้ที่มีหนี้สินของตนเอง การรับชะกาดเพื่อการชำระหนี้เท่านั้น และผู้ที่มีหนี้สินเกิดขึ้นเพื่อให้ผู้อื่น เช่น บุคคลที่ยืมเงินเพื่อขจัดปัญหาให้กับสังคม การรับรับชะกาดจะต้องกระทำเพื่อการชำระหนี้เท่านั้นเช่นกัน

7. การบริจาชะกาด ให้กับบุคคลที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป้าหมายตามแนวทางของศาสนาอิสลาม

8. ผู้เดินทาง คือ ผู้ที่เดินทางออกจากถิ่นฐานเดิมของตน ขาดปัจจัยในการเดินทางและไม่สามารถกลับภูมิลำเนาเดิมได้ การรับชะกาดแก่เพื่อใช้เป็นปัจจัยในการเดินทางกลับภูมิลำเนาเท่านั้น (วรรณวดี พุดพอกสิน, 2557)

2.2.3 นโยบายและเป้าหมายสำคัญของระบบการเงินอิสลาม

การดำเนินกิจการของสถาบันการเงินตามหลักการของศาสนาอิสลามมีนโยบายและเป้าหมายที่สำคัญ เพื่อพัฒนาสภาพทางสังคมและภาพเศรษฐกิจให้ดีขึ้นอย่างมั่นคงพร้อมกับการสร้างความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใสของผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินของธนาคารมีความแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ซึ่งสอดคล้องและถูกต้องตามหลักการของอิสลามอย่างเคร่งครัด โดยมีเป้าหมายที่สำคัญในการกำหนดการดำเนินงานที่สำคัญของสถาบันการเงินที่ดำเนินการตามหลักอิสลาม (Usman Hayat, 2009, p.7) ดังนี้

1) ผลิตภัณฑ์ทางการเงินและบริการทางการเงินที่สอดคล้องกับหลักกฎหมายอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) การชำระเงินหรือการรับฝากเงินจะต้องไม่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย

2) การมีเสถียรภาพของค่าเงิน ต้องมาจากการบริหารจัดการการเงินที่เพิ่มขึ้นจากสินทรัพย์ที่มีที่มาอย่างถูกต้อง เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนจากหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือจากบัญชีการลงทุนที่มีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง ไม่ได้มาจากการซื้อขายการค้ากำไรจากสินค้าต้องห้ามหรือผิดหลักการของศาสนาอิสลาม

3) การพัฒนาสภาพทางเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมการให้สินเชื่อของธนาคารในโครงการต่างๆที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้กับผู้ประกอบการหรือผู้ลงทุนร่วมกัน โดยยึดหลักการการแบ่งปันผลกำไร (Mudbarabah) และหลักการร่วมลงทุน (Musyarakah) การคืนกลับของเงินลงทุนสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของโครงการ ที่สามารถพัฒนาสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอย่างดี เมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนเป็นตัวเงินหรือกำไรที่ได้รับกลับคืน

4) การพัฒนาด้านสังคม ตามหลักการของศาสนาอิสลามที่ระบุถึงข้อกำหนดในการบริจาชะกาดให้กับคนยากจน ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการบริจาจากเงินกองทุนเงินฝากของสถาบันการเงินอิสลาม เพื่อนำไปบริจาคให้กับคนยากจนหรือผู้ยากไร้ในสังคมสามารถส่งเสริม

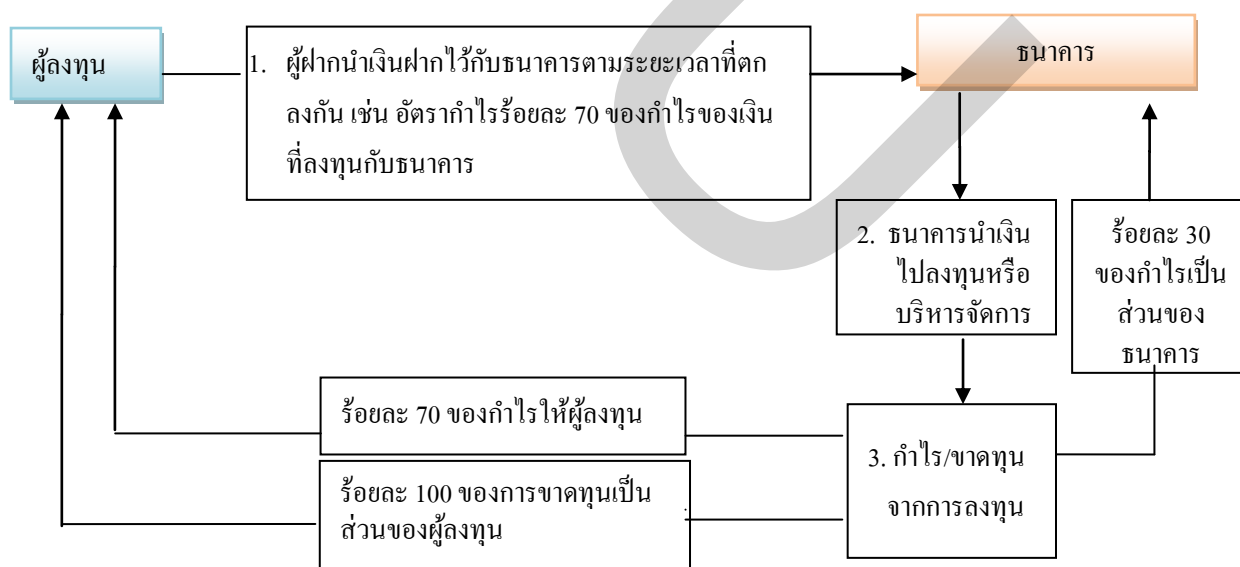
เอื้อเพื่อสังคมช่วยเหลือแบ่งปันกัน ตามสัดส่วนการบริจาคที่กำหนด คือ ร้อยละ 2.5 ต่อปีของทรัพย์สินเงินหรือทองคำ

2.2.4 ระบบการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลาม

สมิธ อีซอ (2557) การก่อตั้งระบบการเงินอิสลาม ถือเป็นกลไกที่ช่วยพัฒนาระบบเศรษฐกิจในสังคม ซึ่งมีนักวิชาการนิติศาสตร์อิสลามสมัยใหม่พยายามศึกษาค้นคว้าและประยุกต์ธุรกรรมการเงินตามบทบัญญัติอิสลามเพื่อให้สอดคล้องกับระบบการเงินในปัจจุบัน โดยนำมาร่วมประยุกต์ใช้กับหลักการของศาสนาอิสลาม สามารถแบ่งตามเครื่องมือในการดำเนินธุรกรรมการเงินอิสลาม (Usman Hayat, 2009, p.15) ดังนี้

1) มุคอรอบะฮ์ (Capital Trusts)

มุคอรอบะฮ์ (Mudarabah) คือ การที่บุคคลคนหนึ่งเป็นผู้ลงทุนหรือเป็นเจ้าของทุน (เรียกว่า Rabb-al-mal) มอบเงินทุนแก่บุคคลอีกคนหนึ่งคือ ผู้ประกอบการ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ (เรียกว่า Mudharib หรือ Fund Manager) นำเงินทุนไปทำธุรกิจที่ไม่ขัดหลักศาสนา โดยผู้ประกอบการหรือผู้เชี่ยวชาญคือผู้ลงแรงโดยการตกลงสัดส่วนการแบ่งปันกำไรกันล่วงหน้า ในกรณีที่เกิดการขาดทุนเจ้าของทุนต้องยอมรับการขาดทุนในส่วนของเงินทุน ขณะที่ผู้ประกอบการหรือผู้เชี่ยวชาญรับผิดชอบในส่วนที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนจากการบริหารจัดการ ซึ่งระบบของธนาคารจะนำหลักการนี้มาประยุกต์ใช้กับการเปิดบัญชีมุคอรอบะฮ์ Mudarabah Account โดยให้ลูกค้านำเงินมาฝากร่วมลงทุนกับธนาคาร ธนาคารจะนำเงินทุนนี้ไปบริหารจัดการให้เกิดผลตอบแทนแบ่งปันผลกำไรให้แก่ผู้ฝากเงินเมื่อครบกำหนดระยะเวลา

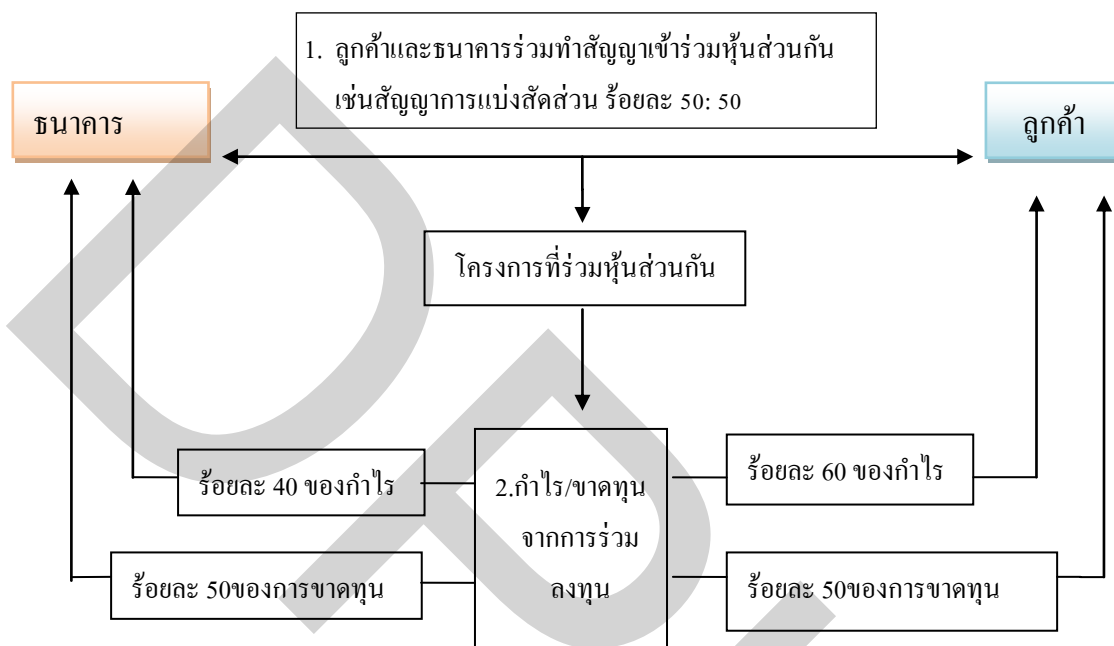


ภาพที่ 2.4 โครงสร้างระบบการเงินแบบมุคอรอบะฮ์

ที่มา: The Research Foundation of CFA Institute

2) มุชาระกะฮ์ (Full partnerships)

มุชาระกะฮ์ (Musharakah) คือ หลักการเข้าร่วมหุ้นส่วนหรือร่วมทุนในการทำธุรกิจเพื่อสร้างกำไร โดยกำไรที่ได้รับจะถูกแบ่งกันตามสัดส่วนตามข้อข้อตกลงการแบ่งปันกำไรระหว่างหุ้นส่วน กรณีที่เกิดการขาดทุนหุ้นส่วนทั้งหมดจะร่วมกันรับผิดชอบตามสัดส่วนการลงทุน

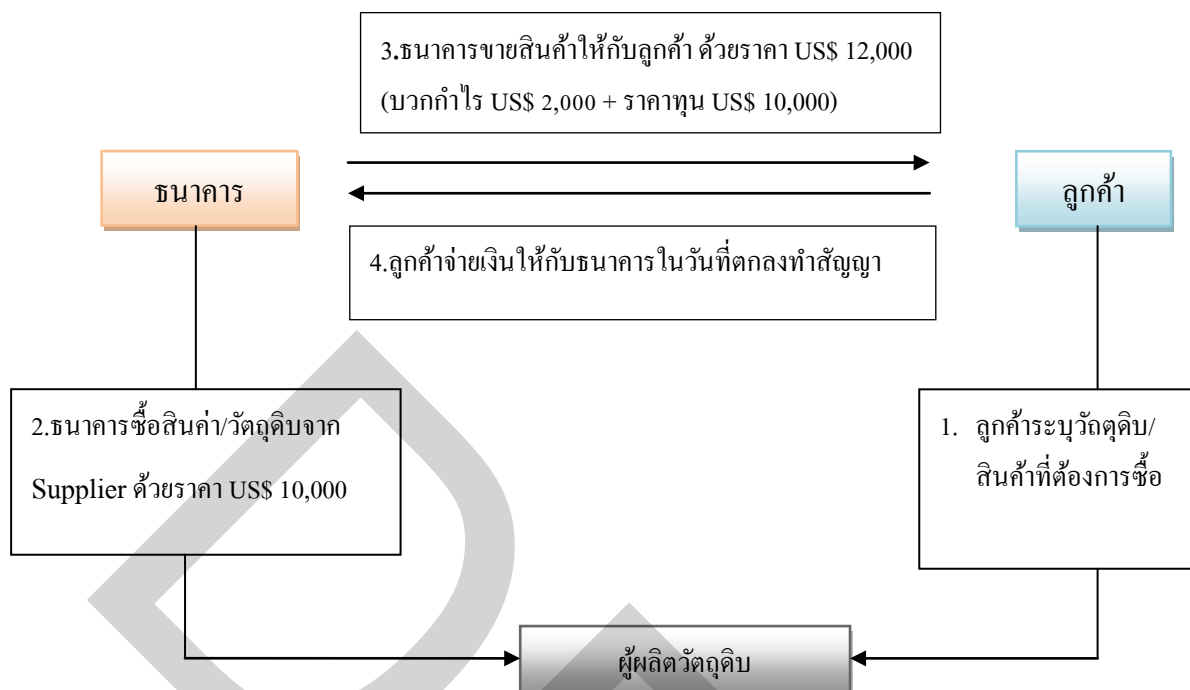


ภาพที่ 2.5 โครงสร้างระบบการเงินแบบมุชาระกะฮ์

ที่มา: The Research Foundation of CFA Institute

3) มุรอบาสะฮ์ (Mark-ups on sale)

มุรอบาสะฮ์ (Murabaha) คือ การขายที่ผู้ขายสินค้าแจ้งราคาให้ผู้ซื้อสินค้าทราบทั้งต้นทุนของสินค้าและกำไร หลักการต้นทุนสินค้าบวกด้วยกำไร (Cost-plus, Mark-up) ตามหลักการของมุรอบาสะฮ์เป็นการจ่ายเงินในเวลาสั้น (Spot-sale) หรือผ่อนเป็นงวด ๆ (Deferred Sale) ซึ่งราคาของ Spot-sale จะถูกกว่าราคาของ Deferred sale เช่น การซื้อขายรถยนต์เริ่มต้นลูกค้าต้องการรถยนต์หนึ่งคันและเข้าไปหาธนาคาร ธนาคารจะแต่งตั้งให้ลูกค้าเป็นผู้เช่ารถยนต์และเป็นตัวแทนธนาคารไปซื้อรถยนต์โดยใช้เงินสดของธนาคาร เมื่อได้รถยนต์มาแล้วธนาคารก็จะขายรถยนต์ให้กับลูกค้า

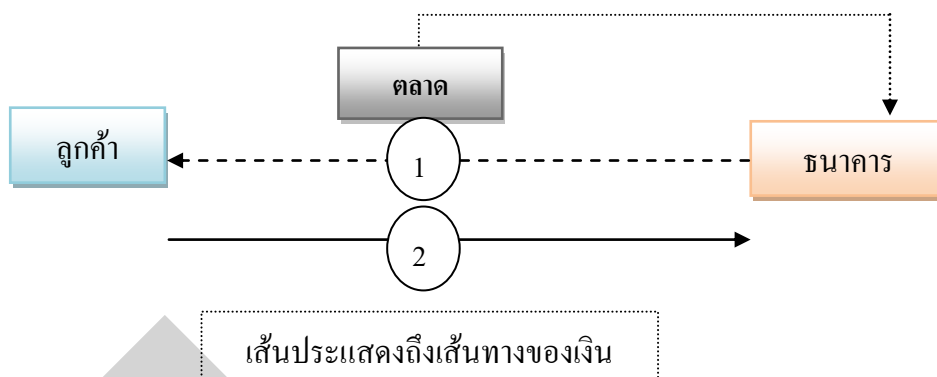


ภาพที่ 2.6 โครงสร้างระบบการเงินแบบมูรอบาฮะฮ์

ที่มา: The Research Foundation of CFA Institute

4) บัย สะลัม (การขายสินค้าล่วงหน้า)

บัย สะลัม (Bai Salam) (Prepaid purchases) คือ หลักการขายสินค้าล่วงหน้ามอบสินค้าไว้ในอนาคต โดยลูกค้าชำระค่าสินค้าในวันที่ตกลงซื้อขายกันทันที ผู้ขายมีต้องส่งมอบสินค้าที่กำหนดไว้ให้แก่ผู้ซื้อในอนาคต กำหนดคุณสมบัติขนาดและระยะเวลาส่งมอบสินค้าอย่างชัดเจน การขายแบบสะลัมนี้ได้รับการอนุญาตตามหลักศาสนาอิสลาม ถึงแม้สินค้าจะส่งมอบทีหลังและต้องชำระเงินค่าสินค้าทันทีที่ตกลงในราคา และเงื่อนไขของการขายเมื่อตกลงกันแล้วจะไม่สามารถบอกกล่าวเพื่อยกเลิกสัญญาได้



- คำอธิบาย**
1. ลูกค้าขายสินค้า X ให้ธนาคารตามสัญญาการซื้อขายล่วงหน้าโดยธนาคารชำระราคาสินค้าด้วยราคา P เต็มจำนวน โดยมีระยะเวลาการส่งมอบ
 2. เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาลูกค้าส่งมอบสินค้า X ให้ธนาคาร
 3. ธนาคารขายสินค้า X ในตลาดด้วยราคา S ส่วนต่างระหว่างราคา $S-P$ คือ กำไรของธนาคาร (โดยปกติแล้วราคา S จะมากกว่า P)

ภาพที่ 2.7 โครงสร้างระบบการเงินแบบสะสม

ที่มา: The Research Foundation of CFA Institute

5) อีสติสนา (Manufacturing Contracts)

อีสติสนา (Istisna) คือ การขายสินค้าที่ต้องผลิตขึ้น โดยมีการตกลงระบุคุณสมบัติและราคาของสินค้าอย่างชัดเจน ระยะเวลาในการส่งมอบสินค้าอาจมีความยืดหยุ่นได้ (ต่างจากหลักการของสะสมที่ไม่ยินยอมให้มีการยืดหยุ่น) การชำระเงินสามารถแบ่งชำระเป็นงวดๆ ได้ แต่สินค้าที่ผลิตขึ้นหรือสร้างขึ้นต้องตกลงคุณสมบัติของสินค้าอย่างชัดเจน ทั้งนี้สามารถแจ้งยกเลิกการซื้อก่อนการผลิตหรือก่อนการจัดหาวัตถุดิบ



เส้นประแสดงถึงเส้นทางของเงิน

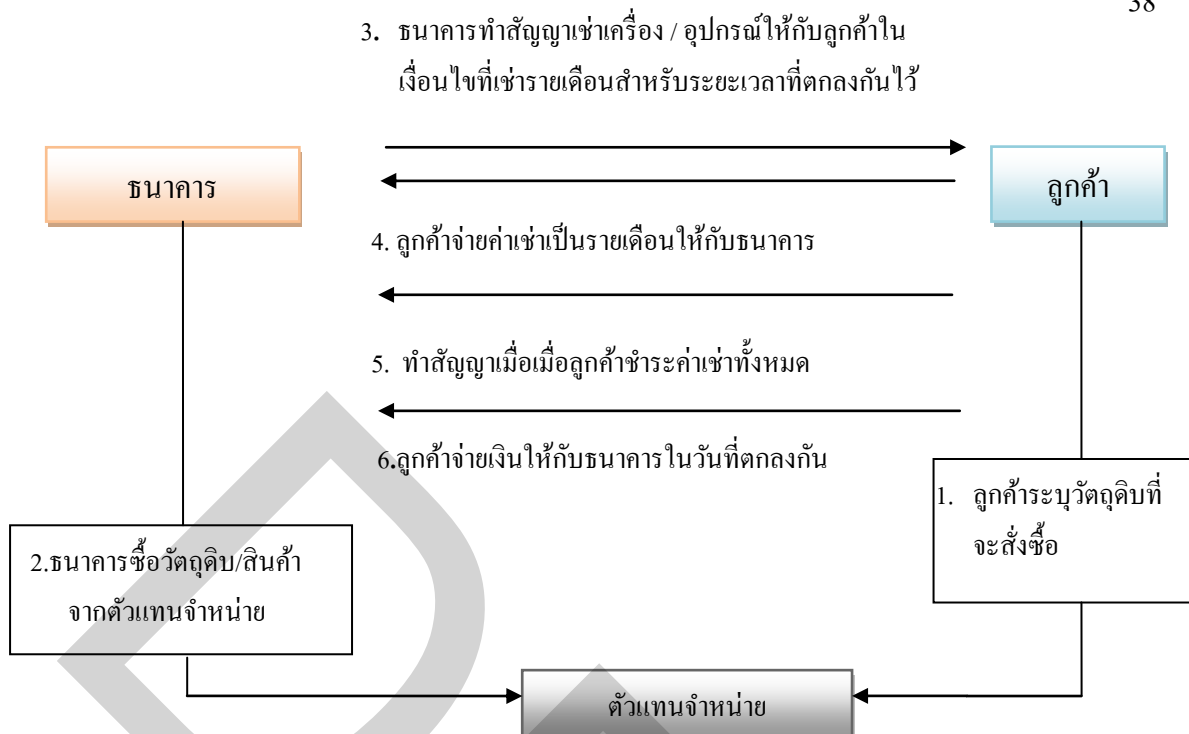
- คำอธิบาย**
1. ลูกค้าติดต่อขอให้ธนาคารผลิต/ก่อสร้างทรัพย์สิน X ที่ลูกค้าต้องการ
 2. ธนาคารติดต่อขอให้ผู้ผลิต/ผู้รับเหมา ดำเนินการผลิต/ก่อสร้างทรัพย์สิน X ที่ลูกค้าต้องการ
 3. ผู้ผลิต/ผู้รับเหมา ดำเนินการผลิต/ก่อสร้างทรัพย์สิน X โดยรับเงินค่าผลิต/ก่อสร้างตามความคืบหน้าของงาน ตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกับธนาคาร
 4. ผู้ผลิต/ผู้รับเหมาส่งมอบทรัพย์สิน X ให้ธนาคาร
 5. ธนาคารส่งมอบทรัพย์สิน X ให้ลูกค้า
 6. ลูกค้าชำระค่าทรัพย์สินที่สั่งให้ธนาคารผลิต/ก่อสร้างตามเงื่อนไขที่ตกลงกัน

ภาพที่ 2.8 โครงสร้างระบบการเงินแบบอิสติสนา

ที่มา: The Research Foundation of CFA Institute

6) อัญหาระห์ (Lease financing)

อัญหาระห์ (Ijarah) หมายถึง สัญญาจ้างหรือสัญญาเช่า การบริการที่ให้ลูกค้าเช่าทรัพย์สินของธนาคาร แต่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้เช่าเป็นของธนาคาร เพื่อหาผลตอบแทน โดยธุรกรรมชนิดนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น อัญหาระห์ ซุมมา อัล บัยฮ์ (IjarahThumma al Bai - Leasing to Purchase) คือ การเช่าหลังจากหมดสัญญา โดยผู้ให้เช่าจะต้องขายให้ผู้เช่าในราคาที่กำหนดไว้ขายทรัพย์สินให้แก่ธนาคาร ในการทำสัญญาธนาคารจะทำสัญญากับลูกค้า 2 สัญญา คือสัญญาเช่าทรัพย์สิน และสัญญาซื้อทรัพย์สิน เมื่อลูกค้าชำระค่าเช่าตามเงื่อนไขและข้อตกลงในสัญญาเช่าจนหมดลง โดยข้อกำหนดในสัญญาซื้อขายทรัพย์สินก็จะมีผลทันที ข้อตกลงในสัญญาซื้อขายสิทธิในทรัพย์สินก็จะตกเป็นของลูกค้า



ภาพที่ 2.9 โครงสร้างระบบเงินแบบอิญาเราะห์
ที่มา: The Research Foundation of CFA Institute

7) กอรัฎ์ สะซัน (Benevolent loans)

กอรัฎ์ สะซัน (Quard Hassan) คือการให้ยืมเงิน โดยผู้ให้ยืมต้องการที่จะช่วยเหลือผู้ยืม ผู้ยืมมีหน้าที่ที่จะต้องชำระคืนเงินที่ยืมให้ครบตามสัญญา โดยจะคิดค่าตอบแทนไม่ได้แต่ผู้ยืมอาจให้ผลตอบแทนแก่ผู้ให้ยืมได้ แต่ห้ามมีการตกลงเป็นเงื่อนไขตั้งแต่เริ่มแรก หลักการของธนาคารจะคิดค่าธรรมเนียมการบริการได้ตามความเหมาะสม

2.3 องค์กัรมาตรฐานสากลควบคุมการดำเนินงานสถาบันการเงินอิสลาม

2.3.1 มาตรฐานขององค์กัรที่ควบคุมกิจการสถาบันการเงินอิสลาม

มาตรฐานการควบคุมดูแลกิจการเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสถาบันการเงินอิสลาม เพื่อเป็นมาตรฐานในการแข่งขันการรักษาชื่อเสียงให้เป็นที่ยอมรับจากสากล อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานการดำเนินงานที่จะประสบความสำเร็จในระยะยาว การกำกับดูแลที่ดีต้องมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ทั้งระบบการเงินอิสลามและการเงินทั่วไป แต่สำหรับสถาบันการเงินอิสลามจะต้องมีการกำกับดูแลควบคุมกิจการเป็นพิเศษ ทั้งในส่วนของบริษัทในการลงทุนและการกำกับดูแลของคณะกรรมการชะรีอะฮ์ เพื่อให้ธุรกรรมของธนาคารถูกต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน การกำกับดูแลกิจการ ยังหมายถึง วิธีการที่องค์กัรเป็นผู้กำกับหรือควบคุมนโยบายในการดำเนินงานในการ

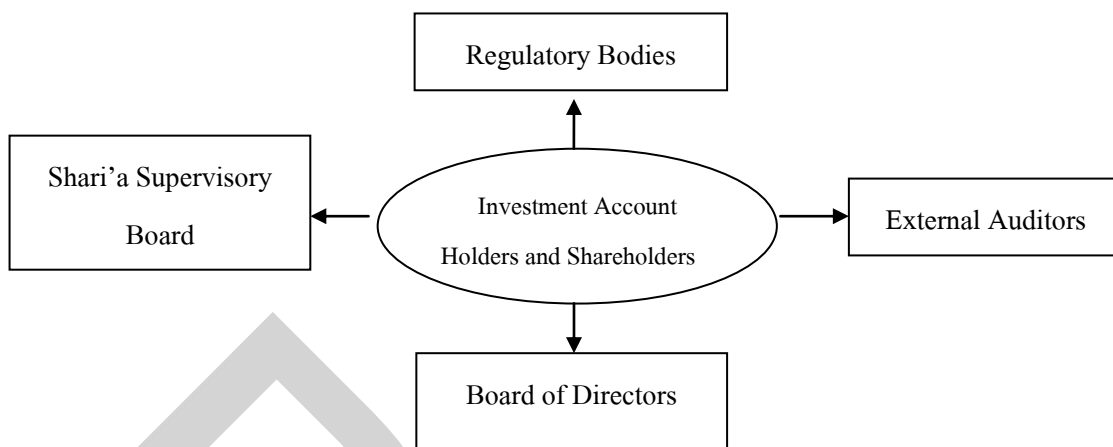
กำกับดูแลที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารองค์กร รวมถึงทิศทางขององค์กรในการรับรู้ศักยภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในศักยภาพของผู้บริหารองค์กร การกำกับดูแลโดยทั่วไปมี 2 องค์ประกอบด้วยกัน (Usman Hayat, 2009, p.81) คือ

(1) การควบคุมกำกับดูแลขององค์กร (Self governance) คือ การกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับส่วนที่ขาดต่อการออกกฎหมาย เช่น การเปลี่ยนแปลงความเป็นผู้นำอิสระในการกำกับดูแลของ Board of Directors (BOD) คณะกรรมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการผู้จัดการการกำกับดูแลบริหารภายในกิจการขององค์กร (Nordin, 2002)

(2) การควบคุมตามกฎหมาย (Statutory regulation) คือ การควบคุมตามกฎหมาย ซึ่งครอบคลุมถึงกฎระเบียบ และข้อบังคับของหน่วยงานในการกำกับดูแลบริษัทหรือองค์กรที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายโดยทั่วไป และครอบคลุมถึงภาระหน้าที่การปฏิบัติงาน สิทธิและหนี้สินของกรรมการผู้ถือหุ้นความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลมาตรฐานการบัญชีและการปฏิบัติตามมาตรฐานทางบัญชี

2.3.2 กรอบการกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงินอิสลาม

กรอบการกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงิน ถูกพัฒนาขึ้นจากสถาบันหรือธนาคารกลางของในแต่ละประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของสถาบันการเงินอิสลามภายในประเทศ องค์ประกอบที่สำคัญเพื่อการกำกับดูแลองค์กรแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส หลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นกับสถาบันการเงินอิสลาม กรอบการกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงินอิสลามยังครอบคลุมถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุนภายใต้หลักความชอบธรรม (Taawq) การเปิดเผยข้อมูลการตัดสินใจอย่างมีอาชีพถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพื่อป้องกันการขัดแย้งทางผลประโยชน์และการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ละเมิดความผิด โครงสร้างการกำกับดูแลสถาบันการเงินอิสลามจะแตกต่างจากโครงสร้างการกำกับของสถาบันการเงินทั่วไป ซึ่งต้องรวมถึงการควบคุมกำกับดูแลของคณะกรรมการด้านชะรีอะฮ์ด้วย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินและการออกผลิตภัณฑ์เพื่อให้ถูกต้องตามหลักการ ช่วยลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้น สร้างความไว้วางใจ ชื่อเสียงของสถาบันมาตรฐานการปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักศาสนา โดยมีกรอบการกำกับดูแล (Usman Hayat, 2009, pp.82-83) ดังรูป



ภาพที่ 2.10 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมกำกับดูแลกิจการสถาบันการเงินอิสลาม

ที่มา: The Research Foundation of CFA Institute

2.3.2.1 ทักษะความคิดเห็นลูกค้าที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กร

ทัศนคติ คือ ความรู้สึกและแนวโน้มที่มีต่อสิ่งของหรือความคิดเห็นต่อสิ่งต่างๆ ทัศนคติมีองค์ประกอบได้แก่ ความรู้สึก (Affection) พฤติกรรม (Behavior) และความรู้ความเข้าใจ (Cognition) ซึ่งความรู้สึกหมายถึง อารมณ์ที่ผู้บริโภคมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พฤติกรรม คือ แนวโน้มที่โน้มเอียงหรือตั้งใจของผู้บริโภคที่จะแสดงพฤติกรรมบางอย่างต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และสำหรับความรู้ความเข้าใจ คือ ความเชื่อ (Belief) ที่ผู้บริโภคจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นการที่ผู้บริโภคจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คือ การผสมผสานทั้งความรู้สึก ความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคออกมา (อคุลย์ จาตุรงคกุล, 2543) เมื่อนำมาพิจารณาต่อทัศนคติของลูกค้าที่มีต่อการดำเนินงานของสถาบันการเงินแล้ว การตัดสินใจของผู้บริโภคหรือลูกค้าที่มาใช้บริการของสถาบันการเงิน สิ่งที่กระตุ้นการตัดสินใจใช้บริการของลูกค้า คือ การนำเสนอผสมทางการตลาดที่ช่วยกระตุ้นความพึงพอใจแก่ลูกค้า และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ประกอบด้วย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541)

1. บุคลากร (People) หมายถึง พนักงานผู้ให้บริการ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า การฝึกฝนอบรม การจูงใจ เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้ พนักงานต้องมีความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่ดี มีความคิดริเริ่ม สามารถในการแก้ไขปัญหาได้
2. การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical evidence and presentation) การสร้างคุณภาพ เช่น รูปแบบการให้บริการ ความสะอาด ความรวดเร็ว หรือผลประโยชน์เพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า

3. กระบวนการให้บริการ (Process) หมายถึง กระบวนการการให้บริการ เพื่อส่งมอบคุณภาพที่ดีให้กับลูกค้าได้รวดเร็วและประทับใจ เช่น ความรวดเร็วในการให้บริการ ความเสมอภาค ความถูกต้อง และความเชื่อถือได้

4. สถานที่หรือการจัดจำหน่าย (Place หรือ Distribution) หมายถึง โครงสร้างช่องทางการจัดจำหน่าย ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์หรือบริการ เช่น ท่าเลที่ตั้งสาขาของธนาคาร มีความเหมาะสม อยู่ในแหล่งของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ความสวยงาม ความสะอาดของสถานที่ สถานที่จอดรถ

ทัศนคติความคิดเห็นที่มีผลต่อการตัดสินใจการเลือกใช้บริการของลูกค้ามีผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคาร เนื่องจากความต้องการของลูกค้ามีผลต่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงขององค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุด ส่งผลให้การดำเนินงานของธนาคารมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อความมั่นคงของธนาคารที่จะสามารถแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่นได้ รวมถึงการแข่งขันทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะเมื่อเกิดการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ธนาคารต้องปรับศักยภาพขององค์กรเพื่อความมั่นคงอย่างถาวรและตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้สูงสุด โดยสามารถนำข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าไปปรับปรุงให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคารให้มีความมั่นคงยั่งยืนและมีเสถียรภาพต่อไป

2.3.3 องค์กรนานาชาติที่ควบคุมกิจการการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา ระบบการเงินอิสลามมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องพร้อมกับมีการพัฒนาหน่วยงานต่างๆ ขึ้นมาเพื่อรองรับภาคการเจริญเติบโตของระบบการเงินอิสลาม เพื่อให้มีความเป็นสากลและมีมาตรฐานที่ดีเยี่ยม และเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติซึ่งหน่วยงานที่สำคัญต่างๆ ของระบบการเงินอิสลามมีลำดับขั้นการเติบโตและพัฒนาเริ่มต้นตั้งแต่ในปี พ.ศ.2518 มีการก่อตั้งธนาคารการพัฒนาอิสลาม (Islamic Development Bank หรือ IDB) เป็นธนาคารแรกเริ่มที่มีความสำคัญกับระบบการเงินอิสลามมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมุสลิมโดยเป็นธนาคารแรกที่ดำเนินภายใต้หลักชะรีอะฮ์ และในปี พ.ศ.2531 จัดตั้งสถาบันนิติศาสตร์แห่งโอไอซี (OIC Fiqh Academy) เพื่อศึกษาปัญหาอันเนื่องมาจากธุรกรรมสมัยใหม่ โดยพิจารณาภายใต้หลักชะรีอะฮ์และการตัดสินหาทางออกภายใต้กฎหมายหลักชะรีอะฮ์(Mahamad, 2014)

ทั้งนี้ เพื่อให้การกำกับดูแลสถาบันการเงินอิสลามเป็นที่ยอมรับและเพียงพอ ทั้งยังเป็นประโยชน์ในการลงทุนเพื่อลดปัญหาจากมาตรฐานการกำกับดูแลองค์กรของนานาชาติ จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลเป็นพิเศษของแต่ละสถาบัน อย่างเช่น ในประเทศมาเลเซียได้จัดตั้งคณะกรรมการ The Islamic Financial Services Board (IFSB) เพื่อรองรับการแก้ปัญหาและ

สนับสนุนสถาบันการเงินอิสลามที่เป็นสมาชิก วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งองค์กรนานาชาติที่เข้ามาควบคุมดูแลกำกับสถาบันการเงินอิสลามเหล่านี้ขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ (Usman Hayat, 2009, p.85) ดังนี้

- 1) ส่งเสริมการควบคุมการกำกับดูแล เพิ่มความโปร่งใส เสริมสร้างวินัยในการตลาด
- 2) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในส่วนของความมั่นคงของภาคการเงินอิสลาม
- 3) เป็นกรอบในการควบคุม รวมถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและร่วมตัดสินใจแบ่งปัน

ความเชี่ยวชาญประสบการณ์ร่วมกัน

2.3.3.1 องค์กรนานาชาติที่กำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลาม มีดังนี้

- 1) The Accounting and Auditing Organization for Islamic Finance (AAOIFI)

ปี พ.ศ. 2534 มีการจัดตั้งองค์กรการบัญชีและการตรวจสอบสำหรับสถาบันการเงินอิสลาม (AAOIFI หรือ Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions) เพื่อสร้างมาตรฐานการบัญชี การตรวจสอบ บรรษัทภิบาล จริยธรรม และมาตรฐานด้านชะรีอะฮ์สำหรับอุตสาหกรรมและสถาบันการเงินอิสลาม ตรวจสอบด้านการบัญชีและการตรวจสอบองค์กรสถาบันการเงินอิสลาม เพื่อเตรียมความพร้อมด้านปัญหาการบัญชี การตรวจสอบและมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการ รวมทั้งจรรยาบรรณและมาตรฐานการดำเนินงานตามหลักชะรีอะฮ์ของสถาบันการเงินอิสลาม นอกจากนี้ ยังมีการวางแผนการดำเนินงานซึ่งได้รับการรับรองตามหลักการอิสลามทางด้านบัญชี

- 2) The Islamic Services Board (IFSB)

ปี พ.ศ.2545 มีการจัดตั้งคณะกรรมการการบริการทางการเงินอิสลาม (Islamic Financial Service Board หรือ IFSB) ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนเสถียรภาพของสถาบันการเงินอิสลาม โดยการออกมาตรฐานคำแนะนำหลักการที่สำคัญต่อสถาบันการเงินอิสลาม โดยมีคณะกรรมการทำหน้าที่ตรวจสอบดูแล ตรวจสอบการบริหารการจัดการเงินกองทุน ขั้นตอนการตรวจสอบการกำกับดูแลความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจของธนาคาร รวมถึงได้มีการจัดอันดับสถาบันการเงิน จัดให้มีการประชุมและการฝึกอบรมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกรรมตามระบบอิสลาม

- 3) The Malaysian Accounting Standards Board's (MASB)

องค์กรก่อตั้งขึ้นในประเทศมาเลเซียมีบทบาทหลัก เพื่อตรวจสอบมาตรฐานการบัญชีของคณะกรรมการธนาคาร เพื่อพัฒนามาตรฐานการบัญชีและการรายงานทางการเงิน มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับองค์กรมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศของ AAOIFI เพื่อพัฒนามาตรฐานที่ได้รับความนิยมเป็นพิเศษ เพื่อตอบสนองความต้องการของการ

ปฏิบัติทางการเงินอิสลาม รวมทั้งตอบสนองความต้องการด้านโครงสร้างและกฎระเบียบทางเศรษฐกิจในประเทศมาเลเซีย

4) The General Council for Islamic Banks and Finance Institutions (GCIBFI)

ปี พ.ศ.2544 จัดตั้งสภาธนาคารและสถาบันการเงินอิสลาม (General Council for Islamic Banks and Financial Institutions หรือ GCIBFI) สภา GCIBFI เป็นองค์กรนิติบุคคลอิสระทำหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมอุตสาหกรรมการเงินอิสลาม การวิจัยและการพัฒนาให้คำปรึกษารวมถึงการพัฒนาทฤษฎากรรมนุญมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวความคิดตามหลักการการดำเนินธุรกรรมตามหลักชะรีอะฮ์ กฎระเบียบและบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมการเงินอิสลาม เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินอิสลามส่งเสริมผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

5) The International Islamic Finance Market (IIFA)

ปี พ.ศ.2545 การก่อตั้ง International Islamic Financial Market หรือ ตลาดการเงินอิสลามระหว่างประเทศ เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์การเงินอิสลาม รวมถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องหลักการและโครงสร้างพื้นฐานของการเงินอิสลาม ก่อตั้งขึ้นร่วมกับธนาคารกลางและเจ้าหน้าที่การเงินของประเทศบาห์เรน ประเทศบรูไน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย และประเทศซูดาน รวมถึงธนาคาร The Islamic Development Bank ประเทศซาอุดีอาระเบีย เพื่อเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศอิสลามและสถาบันการเงินอิสลาม โดยเฉพาะในการส่งเสริมการซื้อขายในตลาดตราสารทางการเงิน

6) The Islamic International Rating Agency (IIRA)

ปี พ.ศ.2548 มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อจัดอันดับสถาบันการเงินอิสลามนานาชาติ หรือ Islamic International Rating Agency ทำหน้าที่ในการจัดอันดับของสถาบันการเงินอิสลาม เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งและศักยภาพให้ได้มาตรฐานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ระบบการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสของธนาคาร จุดมุ่งหมายเพื่อให้ความช่วยเหลือและพัฒนาตลาดการเงินในระดับภูมิภาค เพื่อดูแลด้านความเสี่ยงของสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการ เสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนมากขึ้น

2.3.4 หน่วยงานกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามในประเทศไทย

สุชมาลย์ ลัดพลี และคณะ (2552, น.87-88) กระทรวงการคลังถือเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจในประเทศไทย การกำกับดูแลด้านหลักเกณฑ์ความมั่นคง (Prudential regulation) กระทรวงการคลังมีอำนาจในการสั่งการเพื่อให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจปฏิบัติตามระเบียบหรือคำสั่งของกระทรวงการคลัง หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ประกอบด้วย 2 หน่วยงาน คือ 1) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง หรือ สศค. 2) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ หรือ สคร. นอกจากนี้ ในการกำกับดูแลสถาบันการเงินของรัฐกระทรวงการคลังยังมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้ามาตรวจสอบการดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ โดยรายละเอียดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

1. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ทำหน้าที่กำกับดูแลด้านนโยบาย ความมั่นคงของสถาบันการเงินเฉพาะกิจภายใต้สังกัดของกระทรวงการคลัง เสนอแนะออกแบบนโยบายและมาตรการด้านการคลัง ระบบการเงินระดับเศรษฐกิจมหภาคและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ให้เกิดคุณประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาย่างยั่งยืน รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารที่มีมาตรฐานการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประกอบใช้ในกิจการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับในนโยบายของรัฐบาล อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2557) ดังนี้

(ก) มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานโดยแบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านนโยบายการคลังและนโยบายภาษีอากร มีหน้าที่เสนอแนะและออกแบบนโยบาย แผนงานมาตรการเกี่ยวกับการคลังและภาษีอากร เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

2) ด้านนโยบายการเงิน นโยบายการออม และการลงทุน เสนอแนะออกแบบนโยบาย วางแผนงานที่เกี่ยวกับระบบการเงิน การลงทุน ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับการธนาคารระหว่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และเป้าหมายของประเทศ

2. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ทำหน้าที่การกำกับดูแลและสนับสนุนรัฐวิสาหกิจให้มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีความสามารถในการแข่งขันส่งเสริมให้สถาบันการเงินมีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐในการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน กำกับดูแลด้านการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจทุกแห่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายการจัดตั้งของแต่ละองค์กร สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงตาม

บริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนไป เช่น กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เสริมสร้างให้รัฐวิสาหกิจมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และหน้าที่ของ สคร. เพื่อนำเครื่องมือที่มีคุณภาพมาปรับใช้กับรัฐวิสาหกิจเพื่อพัฒนารัฐวิสาหกิจของไทยให้มีการทำงานที่ดียิ่งขึ้น อำนาจหน้าที่การกำกับดูแล (กระทรวงการคลัง, 2557) ดังนี้

(ก) การกำกับดูแลที่ดี

ผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจของไทย เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ การบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจที่ดีย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศ การกำกับดูแลที่ดี หมายถึง “การกำหนดหลักการ กติกา และกลไกที่มีระบบการกำกับดูแลที่ดีความเหมาะสม (Good governance) และการจัดโครงสร้างระบบการบริหารงานของหน่วยงานรัฐ ให้มีขั้นตอนกระบวนการทำงานที่มีมาตรฐาน มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ การสร้างระบบการกำกับดูแลที่ดี ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มต่อประเทศ รวมถึงการคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประโยชน์การกำกับดูแลที่ดี คือ

- 1) สร้างความโปร่งใส ทำให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นสากล
- 2) สร้างความน่าเชื่อถือความมั่นใจแก่สาธารณะ เจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้น นักลงทุน ทั้งในและต่างประเทศ
- 3) สร้างความมั่นใจในการลงทุนและทำให้มูลค่ากิจการที่สูงขึ้น
- 4) ทำให้เกิดรูปแบบกิจการที่เป็นที่ยอมรับและสามารถแข่งขันได้
- 5) สร้างขอบเขตการใช้อำนาจของผู้บริหารที่มีมาตรฐาน รวมถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อกรรมการและกรรมการต่อเจ้าของกิจการ/ผู้ถือหุ้น
- 6) เป็นเครื่องมือการตรวจสอบการทำงานขององค์กร เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
- 7) ป้องกันการแสวงหาประโยชน์ของกรรมการ และเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารจัดการที่ดี

3) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ตามที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลัง ขั้นตอนการตรวจสอบเป็นไปตามรูปแบบเดียวกับการตรวจสอบกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ธปท. จะดำเนินการตรวจสอบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และรายงานผลการตรวจสอบไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาสั่งการตามลำดับขั้นตอนต่อไป วัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลของ ธปท. เพื่อสร้างความมั่นคงของสถาบันการเงินไทย สร้างระบบสถาบันการเงินให้มีประสิทธิภาพแข่งขันได้ กำหนดหลักธรรมา

ภีบาลของผู้บริหาร และตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินไทยให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ โดยคำนึงถึงประโยชน์และความเป็นธรรมของประชาชนสูงที่สุด

(ก) บทบาทและหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะหน่วยงานทางการเงินกลางของประเทศ ถือเป็นสถาบันการเงินที่สำคัญมีหลักในการรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ ดูแลระบบการเงินให้มีความมั่นคงและก้าวหน้า การควบคุมดูแลสถาบันการเงิน โดยเฉพาะสถาบันการเงินของรัฐ ธนาคารแห่งประเทศไทยดูแลรับผิดชอบด้านการบริหารนโยบายการเงิน การนำมาตรการที่ดีและเหมาะสมมาปรับใช้กับสถาบันการเงินไทย สำหรับประเทศกำลังพัฒนาธนาคารกลางมีบทบาทที่มากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว เนื่องจากยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบการเงินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามได้มาตรฐานสากล เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ มีความเจริญและมีมากขึ้น ในการกำกับดูแลสถาบันการเงินของรัฐจะดูแลรับผิดชอบ ธปท.จะมอบหมายให้สายกำกับสถาบันการเงินทำหน้าที่ตรวจสอบ วิเคราะห์กำกับควบคุมดูแลติดตามการดำเนินงาน ด้านความเสี่ยงการบริหารงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านอื่นๆ เพื่อให้มีฐานะการดำเนินงานที่มั่นคงปลอดภัย ธนาคารแห่งประเทศไทยจะดำเนินการตรวจสอบและกำกับดูแลสถาบันการเงินที่ประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย รวมถึงการกระทำการทุจริตของผู้บริหารสถาบันการเงิน ซึ่งกระทรวงการคลังได้มอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาการดำเนินงานของสถาบันการเงินของรัฐให้เป็นไปตามข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ ประกาศ ติดตามเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

2.4 มาตรฐานการดำเนินธุรกรรมธนาคารอิสลามในประเทศไทย

2.4.1 ผลการดำเนินงานและมุมมองของตลาดการเงินอิสลามแห่งประเทศไทย

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐเพียงแห่งเดียวที่ดำเนินธุรกรรมที่ปลอดดอกเบี้ยอย่างเต็มรูปแบบ “Interest Free Unit” เป็นสถาบันการเงินที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับดอกเบี้ย (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2556) ซึ่งบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือของสถาบัน Fitch Ratings ได้จัดอันดับความน่าเชื่อถือของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2555 ถึง ปี 2557 (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557) ดังนี้

ตารางที่ 2.5 การจัดอันดับความน่าเชื่อถือของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ภายในประเทศ

อันดับความน่าเชื่อถือ	ผลการจัดอันดับคุณภาพเครดิตภายในประเทศ		
	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
ระยะยาว	AA (tha)	AA (tha)	AA (tha)
ระยะสั้น	F1+(tha)	F1+(tha)	F1+(tha)
แนวโน้ม	Stable	Stable	Stable

ที่มา: ข้อมูลจากสถาบัน Fitch Ratings ประจำปี 2012-2014

ตารางที่ 2.6 การจัดอันดับความน่าเชื่อถือของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ภายนอกประเทศ

อันดับความน่าเชื่อถือ	ผลการจัดอันดับคุณภาพเครดิตภายนอกประเทศ		
	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
ระยะยาว	BBB-	BBB-	BBB-
ระยะสั้น	F3	F3	F3
แนวโน้ม	Stable	Stable	Stable

ที่มา: ข้อมูลจากสถาบัน Fitch Ratings ประจำปี 2012-2014

คำจำกัดความ

AA (tha)	ความหมาย	ความน่าเชื่อถือสูงมาก และมีความเสี่ยงต่ำมาก
BBB-	ความหมาย	ความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
F1+ (tha)	ความหมาย	ความน่าเชื่อถือสูงสุด และมีความเสี่ยงต่ำสุด
F3	ความหมาย	ความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
Stable	ความหมาย	เสถียรภาพ

จากเกณฑ์การจัดอันดับความน่าเชื่อถือของสถาบัน Fitch Ratings ของประเทศสิงคโปร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 ถึง พ.ศ. 2557 ผลการจัดอันดับของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พบว่า อันดับความน่าเชื่อถือภายในประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 ถึง พ.ศ.2557 ธนาคารได้รับความน่าเชื่อถือระยะยาว มีความน่าเชื่อถือระดับสูงมากและมีความเสี่ยงต่ำมาก ในระยะสั้นเกณฑ์ความน่าเชื่อถือ

ระดับสูงสุด และมีความเสี่ยงต่ำสุดแนวโน้มความมั่นคงอยู่ในระดับ เสถียรภาพ ในภาพรวมของการจัดอันดับในระดับสากลภายนอกประเทศ พบว่าธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้รับความน่าเชื่อถือในระยะยาว มีเกณฑ์ความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ปานกลางและในระยะสั้นมีความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แนวโน้มความมั่นคงอยู่ในระดับเสถียรภาพเช่นเดียวกัน (Fitch Ratings, 2012-2014)

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีผลการดำเนินงาน ด้านสินเชื่อและเงินฝาก ณ สิ้นปี พ.ศ.2556 ดังตารางที่ 2.7 แสดงข้อมูลด้านสินเชื่อธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยและตารางที่ 2.8 แสดงข้อมูลด้านเงินฝากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ดังภาพ

ตารางที่ 2.7 แสดงข้อมูลด้านสินเชื่อธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ด้านสินเชื่อ	ณ สิ้นปี 2555		ผลการดำเนินงาน ณ สิ้นปี 2556	
	Outstanding (ล้านบาท)	สัดส่วน ร้อยละ	Outstanding (ล้านบาท)	สัดส่วน ร้อยละ
สินเชื่อวงเงินมากกว่า 200 ลบ. ขึ้นไป	72,018	60	66,000.47	61.29
สินเชื่อวงเงินมากกว่า 20 - 200 ลบ.	16,239	14	14,137.33	13.13
สินเชื่อวงเงินไม่เกิน 20 ลบ.	31,795	26	27,555.41	25.59
Total	120,052	100	107,693.21	100.00

ที่มา: ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557

ตารางที่ 2.8 แสดงข้อมูลด้านเงินฝากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

เงินฝาก	ณ สิ้นปี 2555		ณ สิ้นปี 2556		
	Outstanding (ล้านบาท)	สัดส่วน ร้อยละ	เติบโต (ล้านบาท)	Outstanding (ล้านบาท)	สัดส่วน ร้อยละ
Large (มากกว่า 200 ลบ.)	62,753	55	-1,134	52,803	46
Midium (มากกว่า 20 - 200 ลบ.)	19,299	17	7,444	25,067	22
Retail (ไม่เกิน 20 ลบ.)	31,524	28	9,725	38,058	33
Total	113,576	100	16,034	115,928	100

ที่มา: ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557

2.4.2 มาตรฐานหลักการการดำเนินงานธุรกรรมของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย มีมาตรฐานการดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง การจัดทำนโยบายการกำกับดูแลกิจการ ธนาคารใช้หลักการและแนวทางการกำกับดูแลที่ดีตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ปี พ.ศ.2552 และหลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินตามกฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับความเป็นธรรม มีความโปร่งใสในการดำเนินงาน สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์การก่อตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2556)

2.4.2.1 หลักสำคัญในการกำกับดูแลกิจการที่ดี

หลักสำคัญในการกำกับดูแลกิจการที่ดีของธนาคาร หมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรของธนาคาร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้วยความถูกต้องสูงสุด เพื่อให้มีระบบการดำเนินงานอันเป็นไปตามมาตรฐานสากลและสอดคล้องกับแนวทางอันเป็นมาตรฐานสากลประกอบด้วย

1) ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ (Accountability) ตามหลักการของศาสนาอิสลามสอนให้ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความรับผิดชอบต่อองค์กร การตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มีความสำนึกรับผิดชอบต่อ

2) ความสำนึกในหน้าที่ตามความสามารถและประสิทธิภาพที่เพียงพอ (Responsibility) มีความรับผิดชอบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ความสำคัญในหน้าที่รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถ และด้วยความจริงใจ

3) การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยสุจริต อย่างเท่าเทียมกัน (Equitable Treatment) หลักความยุติธรรมและความเสมอภาค คือ หัวใจหลักของการบริหารงานด้านธนาคาร ให้ความสำคัญต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นธรรม รวมถึงผู้ถือหุ้น นักลงทุน ลูกค้า คู่ค้า คณะกรรมการ ผู้บริหารและพนักงาน

4) ความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ (Transparency) ตามหลักของศาสนาอิสลาม กำหนดให้มนุษย์ทุกคนพึงปฏิบัติด้วยความดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง การกระทำของตนให้อยู่ในกรอบของความถูกต้อง ธนาคารต้องมีระบบการตรวจสอบที่โปร่งใสมีระบบการทำงานที่ชัดเจน

5) การสร้างมูลค่า (Value Creation) รู้จักคุณค่าของทรัพยากรที่มีเพื่อให้ใช้อย่างจำกัด และคุ้มค่าที่สุด มนุษย์ถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์กร นั้นหมายถึง การเพิ่มความสามารถขององค์กรการลงทุนกับบุคคลากรในทุกด้านทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาพัฒนาการทำงานและองค์กร

6) การส่งเสริมพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่ดี และจรรยาบรรณที่ดีในการประกอบธุรกิจ (Ethics) เป็นสิ่งที่สำคัญตามคำสอนของศาสนาอิสลามเพื่อให้การทำธุรกิจเป็นไปด้วยความยุติธรรม ไม่เอารัดเอาเปรียบปฏิบัติต่อกันทั้งกับผู้บริหารพนักงานและผู้ถือหุ้น ลูกค้า คู่ค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

7) การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อส่งเสริมให้พนักงานมีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่ของชุมชนหรือท้องถิ่น

2.4.2.2 หลักชะรีอะฮ์ที่กำกับดูแลกิจการอันเป็นมาตรฐานสากล

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ดำเนินกิจการภายใต้ข้อบังคับตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 ซึ่งระบุถึงบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการด้านศาสนาของธนาคาร ที่นำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ ข้อบังคับ มาตรฐาน และแนวทางปฏิบัติของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการด้านศาสนาของธนาคาร (ฝ่ายชะรีอะฮ์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2554) ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า เผยแพร่ความรู้ให้คำปรึกษาและแนะนำทางด้านวิชาการตามหลักชะรีอะฮ์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจธนาคาร เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างนวัตกรรมทางการเงินใหม่ตามหลักชะรีอะฮ์ เพื่อการประกอบกิจการของธนาคาร

2. สอบทานการให้สินเชื่อและการจัดทำนิติกรรมสัญญาตามหลักชะรีอะฮ์ เพื่อให้ขั้นตอนกระบวนการอำนวยสินเชื่อของธนาคารเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบและคู่มือผลิตภัณฑ์ตามมติ

3. กำกับควบคุม ตรวจสอบและชี้แนะการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆภายในธนาคารเพื่อให้การทำงานสอดคล้องกับกฎระเบียบตามหลักชะรีอะฮ์ คอยติดตามการทำธุรกรรมที่มีความผิดปกติหรือไม่เป็นไปตามมติคณะที่ปรึกษาชะรีอะฮ์

4. กำหนดวัตถุประสงค์ ระบุปัจจัยเสี่ยง ประเมินระดับความเสี่ยง มาตรการเพื่อกำหนดแผนงานในการควบคุมด้านความเสี่ยง ติดตามประเมินผลรายงานความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ต่อการออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคาร ที่ขัดกับหลักชะรีอะฮ์ตามที่คณะที่ปรึกษาชะรีอะฮ์ กำหนดไว้ อาจส่งผลกระทบต่อสถานะของธนาคาร ชื่อเสียง สภาพคล่อง รายได้และการดำรงเงินกองทุนของธนาคาร

2.4.3 โครงสร้างคณะกรรมการธนาคาร

ธนาคารมีโครงสร้างของคณะกรรมการธนาคาร ประกอบด้วย กรรมการจำนวน 11 ท่าน ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงการคลังจำนวน 1 ท่าน กรรมการที่ดำรงตำแหน่งการบริหารงานประจำของธนาคาร 1 ท่าน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆจำนวน 9 ท่าน ซึ่งกรรมการทั้งหมดจะดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี (ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2518) แต่ทั้งนี้อาจมีการเลือกตั้งใหม่โดยมติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นของธนาคาร (ธนาคารอิสลามประเทศไทย, 2556) ทั้งนี้นอกจากคณะกรรมการธนาคารแล้วธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ยังกำหนดให้มี คณะที่ปรึกษาธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตามมาตรา 32 แห่ง พระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ.2545 ประกอบด้วย ประธานและที่ปรึกษาอีกจำนวนไม่เกิน 4 ท่าน มีหน้าที่ คือ ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำกับคณะกรรมการธนาคารในด้านที่เกี่ยวกับหลักชะรีอะฮ์ของธนาคาร เพื่อให้ธนาคารสามารถประกอบธุรกิจได้อย่างถูกต้อง วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

ทั้งนี้ ธนาคารยังกำหนดคณะกรรมการชุดต่างๆ ขึ้นมาเพื่อให้การดำเนินงานของธนาคารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อกำกับงานภายในธนาคารเฉพาะด้าน และการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการธนาคารทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด (อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการชุดต่างๆ ของธนาคารสามารถดูรายละเอียดได้จากภาคผนวก ก.)

2.4.4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกรรมอิสลามในประเทศไทย

จากการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการดำเนินการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการต่อธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยนั้น คือ ข้อจำกัดทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ ต้นทุนดำเนินของธนาคารที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ ความขัดแย้งกับบทบัญญัติกฎหมาย ถือว่าเป็นอุปสรรคสำคัญที่มีผลต่อการบริหารงานขององค์กร รายละเอียดปัญหาด้านต่างๆ (ชฎิล โรจนานนท์ และคณะ, 2554, น.72-81) ดังนี้

2.4.4.1 ปัญหาทางด้านกฎหมายด้านรูปแบบองค์กรและโครงสร้าง

วัตถุประสงค์การจัดตั้งธนาคารอิสลาม เพื่อส่งเสริมให้ชาวมุสลิมในประเทศไทยได้มีสถาบันการเงินแบบอิสลามเพิ่มขึ้น เพื่อให้กับชาวมุสลิมในประเทศไทยมีทางเลือกในการหลุดพ้นจากระบบดอกเบี้ย และถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด แต่ทั้งการดำเนินงานของธนาคารต้องประสบปัญหาด้านข้อจำกัดต่างๆ และมีผลกระทบต่อการทำงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สามารถแบ่งออกเป็นในแต่ละด้านได้ดังนี้

(1) ด้านรูปแบบการจัดตั้ง

ด้านรูปแบบการจัดตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เพื่อให้ธนาคารทำหน้าที่เป็นกลไกของรัฐ ช่วยสนับสนุนปัญหาการในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชาวมุสลิมในประเทศไทย ดังนั้นธนาคารต้องดำเนินงานตามกรอบนโยบายของรัฐบาลโดยไม่เน้นการแสวงหากำไร จึงทำให้การประกอบกิจการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยขาดความคล่องตัว และอาจถูกแทรกแซงทางการเมืองและจากนักการเมืองที่แสวงหาผลประโยชน์จากธนาคาร รวมถึงการแทรกแซงการคัดเลือกกรรมการธนาคารทำให้ธนาคารไม่ได้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางการเงินอิสลามที่แท้จริง และการดำเนินงานตามนโยบายกึ่งการคลัง ทำให้เกิดผลกระทบต่อมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคารเป็นอย่างมาก

(2) ด้านการถือหุ้น

(ก) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้กำหนดทุนเรือนหุ้นของธนาคารไว้อย่างชัดเจนจำนวน 1,000 ล้านบาท ทั้งนี้ กระทรวงการคลังได้ทำการซื้อหุ้นของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยในอัตราร้อยละ 40 (ตามการจำกัดการถือครองหุ้นของกระทรวงการคลังเพื่อป้องกันมิให้ธนาคารมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจ) แต่เมื่อธนาคารของรัฐหลายแห่ง (ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย จำกัดมหาชน) เข้ามาถือครองหุ้นเพิ่มมีผลทำให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยทำให้มีสัดส่วนผู้ถือครองหุ้นที่เป็นหน่วยงานของรัฐเกินร้อยละ 50 มีผลทำให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจในทันที ก่อให้เกิดปัญหาความคล่องตัวในการดำเนินงานและการบริหารเงินของธนาคาร เนื่องจากทำให้เกิดความล่าช้าไม่คล่องตัว และในการดำเนินงานของ

ธนาคารต้องผ่านการพิจารณาหน่วยงานของรัฐ จึงเป็นอุปสรรคส่วนหนึ่งทำให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่นได้

(ข) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสัญชาติของผู้ถือหุ้นและกรรมการ ซึ่งกำหนดไว้ว่าจำนวนบุคคลผู้มีสัญชาติไทยถือครองหุ้นได้ในสัดส่วนไม่ต่ำกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด และกรรมการธนาคารต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด เว้นแต่หากกรณีจำเป็น รัฐมนตรีมีอำนาจผ่อนผันจำนวนการถือหุ้นเป็นอย่างอื่นได้ ตามโครงสร้างที่กฎหมายกำหนดไม่อำนาจต่อผู้ร่วมลงทุน ถึงแม้ว่าตามกฎหมายให้รัฐมนตรีมีอำนาจผ่อนผันการถือครองหุ้นได้ แต่เฉพาะในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเท่านั้น และไม่ได้มีให้อำนาจการผ่อนผันในเรื่องสัดส่วนของกรรมการ ทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงานของธนาคาร

(3) ด้าน โครงสร้างคณะกรรมการ

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย การแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านศาสนา ซึ่งมาจากคณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในของธนาคาร ทำให้ความเห็นคัดค้านของคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านศาสนา ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือจากบุคคลภายนอกเท่าที่ควร ตัวอย่าง ประเทศมาเลเซียจะแต่งตั้งคณะกรรมการชะรีอะฮ์กลาง หน้าที่พิจารณากลับกรองเกี่ยวกับการดำเนินงานของธนาคารที่ดำเนินการตามระบบอิสลามให้เป็นไปตามหลักชะรีอะฮ์อย่างชัดเจน และถือเป็นคำวินิจฉัยกลางของทุกสถาบันที่ต้องปฏิบัติตาม

2.4.4.2 ปัญหาทางกฎหมายด้านการประกอบธุรกิจ

(1) การกำหนดระยะเวลา ขั้นตอนการดำเนินงาน การขออนุญาตต้องดำเนินงานของจากหน่วยงานต้นสังกัด (กระทรวงการคลัง) เช่น การขยายสาขาของธนาคารต้องดำเนินงานตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในประกาศของกระทรวงการคลัง ทำให้การขยายสาขาของธนาคารเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่สามารถแข่งขันธนาคารอื่นได้

(2) กระบวนการแก้ไขกฎหมาย เนื่องจากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต้องดำเนินงานตามที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 12 (11) ซึ่งกำหนดไว้ว่า “กิจการอันพึงเป็นงานธนาคารตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวง” ดังนั้น เมื่อธนาคารอิสลามจะต้องดำเนินงานหรือกิจการผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ๆ เพื่อขยายธุรกิจของธนาคาร หรือการเพิ่มช่องทางการลงทุนของธนาคาร ต้องผ่านกระบวนการการแก้ไขทางกฎหมาย ซึ่งต้องใช้เวลาและมีความเสี่ยงต่อการดำเนินการขาดความคล่องตัวในการดำเนินงานของธนาคาร

2.4.4.3 ปัญหาทางกฎหมายด้านภาษีและค่าธรรมเนียม

การประกอบกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จะมีความแตกต่างจากธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ธนาคารจะมีภาระต้นทุนที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์อื่น เนื่องจากบริบทของ

กฎหมายไทย โครงสร้างทางกฎหมายไม่ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อรองรับธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม ทำให้ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่เกิดขึ้นกับการดำเนินงานของธนาคารมีผลต่อการแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์อื่น เช่น ตามหลักมูราบะฮะฮ์ ผู้ขายจะต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยชอบ มีการตกลงราคาสินค้ากันทั้งสองฝ่าย และมีการส่งมอบทันที การทำธุรกรรมแบบนี้จะมีภาษีที่เกิดขึ้นมากกว่าการใช้บริการของธนาคารพาณิชย์ทั่วไป เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น (ชฎิล โรจนานนท์ และคณะ, 2554)

2.4.4.4 ปัญหาด้านความขัดแย้งกับกฎหมายทั่วไป

ตามหลักศาสนาอิสลามกำหนดไว้อย่างชัดเจน เรื่องการประกอบกิจการของธนาคารต้องไม่ผูกพันกับระบบดอกเบี้ย แต่ในทางปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายไทยมิได้รองรับกับหลักการของศาสนาอิสลาม เมื่อมีการพิจารณาถึงชั้นศาลหากมีข้อโต้แย้งอาจทำให้ธนาคารไม่ได้รับความยุติธรรม เช่น ตามข้อเท็จจริงการทำธุรกรรมของธนาคารจะมีค่าใช้จ่ายให้กู้ยืมเงิน และไม่ได้เรียกดอกเบี้ยจากผู้ให้กู้ แต่ในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยในประเทศสูงเกินกว่าร้อยละ 15 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินอัตราที่กำหนด ทำให้ธนาคารมีความเสี่ยงด้านการตีความตามกฎหมายและถูกมองว่าธุรกรรมของธนาคารเป็นลักษณะ "การปิดบังการเรียกเก็บดอกเบี้ย" และตามหลักการผ่อนชำระให้กับธนาคารในอัตรากำไรที่คงที่ ซึ่งหากในอัตรากำไรมีการบวกกำไรเพิ่มเกินกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนด การดำเนินธุรกรรมของธนาคารอาจถูกกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะ "นิติกรรมอำพราง" (การให้สัญญาเช่าซื้อแทนการให้สัญญากู้ยืมและคิดดอกเบี้ยแบบปกติ)

2.4.4.5 ปัญหาด้านอื่น

(1) การขาดการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของธนาคาร เพราะการประชาสัมพันธ์ทำให้ประชาชนทั่วไปรับรู้ถึงข้อดีและความแตกต่างของระบบของธนาคารอิสลามที่มีความแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์อื่น เช่น การคิดอัตราดอกเบี้ยค้ำชาระธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจากค่างวดที่ผิดชำระในงวดนั้นเท่านั้น และค่าปรับที่เกิดขึ้นธนาคารจะนำไปบริจาคให้กับสังคม (ตามหลักที่ศาสนากำหนด) ต่อไป และสาเหตุสำคัญที่ธนาคารไม่ประชาสัมพันธ์ได้อย่างเพียงพอ เนื่องมาจากปัญหาด้านงบประมาณของธนาคาร

(2) การขาดการส่งเสริมจากภาครัฐ

จากสถิติข้อมูลการใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พบว่าสัดส่วนของลูกค้าที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีบทบาทสำคัญส่งผลกระทบต่อประกอบการของธนาคาร และมุมมองของภาครัฐที่มีต่อธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยในฐานะ

ธนาคารเฉพาะกิจจะต้องดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล จึงทำให้ธนาคารขาดการสนับสนุนด้านการบริหารงานเชิงธุรกิจเท่าที่ควร รวมถึงการขาดการสนับสนุนปรับปรุงแก้ไขบทบาทหน้าที่ต่างๆ โครงสร้างพื้นฐานทางด้านกฎหมาย เพื่อให้การดำเนินงานของธนาคารสามารถดำเนินธุรกรรมทางการเงินได้อย่างถูกต้องตามหลักชะรีอะฮ์อย่างสมบูรณ์และถูกต้อง

(3) การขาดบุคลากร

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต้องประสบปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้เชี่ยวชาญด้านการเงินอิสลามเป็นอย่างมาก รวมถึงบุคลากรที่มีความรู้ทั้งด้านธุรกิจการเงินและด้านหลักศาสนาอิสลามผสมผสานกัน อาจเป็นเพราะประเทศไทยไม่ใช่ประเทศมุสลิมและไม่มีการพัฒนาบุคลากรในด้านการเงินแบบอิสลามอย่างจริงจัง ขณะที่รัฐบาลประเทศมาเลเซียได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสถาบันการเงินอิสลาม รวมถึงได้จัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้และอบรมบุคลากรในประเทศให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทั้ง 2 ด้านไปพร้อมกัน เพื่อรองรับการเติบโตและการเป็นศูนย์กลางการเงินอิสลามในภูมิภาคอาเซียนแห่งนี้

2.4.5 ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันในการเติบโต (Divers of Growth in Islamic Finance)

1) ภาวะเศรษฐกิจและสภาพคล่อง (Economic growth and liquidity)

การเติบโตทางเศรษฐกิจที่มั่นคง ความร่วมมือขององค์กร Gulf Cooperation Council หรือ GCC (ประกอบด้วยสมาชิก 6 ประเทศ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย คูเวต โอมาน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ กาตาร์ และบาห์เรน) ในแถบภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นเงินลงทุนที่สำคัญมากในทวีปเอเชีย การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของรัฐบาลต่างเป็นแรงขับเคลื่อนที่จะทำให้สถาบันการเงินแบบระบบอิสลามมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น

2) การลงทุนในตราสาร (Investor appetite for Shari 'a compliant instrument)

สถาบันการเงินที่ดำเนินการตามหลักชะรีอะฮ์ กำลังเป็นที่นิยมของนักลงทุน บ่งบอกให้เห็นถึงวิวัฒนาการอย่างรวดเร็วของตลาดพันธบัตรอิสลาม (Zukuk) การเพิ่มขึ้นของความต้องของนักลงทุนและลูกค้า ผู้ประกอบการภายในประเทศและต่างประเทศกำลังพัฒนาไปสู่สาธารณชนมากขึ้น ความแข็งแกร่งของตลาดการลงทุนของพันธบัตรอิสลาม เป็นปัจจัยที่จะทำให้สถาบันการเงินอิสลามมีการเติบโตมากขึ้น

3) การลงทุนจากต่างประเทศ (Privatization and foreign direct investment)

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยเฉพาะของกลุ่มประเทศ GCC เริ่มมีการเร่งดำเนินโครงการดำเนินธุรกิจทางการเงินที่มีโครงสร้างทางการเงินที่แข็งแกร่ง และการพัฒนาที่มีศักยภาพการลงทุนจากต่างประเทศในภูมิภาคนี้กำลังเพิ่มขึ้น และต่างมุ่งหาสถาบันการเงินและระบบการเงินที่จะลงทุนที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม

4) การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ (Regulatory changes)

กฎระเบียบทั่วไปของภาคการเงินธนาคารทั่วโลก ยังคงต้องได้รับความช่วยเหลือโดยการดำเนินงานจากความคิดริเริ่มที่จะให้ภาคการเงินสามารถดำเนินการต่อไปได้ และมีความยืดหยุ่นเพื่อรองรับกับระบบการเงินแบบอิสลาม ดังนั้นการจัดตั้งธนาคารอิสลาม (หรือรูปแบบ Islamic Window) ต้องมีกฎระเบียบที่สอดคล้องกับระบบการเงินแบบอิสลาม เช่น ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศมาเลเซีย มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านกฎระเบียบ การเปิดเสรีของตลาดประเทศและกับนักลงทุน

5) ทักษะความรู้ของบุคลากร (The skill level of Islamic bankers)

ระดับความรู้สามารถศึกษาของบุคลากรในสถาบันการเงินแบบอิสลามต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น เพื่อการแข่งขันในตลาดของสถาบันการเงินอิสลามกระตุ้นขีดความสามารถของบุคลากรใหม่ๆ พัฒนาโครงสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้มีความทันสมัยถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนของระบบการเงินแบบอิสลาม

6) กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization)

การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ถือเป็นส่วนสำคัญในการเจริญเติบโตของระบบการเงินอิสลาม โอกาสในการเพิ่มขึ้นของชาวมุสลิมทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อพัฒนาระบบการเงินแบบอิสลามให้แพร่กระจายไปทั่วโลก ตลาดเงินทุนแบบอิสลามที่มีอัตราการเติบโตเป็นอย่างมาก คือ การเติบโตของตลาด Zukuk หรือพันธบัตรอิสลาม เป็นการจัดตั้งตลาดเงินทุนระหว่างธนาคารอิสลามเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านของสภาพคล่อง ของระบบธนาคารอิสลาม ธุรสารทางการเงินอิสลาม Zukuk ได้รับการยอมรับมากขึ้นจากทั่วโลก เพราะกระแสของโลกาภิวัตน์ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาสหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป ประเทศแคนาดาและประเทศสิงคโปร์ ต่างให้การยอมรับของระบบการเงินแบบอิสลามและสนใจระบบการเงินอิสลามนี้

7) Information Technology (IT)

เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีส่วนสำคัญที่จะอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของระบบธนาคาร ในการเผยแพร่ข้อมูลให้กับลูกค้า ตลาดการทุนและนักลงทุน หากมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถให้การพัฒนาและทำให้ลูกค้าสามารถมาใช้บริการได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วมยิ่งขึ้น

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุขุมาลัย ลัดพลี (2552) ทำการวิจัยเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และกรอบการดำเนินงานที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ได้ทำการศึกษาความสามารถการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันการเงินเฉพาะกิจ รวมถึงความชัดเจนและแผนการพัฒนางค์กร ผลการศึกษาพบว่า กระทรวงการคลังควรทบทวนบทบาทของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐและองค์กรกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับคำแนะนำจากผลการประเมินภาคการเงินสำหรับมาตรการกำกับดูแลและระบบสถาบันการเงิน โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก เมื่อเดือน พฤษภาคม พ.ศ.2550

ผลจากการวิจัยยังมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐว่า สถาบันการเงินเฉพาะของรัฐทุกแห่งแต่งตั้งตามกฎหมายการก่อตั้งที่ระบุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน แต่เมื่อเวลาผ่านไปสถาบันการเงินเฉพาะกิจแต่ละแห่งเริ่มขยายบทบาทหน้าที่การให้บริการของตนเองออกไปตามการพัฒนาของตลาดการเงินตามการแข่งขัน จนทำให้รูปแบบการให้บริการไม่ตรงกับวัตถุประสงค์และกลุ่มลูกค้าที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยแนวทางการแก้ไข ดังนี้

- 1) ให้หน่วยงานของรัฐกำกับดูแลกำชับให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจดำเนินการตามวัตถุประสงค์จัดตั้งอย่างแท้จริง
- 2) ให้หน่วยงานที่กำกับดูแลจัดทำแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจทั้งในระยะปานกลางและในระยะยาว กำหนดบทบาททิศทางของสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้มีประสิทธิภาพ และบริหารเงินงบประมาณให้คุ้มค่าที่สุด
- 3) ควรให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจปรับปรุงและจัดการฝึกอบรมบุคลากรของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญการให้คำแนะนำและบริการที่มีประสิทธิภาพ

อรรถพล อรรถวรเดช (2556) ศึกษาเรื่อง “โครงการศึกษาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสถาบันการเงินอิสลามในประเทศไทย” พบว่า การประกอบธุรกิจแบบอิสลามการเพิ่มผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ๆ ธนาคารจะต้องดำเนินการขออนุมัติออกต่อกฎกระทรวง ทำให้ขาดความคล่องตัวในการสร้างนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ ของประเทศ รวมถึงควรมีการศึกษาแนวทางแก้ไขโครงสร้างกฎหมายของไทยให้มีความเหมาะสมแก่การดำเนินธุรกิจตามหลักอิสลามอย่างแท้จริง การแก้ไขกฎหมายสำหรับสถาบันการเงินแบบอิสลามควรแยกออกมาจากระบบธนาคารพาณิชย์ทั่วไป อีกทั้งควรเป็นกฎหมายกลางที่เอื้ออำนวยให้มีผู้ร่วมลงทุนอื่นเข้ามาได้สะดวกมากขึ้น

อภิญา ภัทรพรพิสิฐ (2553) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการ บมจ. ธนาคารกรุงไทย สาขาแสงชูโต จังหวัดกาญจนบุรี” พบว่า ลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคารมีทัศนคติต่อรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย และควรมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่เหมาะสมต่อลูกค้า เพื่อตอบสนองความต้องการลูกค้าได้อย่างครอบคลุมและเมื่อลูกค้าเข้ามาใช้บริการของธนาคารย่อมมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของลูกค้าธนาคารกรุงไทย (จำกัด) มหาชน

พงศรัพีพร อภากร (2556) ศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการกำกับดูแลสถาบันการเงินที่ให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม” พบว่า ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีการดำเนินธุรกรรมที่ไม่ผูกพันกับระบบดอกเบี้ย มีความเสี่ยงที่แตกต่างจากธนาคารทั่วไป จากการศึกษาด้านการกำกับดูแลสถาบันการเงินอิสลามในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย บาห์เรน อังกฤษ ตุรกี และสิงคโปร์ พบว่า ความแตกต่างด้านโครงสร้างของสถาบันการเงินอิสลาม โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่มีจำนวนประชากรมุสลิมน้อยกว่าจะมีการอิงกับหลักศาสนาที่น้อยกว่า ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดกรอบกฎหมายและเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงินอิสลามอย่างชัดเจน และควรเพิ่มข้อกำหนดให้สถาบันการเงินอิสลามต้องมีคณะกรรมการชะรีอะฮ์ ในการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักศาสนาอย่างชัดเจนถูกต้อง และการกำหนดสายงานสนับสนุนการตรวจสอบงานของคณะกรรมการชะรีอะฮ์อีกด้วย

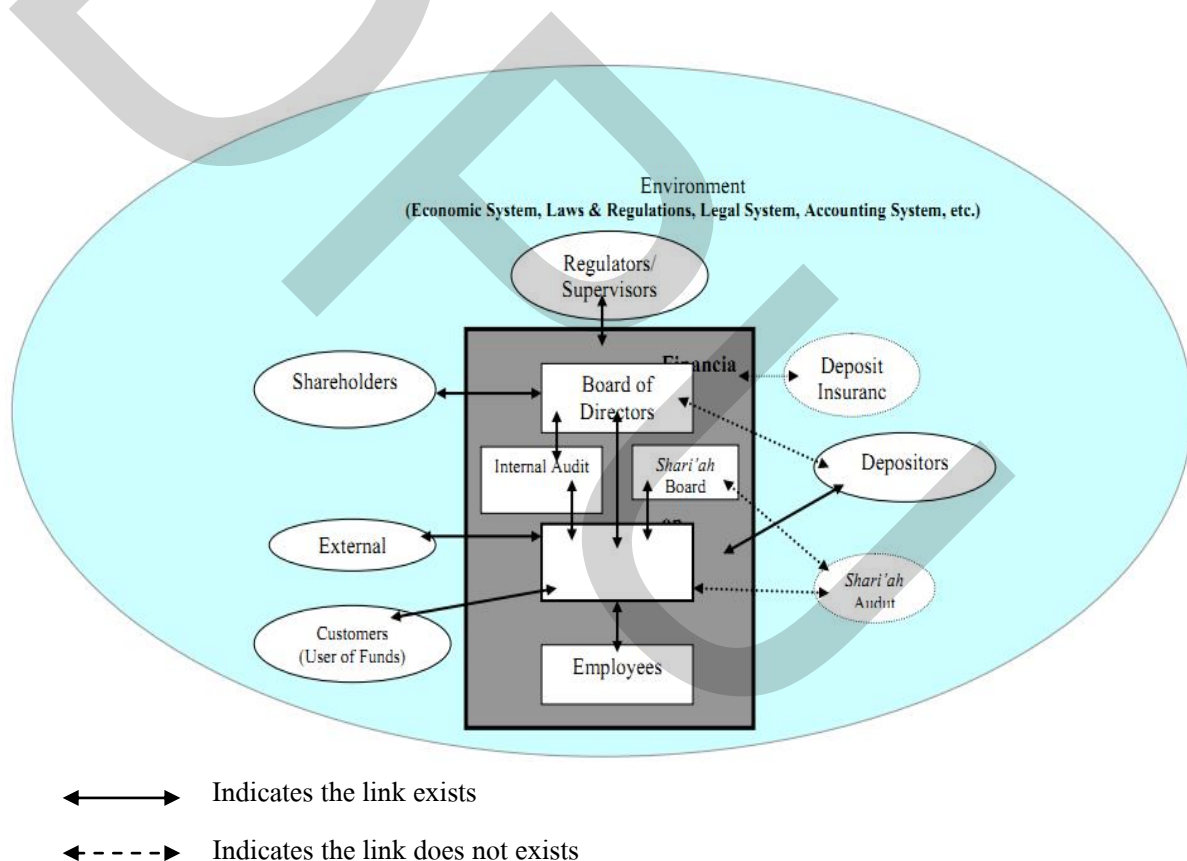
Mahmoud Amin (2000) ศึกษาเรื่อง A Basic Guide to Contemporary Islamic Banking and Finance กล่าวถึง หลักในการดำเนินธุรกรรมตามระบบการเงินแบบอิสลามสากลและเป็นพื้นฐานสำคัญคือ ธุรกิจต้องไม่เกี่ยวข้องกับระบบดอกเบี้ย ห้ามเกี่ยวข้องกับสิ่งต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม (ชะรีอะฮ์) อย่างเคร่งครัด

Alsadek H. Gait (2007) ศึกษาเรื่อง A Primer on Islamic Finance กล่าวว่า กรอบการกำกับดูแลควบคุมสถาบันการเงินอิสลามต้องมีความสอดคล้องตามหลักศาสนา มีการควบคุมโดยคณะกรรมการทางด้านศาสนา (ปฏิบัติตามหลักชะรีอะฮ์) ถือเป็นแนวทางการปฏิบัติของสถาบันการเงินแบบอิสลามสากล

Kasim & Amer (2013) ศึกษาเรื่อง Innovative Governance Framework for Global Islamic Microfinance Institutions ,University Malaysia Kelantan ศึกษากรอบการกำกับดูแลบทบาทของหน่วยงานที่มีผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลามในประเทศมาเลเซีย ซึ่งหน่วยงานที่มีกำกับดูแลประกอบด้วย การควบคุมจากธนาคารกลางของประเทศ การกำกับดูแลจากคณะกรรมการด้านศาสนารวมถึงการกำกับดูแลจากองค์กรนานาชาติ ประกอบด้วย 1) The Accounting and Auditing Organization for Islamic Finance (AAOIFI) เป็นองค์กรที่ตรวจสอบสถาบันการเงินอิสลามด้านบัญชี การวางแผนการดำเนินงาน ที่ได้รับการรับรองตามหลักการ

อิสลามด้านบัญชีและ 2) The Islamic Services Board (ISFB) ส่งเสริมและสนับสนุนเสถียรภาพของอุตสาหกรรมการเงินอิสลามให้ได้มาตรฐานถูกต้องตามหลักชะรีอะฮ์ให้ได้มาตรฐานระดับนานาชาติ

Umer & Ahmed (2002) ศึกษาเรื่อง Corporate Governance In Islamic Finance Institutions ได้ศึกษาวิจัยการกำกับดูแลสถาบันการเงินอิสลาม มี 3 ระดับที่เป็นหัวใจหลักในการกำกับดูแล ประกอบด้วย 1) หน่วยงานควบคุม (Regulators) 2) ธนาคารอิสลาม (Islamic Bank) 3) ลูกค้าผู้ฝากเงิน (Depositors) และสิ่งที่สามารถเป็นกลไกหลักหรือเครื่องมือในการสร้างความแข็งแกร่ง ความเชื่อมั่นของสถาบันการเงินอิสลามเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คือ คณะกรรมการ (Board of Directors) ผู้บริหารระดับสูง (Senior Management) ผู้ถือหุ้น และลูกค้าผู้ฝากเงิน (Depositors) ตามแนวคิดกรอบการกำกับควบคุม ดังนี้



ภาพที่ 2.11 กรอบการกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงินอิสลามสากล

2.6 บทสรุป

ในบทนี้ได้ศึกษาถึงการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาของ การศึกษาดังนี้ (1) ด้านประวัติความเป็นมาและความสำคัญการกำเนิดธนาคารอิสลามตั้งแต่เริ่มต้น และการเติบโต (2) ด้านหลักการการดำเนินงานของสถาบันการเงินที่ดำเนินธุรกรรมตามหลัก ศาสนาอิสลาม (3) การกำกับควบคุมกิจการของสถาบันการเงินอิสลาม รวมถึงหน่วยงานที่มีบทบาท ในการควบคุมการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามที่มีความแตกต่างจากการดำเนินธุรกรรม ของสถาบันการเงินพาณิชย์ ทั่วไปทั้งหลักในการดำเนินธุรกรรม และระบบการดำเนินงาน ซึ่ง สถาบันที่ดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามต้องยึดหลักตามหลักกฎหมายอิสลาม หรือหลักชะรีอะฮ์ (Shari'a) ประกอบด้วย หลักการซื้อขาย การร่วมลงทุน การซื้อขายบนสินทรัพย์จริง หลักข้อห้าม ในการเกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย ความเสี่ยงและความไม่แน่นอน ข้อห้ามจากการเล่นการพนัน ข้อห้าม ของการซื้อขายในตลาดสินค้าต้องห้าม การแบ่งปันผลกำไรทางธุรกิจ และหลักการที่สำคัญที่ต้อง ถือปฏิบัติ คือ การบริจาคชะกาต (Zakah) จำนวนร้อยละ 2.5 จากผลกำไรซึ่งเป็นหลักที่สถาบัน การเงินอิสลามต้องถือทำตามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถือเป็นส่วนที่ช่วยเหลือสังคมเป็นอย่างมาก หลัก ปฏิบัติต่างๆ เหล่านี้ถือเป็นหัวใจหลักในการดำเนินธุรกรรมการตามหลักศาสนาอิสลามของทั่วโลก ในความแตกต่างของสถาบันการเงินอิสลามที่มีความแตกต่างจากสถาบันการเงินทั่วไปนั้น จึง จำเป็นต้องมีควบคุมกำกับดูแลกิจการเป็นพิเศษกว่าสถาบันการเงินพาณิชย์ทั่วไป โดยเฉพาะการ กำกับดูแลของคณะกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับหลักปฏิบัติ อย่างถูกต้อง หน่วยงานควบคุมที่มีบทบาทในการควบคุมกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงิน อิสลาม เป็นสิ่งที่สำคัญเพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานการดำเนินกิจการที่จะประสบผลสำเร็จในระยะ ยาว ซึ่งการกำกับดูแลที่ดีต้องมีความ โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานในการ แข่งขันและชื่อเสียงให้เป็นที่ยอมรับจากสากล หน่วยงานที่มีบทบาทในการกำกับดูแลสถาบัน การเงินอิสลาม ประกอบด้วย คณะกรรมการ (Board of Directors) คณะกรรมการการด้านศาสนา กฎระเบียบข้อบังคับภายใน และการควบคุมตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก (External Audit) องค์ประกอบเหล่านี้ จะเป็นตัวควบคุมให้สถาบันการเงินอิสลามสามารถดำเนินกิจการ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ในประเทศไทยถือว่ามิมีสถาบันการเงินเพียงแห่งเดียวที่ดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนา อิสลามอย่างเต็มรูปแบบ คือ “ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย” ดำเนินธุรกิจมาแล้วกว่า 10 ปี เป็น หน่วยงานของรัฐ สังกัดกระทรวงการคลัง เป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลในการช่วยเหลือประชาชน มุสลิมให้หลุดพ้นจากดอกเบี้ย (Riba) สถาบันการเงินแห่งนี้มีหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลควบคุม กำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับในการดำเนินกิจการ ทั้งจากหน่วยงานภายในองค์กร คือ คณะกรรมการ

การด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) คณะกรรมการ (Board of Directors) รวมทั้งการออกกฎระเบียบจากภายในธนาคารเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องชัดเจน และการควบคุมจากหน่วยงานภายนอก (หน่วยงานของรัฐบาล) ที่มีบทบาทเข้ามากำกับดูแลกิจการของธนาคาร ตรวจสอบการผลการดำเนินงานการเป็นเครื่องมือของรัฐในการช่วยเหลือประชาชน ซึ่งมีกฎหมายข้อบังคับต่างๆ ถือเป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ และธนาคารกลางแห่งประเทศไทย

บทบาทของหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมกำหนดกฎเกณฑ์การดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต่างๆ เหล่านี้ มีผลกระทบอย่างไรต่อการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ทั้งในด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม ผลประกอบการที่เกิดขึ้น กระบวนการบริหารงานภายในองค์กรเป็นปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรต่อการดำเนินกิจการของธนาคาร รวมถึงการศึกษาบทบาทการกำกับดูแลจากหน่วยงานการควบคุมภายในธนาคาร และหน่วยงานจากภายนอก ของรัฐที่มีบทบาทในการกำกับดูแล ผู้วิจัยได้เชื่อมโยงถึงตัวแปรจากหน่วยงานที่มีบทบาทในการกำหนดกฎเกณฑ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากข้อกำหนดต่างเหล่านี้ มีต่อการดำเนินกิจการของธนาคารอย่างไร นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและนำไปศึกษาวิเคราะห์ในบทที่ 3 ต่อไป

บทที่ 3

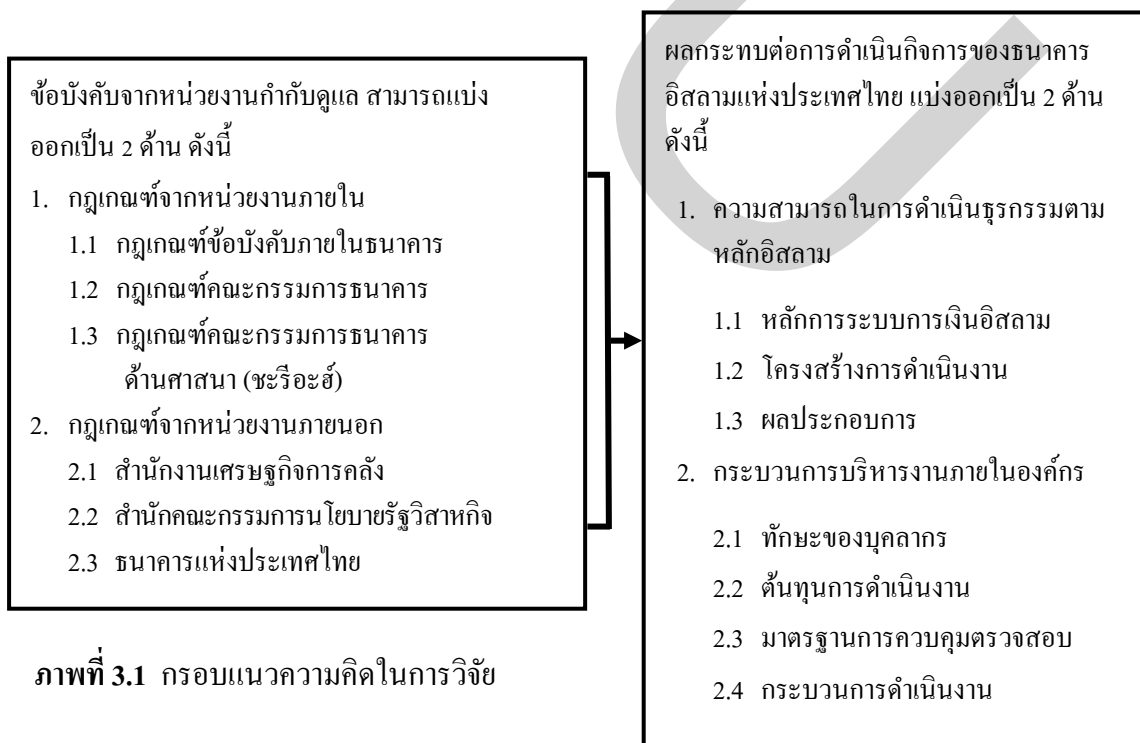
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“ผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย
2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 3.1



ภาพที่ 3.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

3.2 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ และลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพทำการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารหรือตัวแทนจากหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการเงินอิสลามในประเทศไทยสามารถแบ่งการวิจัยออกเป็น ดังนี้

3.2.1 ลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยทำการวิจัยเชิงปริมาณและเก็บรวบรวมข้อมูลจากลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากจำนวนลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่จำนวนประชากร 209,962 คน ใช้สูตรในการคำนวณทำการสุ่มแบบไม่ใส่คืน (Without replacement) ให้ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า สัดส่วนประชากรมีค่าไม่เกิน 5% หรือ 0.05 ด้วยความเชื่อมั่น 95% และกำหนดให้ระดับผลกระทบมีค่าประมาณ 5 % หรือ 0.05 จะได้ขนาดตัวอย่างเป็น

$$n = \frac{\chi^2 N p(1-p)}{e^2(N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

χ^2 = ค่าไคสแควร์ (ระดับความเชื่อมั่น 95%)

p = สัดส่วนของลักษณะของประชากร

แทนค่าในสูตรจะได้

$$n = \frac{3.841 \times (209,962) \times (0.5) \times (0.5)}{(0.05)^2 (209,962 - 1) + (3.814) (0.5) (0.5)}$$

$$n = 380.69 \text{ หรือ } 381 \text{ คน}$$

ดังนั้นในการสุ่มตัวอย่างประชากรในครั้งนี้ใช้จำนวนตัวอย่าง 381 คน โดยให้ค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% และค่าเพื่ออัตราไม่ตอบกลับของผู้สอบถามจำนวนร้อยละ 10

3.2.2 กลุ่มพนักงานหรือเจ้าหน้าที่และผู้บริหารของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่จำนวน 1, 273 คน (รายงานประจำปีธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย, 2557) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้สูตรในการคำนวณทำการสุ่มแบบไม่ใส่คืน (Without replacement) ให้ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าสัดส่วนประชากรมีค่าไม่เกิน 5% หรือ 0.05 ด้วยความเชื่อมั่น 95% และกำหนดให้ระดับผลกระทบมีค่าประมาณ 5 % หรือ 0.05 จะได้ขนาดตัวอย่างเป็น

$$n = \frac{\chi^2 Np(1-p)}{e^2(N-1)+\chi^2 p(1-p)}$$

เมื่อ

- n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
- N = ขนาดของประชากร
- e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้
- χ^2 = ค่าไคสแควร์ (ระดับความเชื่อมั่น 95%)
- p = สัดส่วนของลักษณะของประชากร

แทนค่าในสูตรจะได้

$$n = \frac{3.841x(1,273)x(0.5)(0.5)}{(0.05)^2(1,273-1)+(3.814)(0.5)(0.5)}$$

$$n = 295.97 \text{ หรือ } 296 \text{ คน}$$

ดังนั้นในการสุ่มตัวอย่างในครั้งนี้จะได้ตัวอย่างจำนวน 296 คน โดยให้ค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% และค่าเผื่ออัตราไม่ตอบกลับของผู้สอบถามจำนวนร้อยละ 10

3.2.3 ประชากรจากผู้บริหารหรือตัวแทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการด้านศาสนาของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย คณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย นักวิชาการ และผู้บริหารระดับสูงธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ กำหนดข้อคำถามออกเป็นประเด็นให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับเรื่องที่ทำวิจัย เพื่อให้ได้ความคิดเห็นจากผู้บริหารหรือตัวแทนจากหน่วยงานควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานและทัศนคติ ความคิดเห็นผลกระทบจากการกฎเกณฑ์ของหน่วยงานที่มีบทบาทในการควบคุมกำกับดูแลสถาบันการเงินอิสลามในประเทศไทย ผู้วิจัยแบ่งประชากรการทำวิจัยออกเป็น ดังนี้

ตารางที่ 3.1 การแบ่งตัวแทนผู้บริหารตามหน่วยงานกำกับกิจการสถาบันการเงินอิสลาม

ตำแหน่ง	ตัวอย่าง
1. ผู้บริหารหรือตัวแทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	3
2. ผู้บริหารหรือตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ	3
3. ผู้บริหารหรือตัวแทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย	3
4. คณะกรรมการด้านศาสนาของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	3
5. คณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	3
6. นักวิชาการ	3
7. ผู้บริหารระดับสูงธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	3
รวม	21

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในการเก็บข้อมูลดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสร้าง ดังนี้

3.3.1 เครื่องมือเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดต่างๆ จากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้

ขั้นที่ 2 ศึกษาเอกสารวิธีการวิจัยเรื่องความคิดเห็นให้ครอบคลุมเนื้อหาในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 บทบาทหน้าที่ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับควบคุมการดำเนินงาน ระเบียบวิธีปฏิบัติที่ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ทั้งจากหน่วยงานควบคุมภายใน ทั้ง 3 หน่วยงาน และจากหน่วยงานภายนอกของภาครัฐอีก 3 หน่วยงาน และความคิดเห็นจากผู้บริหารระดับสูงธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

2.2 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ จากหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผลกระทบจากทั้ง 2 ด้านคือ ด้านหลักการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม และกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของข้อความจากประเด็นและขอบข่ายที่จะศึกษา นำแบบสอบถามตามขอบเขตที่กำหนดไปทำการประชุมกลุ่มย่อย 2 ครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็น และทดสอบแบบสอบถาม โดยครั้งแรกเป็นการประชุมกลุ่มย่อยกับบุคลากรของธนาคารอิสลาม ครั้งที่สอง เป็นการประชุมกลุ่มย่อยกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย โดยแต่ละครั้งจะมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า 3 คน หลังจากการปรับปรุงแบบสอบถามจะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตรวจสอบความตรงของเนื้อหา อีกทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงข้อความและความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 4 การทดสอบความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา ด้านความชัดเจน ภาษาของแบบสอบถาม และพิจารณาโครงสร้างของแบบสอบถามเพื่อให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าในระดับ 0.70 ขึ้นไป

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในด้านผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่างซึ่งจะแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด คือ กลุ่มแรกสำหรับพนักงาน เจ้าหน้าที่และผู้บริหารธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ จากหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และกลุ่มที่สองสำหรับลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เพื่อสอบถามความคิดเห็นของลูกค้าถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็นดังนี้

แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่และผู้บริหารธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ ตำแหน่งงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสำคัญของบทบาทหน้าที่ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับควบคุมการดำเนินงาน ระเบียบวิธีปฏิบัติที่ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ทั้งจากหน่วยงานควบคุมภายใน ทั้ง 3

หน่วยงาน จำนวนคำถาม 8 ข้อ และจากหน่วยงานภายนอกจากภาครัฐอีก 3 หน่วยงาน จำนวนคำถาม 9 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Scales) ในการวัดระดับความสำคัญ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายความว่า ระดับความสำคัญมากที่สุด

4 หมายความว่า ระดับความสำคัญมาก

3 หมายความว่า ระดับความสำคัญปานกลาง

2 หมายความว่า ระดับความสำคัญน้อย

1 หมายความว่า ระดับความสำคัญน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ศึกษาระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ จากหน่วยงานที่มีบทบาทการควบคุมกำกับดูแลของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผลกระทบจากทั้ง 2 ด้าน ดังนี้

1) ความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

1.1 หลักการระบบการเงินอิสลาม

1.2 โครงสร้างการดำเนินงาน

1.3 ผลประกอบการ

2) กระบวนการบริหารงานภายในองค์กร

2.1 ทักษะของบุคลากร

2.2 ต้นทุนการดำเนินงาน

2.3 มาตรฐานการควบคุมตรวจสอบ

2.4 กระบวนการดำเนินงาน

โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในการวัดระดับผลกระทบซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายความว่า ระดับเห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายความว่า ระดับเห็นด้วยมาก

3 หมายความว่า ระดับเห็นด้วยปานกลาง

2 หมายความว่า ระดับผลเห็นด้วยน้อย

1 หมายความว่า ระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เพื่อสอบถามความคิดเห็นของลูกค้าถึงระดับผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีต่อมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยในด้านการบริหารงาน จำนวน 12 คำถาม จำนวน 3 หัวข้อ คือ

1. ทักษะของบุคลากร
2. มาตรฐานการควบคุมตรวจสอบ
3. กระบวนการดำเนินงาน

โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในการวัดระดับผลกระทบซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายความว่า ระดับเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ระดับเห็นด้วยมาก
- 3 หมายความว่า ระดับเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายความว่า ระดับผลเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายความว่า ระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

3.3.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 381 คน และกลุ่มพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้บริหารธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวน 296 คน ซึ่งใช้แบบสอบถามปลายปิด โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เริ่มแจกแบบสอบถามโดยคณะผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม และทำการรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดเองภายใน 3 เดือน

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามและจำนวนแบบสอบถามที่ได้ กลับมาว่าครบตามที่ได้ออกแบบไว้หรือไม่

ขั้นที่ 3 จัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์สถิติ

3.3.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถามได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science: SPSS) หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายตามวิธีการแปลผลของแบบสอบถามในเรื่อง ผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลสถาบันการเงิน ที่ดำเนินธุรกรรมทางการเงินตามหลักอิสลามในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ สถานะทางสังคม ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการใช้บริการของธนาคาร ซึ่งมีลักษณะ เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับควบคุมการดำเนินงาน ระเบียบวิธีปฏิบัติที่ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ทั้งจากหน่วยงานควบคุมภายในและหน่วยงานภายนอก มาวิเคราะห์โดยสถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแล ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย วิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) สำหรับเกณฑ์การให้ระดับค่าเฉลี่ยคณะผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} &= (\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น} \\ &= (5-1)/5 \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

การพิจารณาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนของบทบาทหน้าที่ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับควบคุมการดำเนินงาน ระเบียบวิธีปฏิบัติที่ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย คณะผู้วิจัยใช้คุณสมบัติความต่อเนื่องของคะแนนเปรียบเทียบผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย โดยใช้หลักเกณฑ์วัดค่าความคิดเห็นแต่ละด้านเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 คะแนน หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 คะแนน หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 คะแนน หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

สำหรับการพิจารณาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนของ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ จากหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแล ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย คณะผู้วิจัยใช้คุณสมบัติความต่อเนื่องของคะแนนเปรียบเทียบผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย โดยใช้หลักเกณฑ์วัดค่าความคิดเห็นและความต้องการแต่ละด้านเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

การทดสอบสมมติฐานงานวิจัย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในและภายนอกมีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยวิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

3.3.2 เครื่องมือเชิงคุณภาพ แบบสอบถามสำหรับการสัมภาษณ์ จากการกำหนดตัวอย่าง ประชากรจากหน่วยงานที่มีบทบาทในการกำกับดูแลควบคุมกฎเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินกิจการ ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับควบคุมการดำเนินงาน ระเบียบวิธีปฏิบัติที่ ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการ ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ จากหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแล ของธนาคารอิสลามแห่ง ประเทศไทย ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับข้อกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานการควบคุม สถาบัน การเงินที่ดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามจากทุกหน่วยงาน

2) นำเนื้อหาที่ได้มาวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแล ด้านหลักการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม และด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้างในรอบที่ 1

3) สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ภายใต้การ แนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4) เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity)

5) ปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

7) นำข้อมูลที่ได้มาทำการสรุปและอภิปรายผลของการวิจัยต่อไป

3.3.2.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) ติดต่อเพื่อเรียนเชิญผู้บริหารหรือตัวแทนของหน่วยงาน

2) ขอนหนังสือเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญจากงานบัณฑิตศึกษาประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ สาขาธุรกิจอาเซียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

3) นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.3.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content analysis)

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน และผลกระทบที่เกิดจากกฎเกณฑ์ข้อบังคับของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย แล้วนำประเด็นที่ได้มาจัดหมวดหมู่เพื่อการสังเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่างๆ และจัดทำข้อสรุปต่อไป

3.4 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มาทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นกับตัวอย่างทั้งสองกลุ่มตัวอย่างจำนวนตัวอย่างละ 28 ชุด เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการหลังการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น ไปแจกกับตัวอย่างต่อไป ผลการทดสอบแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด แสดงค่าดังตารางที่ 3.4 และตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.2 ค่า Alpha จากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตัวอย่างพนักงานของ
ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่

(n=28)

ตัวแปร	จำนวน คำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha)
กฎเกณฑ์ข้อบังคับภายในธนาคาร	9s	0.92
กฎเกณฑ์ข้อบังคับภายนอกธนาคาร	9	0.86
ความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม	9	0.88
กระบวนการบริหารงานภายในองค์กร	12	0.90

จากตารางที่ 3.4 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของพนักงาน
ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวน 28 คน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง
0.867 ถึง 0.926 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ดังนั้นถือว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าเชื่อมั่นของ
แบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้

ตารางที่ 3.3 ค่า Alpha จากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตัวอย่างลูกค้า ผู้ใช้บริการ
ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

(n=28)

ตัวแปร	จำนวน คำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์ความ เชื่อมั่น (Cronbach's Alpha)
ด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม	6	0.85
ด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร	6	0.85

จากตารางที่ 3.5 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากตัวอย่างลูกค้า
ผู้ให้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวน 28 คน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นอยู่
ระหว่าง 0.85 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ดังนั้นถือว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าเชื่อมั่นของ
แบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้อธิบายความถี่และร้อยละของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของตัวอย่างงานวิจัย ได้แก่

3.5.1.1 ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้อธิบายความถี่และร้อยละของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลจากตัวอย่างพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ และลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

3.5.1.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) เพื่อใช้อธิบายค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่ได้จากตัวอย่างพนักงานธนาคารในแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับความสำคัญของ กฎเกณฑ์ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและภายนอกที่มีหน้าที่ในการกำกับการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และแบบสอบถามตอนที่ 3 ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย รวมถึงแบบสอบถามตอนที่ 2 ตัวอย่างลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3.5.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้อธิบายความเบี่ยงเบนของข้อมูลข้อมูลที่ได้จากตัวอย่างพนักงานธนาคาร แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับความสำคัญของ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและภายนอกที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และแบบสอบถามตอนที่ 3 ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย รวมถึงแบบสอบถามตอนที่ 2 ตัวอย่างลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3.5.2 ทดสอบสมมติฐาน

3.5.2.1 ทดสอบค่าสหสัมพันธ์ (Pearson's) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและภายนอกที่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ (Correlation) ซึ่งได้ใช้กับทิศทางบวกและทิศทางลบ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.00-0.20	มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยที่สุด
ค่าสหสัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์	0.21-0.40	มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.41-0.60	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.61-0.80	มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.81-1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับมากที่สุด

3.6 ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบจากการกำหนดกฎเกณฑ์กฎเกณฑ์จากหน่วยงานควบคุมกำกับดูแลที่มีต่อการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จะใช้ระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือนนับแต่เริ่มทำการศึกษา



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย ผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานกำกับดูแลที่มีต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งใช้แบบสอบถามจากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 กลุ่ม คือ 1) พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้บริหารของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ 2) ลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวน 6 หน่วยงาน ที่มีหน้าที่ในกำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และผู้บริหารระดับสูงของธนาคาร โดยใช้คำถามถึงโครงสร้างเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการดำเนินกิจการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์เป็น 2 ตอน ในส่วนแรกเป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ และกลุ่มลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคาร เพื่อคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) สำหรับส่วนที่สองข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับดูแล นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ศึกษาความสัมพันธ์ของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในและภายนอกที่ควบคุมการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตัวอย่างพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่

4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตัวอย่างพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่

4.4 การวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตัวอย่างลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

4.5 ผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

4.6 ผลการวิเคราะห์สรุปความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

4.7 การวิเคราะห์ SWOT จากข้อมูลการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

4.8 สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบตามวัตถุประสงค์งานวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างที่เก็บได้จากพนักงาน/เจ้าหน้าที่และผู้บริหารของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ จำนวนตัวอย่าง 296 คน และลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวนตัวอย่าง 380 คน ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ศาสนา วุฒิการศึกษา รายได้ แสดงดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	พนักงานธนาคาร (n=296)		ลูกค้าผู้ใช้บริการ (n=380)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	117	39.70	157	41.30
หญิง	179	60.30	223	58.70
2. อายุ				
ต่ำกว่า 25 ปี	21	6.80	44	11.60
25-35 ปี	150	50.60	192	50.70
36-45 ปี	90	30.50	88	23.00
45 ปีขึ้นไป	35	12.10	56	14.70
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	35.54 ปี		34.81 ปี	
3. ศาสนา				
อิสลาม	115	38.90	163	42.90
พุทธ	176	59.50	217	57.10
คริสต์	5	1.60	-	-

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	พนักงานธนาคาร (n=296)		ลูกค้าผู้ใช้บริการ (n=380)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. สถานภาพ				
โสด	153	51.60	149	39.20
สมรส	138	46.80	210	55.30
หม้าย/หย่าร้าง	5	1.60	21	5.50
5. วุฒิการศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	130	34.20
ปริญญาตรี	190	64.40	211	55.50
สูงกว่าปริญญาตรี	106	35.60	39	10.30
6. รายได้ต่อเดือน				
ต่ำกว่า 25,000 บาท	131	44.20	-	-
25,001-35,000 บาท	117	39.50	-	-
35,001-45,000 บาท	25	8.40	-	-
มากกว่า 45,001 บาท ขึ้นไป	23	7.90	-	-
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	26,563.70 บาทต่อเดือน		-	-
7. รายได้ต่อเดือน				
ต่ำกว่า 15,000 บาท	-	-	111	28.90
15,001-25,000 บาท	-	-	166	43.90
25,001-35,000 บาท	-	-	66	17.20
35,001-45,000 บาท	-	-	9	2.40
มากกว่า 45,001 บาท ขึ้นไป	-	-	28	7.60
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	-		21,288.93 บาทต่อเดือน	
8. สายงานที่สังกัด				
สายงานธุรกิจรายย่อย	120	40.80	-	-
สายงานสนับสนุนธุรกิจ	53	17.70	-	-
สายงานบริหารคุณภาพสินค้า	52	17.60	-	-
สายงานธุรกิจรายใหญ่และ SMEs	45	15.00	-	-
สายงานที่ขึ้นตรงต่อผู้จัดการธนาคาร	26	8.90	-	-

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	พนักงานธนาคาร (n=296)		ลูกค้าผู้ใช้บริการ (n=380)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. ตำแหน่งงาน				
เจ้าหน้าที่/อาวุโส	202	68.20	-	-
ผู้ช่วยผู้จัดการส่วน/ผู้จัดการส่วนอาวุโส	83	27.90	-	-
รองผู้อำนวยการ/ผู้อำนวยการฝ่ายอาวุโส	11	3.90	-	-
อาชีพ				
นักเรียน/นักศึกษา	-	-	33	8.70
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	-	-	102	26.80
เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	-	-	91	23.90
ข้าราชการ	-	-	30	7.90
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-	109	28.70
อื่นๆ	-	-	15	3.90
10. ประสบการณ์ในการทำงานที่ธนาคาร				
1-3 ปี	104	34.90	-	-
4-6 ปี	158	53.20	-	-
7-9 ปี	25	8.20	-	-
มากกว่า 9 ปี ขึ้นไป	9	2.90	-	-
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	4.44 ปี		-	
11. ระยะเวลาในการใช้บริการธนาคาร				
1-3 ปี	-	-	151	39.70
4-6 ปี	-	-	174	46.00
7-9 ปี	-	-	34	8.80
มากกว่า 9 ปี ขึ้นไป	-	-	21	5.50
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	-		4.09 ปี	

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาค่าเฉลี่ยร้อยละ ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มแรกจากพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ จำนวน 296 คน สามารถอธิบายลักษณะส่วนบุคคลของตัวอย่างพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ได้ ดังนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 179 คน (ร้อยละ 60.30) มีอายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 150 คน (ร้อยละ 50.60) สถานภาพโสด จำนวน 153 คน (ร้อยละ 51.60) นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 176 คน (ร้อยละ 59.50) รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 115 คน (ร้อยละ 38.90) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 190 คน (ร้อยละ 64.20) ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานธุรกิจรายย่อย จำนวน 120 คน (ร้อยละ 40.80) รองลงมาสายงานสนับสนุนธุรกิจและสายงานบริหารคุณภาพ ดินเชื้อ จำนวน 53 และ 52 คน (ร้อยละ 17.70 และ 17.60) ซึ่งมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน อยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่/เจ้าหน้าที่อาวุโส จำนวน 202 คน (ร้อยละ 68.20) มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 25,000 บาท จำนวน 131 คน (ร้อยละ 44.20) และส่วนใหญ่มีอายุงานระหว่าง 4 ถึง 6 ปี จำนวน 158 คน (ร้อยละ 53.20) รองลงมาอายุงาน 1 ถึง 3 ปี จำนวน 104 คน (ร้อยละ 34.90)

ผลการศึกษา ค่าเฉลี่ยร้อยละ ลักษณะส่วนบุคคลของตัวอย่างลูกค้าที่ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 380 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 223 คน (ร้อยละ 58.70) นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 217 คน (ร้อยละ 57.10) รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 163 คน (ร้อยละ 42.90) มีอายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 192 คน (ร้อยละ 50.70) สถานภาพสมรส จำนวน 217 คน (ร้อยละ 57.10) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 211 คน (ร้อยละ 55.50) มีรายได้ต่อเดือน 15,001-25,000 บาท จำนวน 166 คน (ร้อยละ 43.90) รองลงามีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 111 คน (ร้อยละ 28.90) ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 109 คน (ร้อยละ 28.70) รองลงมาประกอบอาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 102 คน (ร้อยละ 26.80) และประกอบอาชีพอื่น จำนวน 15 คน (ร้อยละ 3.90) ได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป และเกษียณอายุราชการ และส่วนใหญ่ใช้บริการธนาคารอิสลามตั้งแต่ 4 ถึง 6 ปี จำนวน 174 คน (ร้อยละ 46.00) รองลงมา 1 ถึง 3 ปี จำนวน 151 คน (ร้อยละ 39.70)

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในและภายนอก ที่ควบคุมการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จากตัวอย่างพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในที่กำลังดำเนินการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน แสดงได้ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน แบ่งออกเป็น 3 หน่วยงาน

(n = 296)

ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายใน	\bar{X}	S.D.	การแปลค่า ระดับความสำคัญ
ด้านกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระเบียบของธนาคาร			
1. ข้อกำหนดในการปฏิบัติงาน คู่มือ ระเบียบข้อบังคับ ขั้นตอนการทำงานที่ปฏิบัติถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด	4.22	0.78	มากที่สุด
2. การกำหนดบทลงโทษพนักงานการละเมิดความผิดที่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม (ตาม พ.ร.บ. การจัดตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545)	3.93	0.94	มาก
3. ข้อกำหนดการบริจาษะภาค ร้อยละ 2.5 ต่อปีของธนาคาร หลักการบริจาคถูกต้องชัดเจน โปร่งใสและเป็นธรรม	4.08	0.88	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.08	0.77	มาก
ด้านกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคาร			
1. การตรวจสอบระบบการถ่วงดุลอำนาจ การป้องกันผลประโยชน์เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งภายในธนาคาร	3.83	1.02	มาก
2. การกำหนดนโยบายการจ่ายผลตอบแทนที่เหมาะสมตามหลักธรรมาภิบาล ไม่เอาเปรียบลูกค้า/ผู้ถือหุ้น และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างชัดเจน	3.88	0.98	มาก
3. การป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นกรรมการ และเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารจัดการของธนาคาร	3.83	1.14	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.85	0.97	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

(n = 296)

ระดับความสำคัญคุณเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายใน	\bar{X}	S.D.	การแปลค่า ระดับความสำคัญ
ด้านคุณเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์)			
1. การให้คำปรึกษา แนะนำ รับรอง ชี้แนะการปฏิบัติงาน เพื่อให้ ธุรกรรมธนาคารสอดคล้องกับหลักชะรีอะฮ์อย่างถูกต้อง	4.06	0.85	มาก
2. การติดตามกำกับดูแลตรวจสอบความถูกต้องธุรกรรมของ ธนาคาร เพื่อให้เกิดความมั่นใจทิศทางการดำเนินงานของ องค์กร	4.02	0.86	มาก
3. ความเป็นอิสระในการออกข้อกำหนด วินิจฉัย ติความ ชี้ขาด เกี่ยวกับธุรกรรมของธนาคารเพื่อให้ถูกต้องตามหลัก อิสลาม	3.99	0.87	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.02	0.80	มาก
สรุปค่าเฉลี่ย คุณเกณฑ์จากหน่วยงานภายใน	3.98	0.78	มาก

ผลการศึกษาระดับความสำคัญคุณเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในที่กำกับดูแล
ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
สำนักงานใหญ่ จากตารางที่ 4.2 แสดงผลได้ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญของคุณเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน
ที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
3.98 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในด้านที่มีความสำคัญ
สูงสุด คือ คุณเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบภายในของธนาคาร ระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.08 รองลงมา คือ ด้านคุณเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) มีระดับ
ความสำคัญมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และคุณเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานภายในที่มีความสำคัญ
ระดับน้อยที่สุด คือ คุณเกณฑ์ข้อบังคับของคณะกรรมการธนาคาร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85
แสดงว่าความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ให้ความสำคัญ
กับคุณเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานภายใน ด้านคุณเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบภายในของธนาคาร
และคุณเกณฑ์ของคณะกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) อยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีระดับ
ค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันทั้งสองด้าน

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า กฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายในด้านที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านกฎเกณฑ์จากคู่มือระเบียบการปฏิบัติงานภายในของธนาคาร ที่กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามหลักศาสนาอย่างชัดเจน ซึ่งมีความสำคัญอยู่ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และรองลงมาคือ ข้อกำหนดการบริจาคชะกาตของธนาคารที่ถูกต้องชัดเจนโปร่งใสและเป็นธรรม มีความสำคัญอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 สำหรับหน่วยงานที่มีความสำคัญรองลงมา คือ กฎเกณฑ์ของคณะกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) และด้านที่มีความสำคัญสูงสุด คือ การให้คำปรึกษา แนะนำ รับรอง ชี้แนะการปฏิบัติงานของคณะกรรมการด้านศาสนา มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 สำหรับกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายในที่มีความสำคัญน้อยที่สุด คือ กฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคาร ด้านที่มีระดับความสำคัญน้อยที่สุด คือ การตรวจสอบระบบการป้องกันผลประโยชน์ของคณะกรรมการธนาคาร การป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นกรรมการ และการป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นกรรมการ การบริหารจัดการอย่างโปร่งใส มีระดับค่าเฉลี่ยที่เท่ากันคือ 3.83

จากผลการวิเคราะห์ห้ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายในทั้ง 3 หน่วยงาน ในภาพรวมของหน่วยงานและรายละเอียดแต่ละด้านของกฎเกณฑ์ข้อบังคับ พนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ข้อกำหนดการปฏิบัติงานขั้นตอนการทำงานในคู่มือของธนาคารที่มาจากจากหน่วยงานภายในมีระดับความสำคัญสูงสุดรองลงมา คือ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของคณะกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) โดยเฉพาะด้านการให้คำปรึกษา แนะนำ รับรอง ชี้แนะการปฏิบัติงาน เพื่อให้ธุรกรรมธนาคารสอดคล้องกับหลักชะรีอะฮ์อย่างถูกต้อง เนื่องจากการปฏิบัติงานสำหรับสถาบันการเงินแบบอิสลามที่มีหลักการดำเนินธุรกรรมต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป การระบุขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจนโดยไม่ขัดกับหลักของศาสนา และมีความถูกต้อง ถือเป็นสิ่งที่พนักงานส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด รวมถึงการให้คำปรึกษา และการให้คำรับรองในการปฏิบัติจากกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการด้านศาสนา เพื่อให้ธุรกรรมของธนาคารรวมถึงผลิตภัณฑ์และบริการมีถูกต้อง ถือเป็นกฎเกณฑ์ที่พนักงานส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการปฏิบัติงาน

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ห้ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายนอกที่กำกับดูแลการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ห้ระดับความสำคัญในแต่ละด้าน แสดงได้ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก แบ่งออกเป็น 3 หน่วยงาน

(n = 296)

ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายนอก	\bar{X}	S.D.	การแปลค่า ระดับความสำคัญ
กฎเกณฑ์สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง			
1. การปฏิบัติตามคำสั่ง คู่มือ กฎระเบียบข้อบังคับนโยบายตามคำแนะนำของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	3.92	0.76	มาก
2. ข้อจำกัดด้านกฎหมายภาษีและอากร การคำนวณภาษีเงินได้จากกำไรการขายทรัพย์สิน มีผลต่อการดำเนินธุรกรรมของธนาคาร	3.86	0.79	มาก
3. การปฏิบัติตามระบบการตรวจสอบเงินกองทุนและการบริหารความเสี่ยงของธนาคาร ที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	3.89	0.79	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.89	0.71	มาก
กฎเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ			
1. กฎเกณฑ์ระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานเกณฑ์การประเมินผลตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ	3.94	0.78	มาก
2. การดำเนินโครงการต่างๆ ตามนโยบายรัฐบาล โดยใช้ธนาคารเป็นเครื่องมือของรัฐในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีผลต่อการดำเนินงานของธนาคาร	3.88	0.77	มาก
3. การกำหนดให้ธนาคารเป็นธนาคารที่มุ่งเน้นบริการแก่กลุ่มลูกค้ามุสลิม เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ปลอดภัยจากดอกเบี้ย เพื่อช่วยเหลือตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งธนาคารอย่างแท้จริง	4.02	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.95	0.70	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

(n = 296)

ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายนอก	\bar{X}	S.D.	การแปลค่า ระดับความสำคัญ
กฎเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย			
1. กฎเกณฑ์ กระบวนการตรวจสอบระบบบัญชี เพื่อ รักษาเสถียรภาพทางการเงินของธนาคารให้มั่นคงตาม หลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย	3.95	0.82	มาก
2. ธปท.ควรมีการจัดตั้งหน่วยงาน “คณะกรรมการ ควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม” เพื่อตรวจสอบการ ดำเนินงานของธนาคารที่ดำเนินธุรกรรมตามหลัก อิสลาม	4.04	0.85	มาก
3. ธปท.ควรมีตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลาม เพื่อให้ ธนาคารมีสภาพคล่องและมีแหล่งตลาดเงินที่ถูกต้อง ตามหลักอิสลามและหลุดพ้นจากระบบดอกเบี้ย	4.05	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	0.74	มาก
รวมค่าเฉลี่ยกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายนอก	3.97	0.67	มาก

ผลการศึกษาระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอกที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จากความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตามตารางที่ 4.3 แสดงผลได้ ดังนี้

จากผลการศึกษา พบว่า ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอกที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จากความคิดเห็นของพนักงานธนาคารในภาพรวมอยู่ระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และหน่วยงานภายนอกที่มีระดับความสำคัญสูงสุด คือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย อยู่ในระดับความสำคัญมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 รองลงมา คือ กฎเกณฑ์จากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ มีระดับความสำคัญมากเช่นกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และกฎเกณฑ์ที่มีระดับความสำคัญต่ำที่สุด คือ กฎเกณฑ์จากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 แสดงว่าความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์ของหน่วยงานภายนอกสูงสุด คือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ถือว่าเป็นหน่วยงานที่ควบคุมสถาบัน

การเงินของไทยทุกแห่งให้มีความมั่นคงและรักษาเสถียรภาพระบบการเงินของไทย รวมถึงธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยด้วย กฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยมีการกำหนดบทลงโทษอย่างชัดเจนหากสถาบันการเงินใดไม่สามารถปฏิบัติตาม หรือกระทำการฝ่าฝืนข้อบังคับระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทย พนักงานส่วนใหญ่จึงให้ระดับความสำคัญกับกฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นอย่างมาก รวมถึงกฎเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ควบคุมนโยบายของหน่วยงานรัฐ ดังนั้นกฎเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ จึงถือว่ามิใช่บทบาทและความสำคัญต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านของหน่วยงานภายนอก พบว่า ด้านที่มีระดับความสำคัญสูงสุด คือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย ด้านการกำหนดตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลามขึ้นในประเทศไทย เพื่อให้ธนาคารมีสภาพคล่องและมีแหล่งตลาดเงินที่ถูกต้องตามหลักการอิสลาม มีความสำคัญอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และกฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทยที่มีระดับความสำคัญรองลงมา คือ การจัดตั้งหน่วยงาน “คณะกรรมการควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม” เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของธนาคารที่ดำเนินธุรกรรมแบบอิสลาม มีความสำคัญระดับมากเช่นกัน มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันเท่ากับ 4.04 และกฎเกณฑ์ด้านที่มีความสำคัญรองลงมาคือ กฎเกณฑ์จากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ด้านการกำหนดให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมุ่งเน้นบริการแก่กลุ่มลูกค้ามุสลิม ให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ปลอดพ้นจากดอกเบี้ยตามวัตถุประสงค์การก่อตั้งธนาคาร มีความสำคัญระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02

จากผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายนอก พบว่า ในภาพรวมของหน่วยงานและรายละเอียดแต่ละด้านของกฎเกณฑ์ข้อบังคับของธนาคารแห่งประเทศไทยมีระดับความสำคัญสูงสุด โดยเฉพาะด้านการกำหนดให้มีตลาดเงิน (Interbank) ที่ถูกต้องตามหลักอิสลาม และการจัดตั้ง “คณะกรรมการกลางควบคุมด้านกฎหมายอิสลาม” และกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่มีระดับความสำคัญรองลงมา คือ กฎเกณฑ์จากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ด้านการเป็นธนาคารที่เข้ากลุ่มลูกค้ามุสลิมอย่างชัดเจนตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง เนื่องจากกฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย มีหน้าที่หลักการกำกับดูแลตรวจสอบการดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ

¹ SFIs คือ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specific Financial Institutions) หรือ SFIs หมายถึง สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะในการจัดตั้ง เพื่อดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล เพื่อพัฒนาส่งเสริมเศรษฐกิจและสนับสนุนการลงทุนอยู่ภายใต้สังกัดของกระทรวงการคลัง และมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบผลการดำเนินงานความเสี่ยง และรายงานผลการตรวจสอบไปยังกระทรวงการคลัง

กฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ จึงมีการกำหนดขั้นตอนระเบียบการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และบทลงโทษอย่างชัดเจน ทั้งนี้รายละเอียดของกฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ด้านการกำหนดตลาดเงินแบบอิสลามและการจัดตั้งหน่วยงานกลางการควบคุมกฎหมายอิสลามสำหรับสถาบันการเงินที่ดำเนินธุรกรรมแบบอิสลามภายในประเทศ ซึ่งกฎเกณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินธุรกรรมของธนาคาร เพื่อส่งเสริมสภาพคล่องการบริหารเงินให้กับธนาคารแบบอิสลาม และมีมาตรฐานกลางในการควบคุม เพื่อให้เป็นธนาคารที่ปลอดจากระบบดอกเบี้ยเพื่อตอบสนองความต้องการของชาวมุสลิมตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งธนาคารได้อย่างแท้จริง

สรุปภาพรวมระดับความสำคัญจากหน่วยงานภายในและภายนอกที่เข้ามากำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พบว่า พนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยให้ระดับความสำคัญกับกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานภายในและภายนอกอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันคือ 3.98 และ 3.97 ตามลำดับ ทั้งนี้ กฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายในที่มีความสำคัญสูงสุด คือ ด้านการกำหนดการดำเนินงานของธนาคารให้เหมาะสมถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม เพื่อให้ธุรกรรมของธนาคารออกมามีความถูกต้องตามหลักชะรีอะฮ์ สำหรับหน่วยงานภายนอกที่มีความสำคัญสูงสุดคือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะด้านการรักษาเสถียรภาพ สภาพคล่องของธนาคารการกำหนดตลาดเงินแบบอิสลาม (Interbank) ให้เกิดขึ้นภายในประเทศ เพื่อให้ธนาคารมีตลาดเงินที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับระบบดอกเบี้ย รวมถึงการจัดตั้งหน่วยงานกลางการควบคุมมาตรฐานการดำเนินงานของสถาบันการเงินแบบอิสลามที่จะเกิดขึ้นภายในประเทศ

4.3 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย **ตัวอย่างพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่**

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่ควบคุมกำกับดูแลการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามแบบอิสลาม แสดงผลดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามแบบอิสลาม

(n=296)

ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	\bar{X}	S.D.	การแปลค่าระดับ ผลกระทบ
ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม			
1. การออกผลิตภัณฑ์เงินฝากและสินเชื่อ และบริการของ ธนาคารที่ถูกต้องปฏิบัติตามหลักอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์)	4.05	0.83	มาก
2. การจัดการเงินกองทุนและตลาดทุน การบริหารที่โปร่งใส ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามและปลอดพ้นจากระบบ ดอกเบี้ย	3.96	0.84	มาก
3. การประกอบธุรกิจของธนาคารไม่เกี่ยวพันกับดอกเบี้ยหรือ ขัดกับหลักศาสนาอิสลามอย่างชัดเจน	4.03	0.88	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	0.78	มาก
ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน			
1. มาตรฐานการกำกับดูแลธนาคารมีโครงสร้างที่มีโปร่งใส ชัดเจนในการตรวจสอบทุกชั้นตอน	3.66	1.08	มาก
2. อำนาจในการสั่งการสายบังคับบัญชาของธนาคาร ลำดับชั้น ในการสั่งการ	3.63	0.93	มาก
3. โครงสร้างการแต่งตั้ง “คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา” ควรได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานภายนอก	3.84	0.94	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.71	0.88	มาก
ด้านผลประกอบการ			
1. ธนาคารมีผลกำไรในการดำเนินงานที่สามารถตอบแทน ให้กับพนักงานลูกจ้างอย่างถูกต้องเป็นธรรม	3.46	1.25	มาก
2. ผลประกอบการที่ลดลงมาจากการขาดการควบคุมการอนุมัติ สินเชื่อที่ได้มาตรฐานถูกต้อง	3.94	1.07	มาก
3. ธนาคารมีระบบการจัดการบัญชีะภาคของธนาคารได้อย่าง เหมาะสมถูกต้อง	3.62	0.97	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.67	0.90	มาก
สรุปภาพรวมค่าเฉลี่ย	3.80	0.76	มาก

ผลการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกฎเกณฑ์ ข้อยกเว้นจากหน่วยงานที่ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผลต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามแบบอิสลาม จากตารางที่ 4.4 แสดงผลได้ดังนี้

จากผลการศึกษา พบว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามของธนาคาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีผลกระทบสูงสุด คือ ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม ผลกระทบอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 รองลงมาคือ ผลกระทบต่อด้าน โครงสร้างการดำเนินงาน ผลกระทบอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และด้านที่มีผลกระทบน้อยที่สุดคือ ด้านผลประกอบการของธนาคาร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 แสดงว่าพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ มีความเห็นว่าผลกระทบจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลที่มีผลต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมของธนาคาร ส่งผลกระทบต่อด้านหลักการการดำเนินธุรกรรมของธนาคาร ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน เนื่องจากการดำเนินธุรกรรมตามหลักการของระบบการเงินแบบอิสลามที่มีหลักการแตกต่างจากสถาบันการเงินอื่น กฎเกณฑ์ที่เข้ามากำกับดูแลต้องสอดคล้องกับหลักการดำเนินงานของธนาคารอย่างแท้จริง การปฏิบัติตามหลักการอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) จึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ธนาคารต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ธุรกรรมของธนาคารมีความถูกต้องเหมาะสมโดยไม่ขัดกับหลักศาสนา

เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า รายละเอียดด้านหลักการระบบการเงินอิสลามที่มีผลกระทบระดับสูงสุด คือ หลักการออกผลิตภัณฑ์เงินฝากสินเชื่อ และการบริการของธนาคารที่ถูกต้องปฏิบัติตามหลักชะรีอะฮ์ ผลกระทบอยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 รองลงมาคือ การประกอบธุรกิจของธนาคารที่ไม่เกี่ยวพันกับดอกเบี้ยหรือขัดกับหลักศาสนาอิสลามอย่างชัดเจน ผลกระทบระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และการบริหารจัดการเงินกองทุนและตลาดทุนอย่างโปร่งใสและปลอดภัยจากระบบดอกเบี้ย อยู่ในระดับเห็นด้วยมากเช่นกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 สำหรับผลกระทบด้านที่มีความสำคัญรองลงมาคือ ด้านผลประกอบการของธนาคาร พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การควบคุมอนุมัติสินเชื่อให้ได้มาตรฐานมีผลทำให้ผลประกอบการของธนาคารลดลง อยู่ระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94

แสดงว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกฎเกณฑ์และข้อยกเว้นจากหน่วยงานที่กำกับดูแลมีผลต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีผลต่อด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ส่งผลกระทบต่อด้านหลักการระบบการเงินของธนาคาร เนื่องจากเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามทุกสถาบันการเงินต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เนื่องจากเป็นหลักการการดำเนินธุรกรรมที่มีปัจจัย

ด้านศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น กฎเกณฑ์ที่เข้ามากำกับดูแลและมีผลกระทบต่อหลักการของธนาคาร ย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามของธนาคารด้วย และอาจส่งผลกระทบต่อหลักการในการออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารที่ขัดกับหลักของศาสนา รวมถึงการบริหารเงินกองทุนของธนาคาร ต้องไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับระบบดอกเบี้ยอย่างชัดเจน

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลต่อการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร แสดงผลดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร

(n=296)

ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	\bar{X}	S.D.	การแปลค่า ระดับผลกระทบ
ด้านทักษะบุคลากร			
1. ความรู้ความเข้าใจของพนักงานสามารถนำหลัก ชะรีอะฮ์มาใช้ในการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม	3.52	0.93	มาก
2. การเพิ่มศักยภาพในการทำงานของพนักงานมีอย่าง สม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานและ ศักยภาพขององค์กรในระยะสั้นและระยะยาว	3.54	0.96	มาก
3. ความสามารถการสื่อสารกับลูกค้าด้วยภาษา สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าเพื่อเตรียมความ พร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	3.13	1.12	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.40	0.89	ปานกลาง
ด้านต้นทุนการดำเนินงาน			
1. การระดมทุนจากประเทศในแถบตะวันออกกลาง สามารถ ผลักดันการเติบโตของธนาคารได้	3.52	0.93	มาก
2. การขาดการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ ทำให้เสียเปรียบ ด้านการแข่งขันกับตลาดในปัจจุบัน	3.74	0.87	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

(n=296)

ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	\bar{X}	S.D.	การแปลค่า ระดับผลกระทบ
3. ธนาคารมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ส่งผลต่อผลประกอบการที่แท้จริงของธนาคาร	3.93	0.88	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.73	0.74	มาก
ด้านมาตรฐานการควบคุมตรวจสอบ			
1. ธนาคารมีหน่วยงานภายในที่กำกับควบคุมดูแลกิจการที่ เป็นมาตรฐาน มีอิสระการทำงานสามารถตรวจสอบได้ทุก ชั้นตอน	3.28	1.03	ปานกลาง
2. การตรวจสอบความถูกต้องของคณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน มีการตรวจสอบที่โปร่งใสถูกต้องไม่เอารัดเอา เปรียบ คค โกงซึ่งกันและกัน	3.16	1.14	ปานกลาง
3. การพบการละเมิดความคิดของพนักงาน ธนาคาร มีระบบการตรวจสอบที่ชัดเจนรวดเร็วและเป็นธรรม	3.13	1.17	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.19	1.05	ปานกลาง
ด้านกระบวนการดำเนินงาน			
1. กระบวนการขั้นตอนการขออนุมัติต่างๆ จาก กระทรวงการคลัง เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น ขั้นตอนการขออนุมัติขยายสาขา	3.62	0.94	มาก
2. ธนาคารมีการแบ่งแยกหน้าที่การทำงานของฝ่ายงาน สอดคล้องการทำงานที่ถูกต้อง	3.26	1.07	ปานกลาง
3. ธนาคารมีการประชุมหารือส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาส หรือส่วนรวมในการแสดงความคิดเห็นการดำเนินงาน ของธนาคาร	3.26	1.07	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.38	0.87	ปานกลาง
สรุปภาพรวมค่าเฉลี่ย	3.61	0.69	มาก

ผลการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานที่ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผลต่อด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร จากตารางที่ 4.5 แสดงผลได้ดังนี้

จากผลการศึกษา พบว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อด้านกระบวนการบริหารงานภายในธนาคาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีผลกระทบสูงสุด คือ ด้านต้นทุนการดำเนินงาน ผลกระทบระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 รองลงมา คือ ด้านทักษะบุคลากร ระดับผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 รองลงมา คือ ด้านกระบวนการดำเนินงานของธนาคาร ผลกระทบระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 เนื่องจากการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยที่มีหลักการแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป การบริหารเงินกองทุนของธนาคาร เนื่องจากในประเทศไทยยังขาดแหล่งเงินทุนแบบอิสลามภายในประเทศ ทำให้ธนาคารมีต้นทุนการดำเนินงานที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป รวมถึงผลกระทบด้านทักษะบุคลากรของธนาคารที่ยังขาดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านระบบการเงินอิสลาม เพื่อมาพัฒนาการดำเนินงานให้กับธนาคาร

เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า รายละเอียดด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม ด้านผลกระทบระดับสูงสุด ด้านต้นทุนการดำเนินงาน ธนาคารมีต้นทุนการค่าใช้จ่ายสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ที่แท้จริงของธนาคาร มีผลกระทบระดับมาก และค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 รองลงมาคือ การขาดการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ ทำให้ธนาคารเสียเปรียบด้านการแข่งขันในตลาดปัจจุบัน ซึ่งมีผลกระทบอยู่ระดับมากเช่นกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 สำหรับผลกระทบรองลงมา คือ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ขั้นตอนการขออนุมัติจากกระทรวงการคลังเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของธนาคาร มีผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 สำหรับผลกระทบด้านทักษะบุคลากร พบว่า การเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้กับพนักงาน การส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานและการพัฒนาศักยภาพขององค์กร มีผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 แสดงว่ากฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานที่เข้ามากำกับมีผลกระทบต่อด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร โดยเฉพาะด้านต้นทุนการดำเนินงาน ด้านกระบวนการดำเนินงานของธนาคาร และด้านทักษะบุคลากร เนื่องจากธุรกรรมของสถาบันการเงินแบบอิสลามมีหลักการและรูปแบบที่แตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ดังนั้นหากขาดปัจจัยสนับสนุนที่เหมาะสมและจำเป็นย่อมส่งผลต่อการดำเนินงานของธนาคาร เช่น ในประเทศไทยยังขาดตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลาม การบริหารเงินของธนาคารที่มีความจำเป็นต้องดำเนินธุรกรรมที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับระบบดอกเบี้ย จึงจำเป็นต้องใช้บริการจากแหล่งเงินทุนที่ถูกต้องซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป รวมถึงขั้นตอนการขออนุมัติจากกระทรวงการคลังยังเป็นอุปสรรคใน

การดำเนินงานของธนาคาร และการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเงินอิสลามเพื่อส่งเสริมศักยภาพการทำงาน of ธนาคารให้มีความมั่นคงต่อไป

สรุปภาพรวมจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม อยู่ในระดับที่สูงกว่าผลกระทบด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร โดยมีระดับค่าเฉลี่ยที่ต่างกันเท่ากับ 3.80 และ 3.43 ตามลำดับ โดยรายละเอียดด้านที่มีผลกระทบสูงสุด คือ ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม ซึ่งกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่มีผลต่อหลักการระบบการเงินแบบอิสลาม ตามความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ส่วนใหญ่ถือว่ามีความสำคัญมาก ซึ่งหลักการดำเนินงานของธนาคารจะต้องยึดหลักปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอย่างเคร่งครัด และการดำเนินงานของธนาคารจะต้องไม่ขัดกับหลักศาสนาซึ่งมีการกำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับใดที่มีผลต่อหลักการดำเนินงานของธนาคาร ย่อมส่งผลกระทบต่อหลักเกณฑ์การออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคาร หรือทำให้ธุรกรรมของธนาคารต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับระบบดอกเบี้ย อาจมีผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคารด้วยและส่งผลกระทบต่อด้านผลกำไรและผลประกอบการของธนาคารได้

4.4 การวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตัวอย่างลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

4.4.1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นกับลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นจากลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผลกระทบต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

(n=380)

ผลกระทบต่อมาตรฐานการดำเนินงาน ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	\bar{X}	SD	การแปลค่า ระดับผลกระทบ
ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม			
1. ความถูกต้องของหลักการที่นำมาใช้ในการออกผลิตภัณฑ์ เงินฝากและสินเชื่อ	3.66	0.85	มาก
2. ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสม ต่อความต้องการของลูกค้ามุสลิม	3.49	0.93	มาก
3. ชูกรรมของธนาคารอิสลามปลอดพ้นจากดอกเบี้ยหรือสิ่ง ต้องห้าม	3.68	0.92	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	3.61	0.77	มาก
ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน			
1. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ลูกค้ามาใช้บริการ มีการ สื่อสารให้ลูกค้าทราบได้ชัดเจน	3.41	1.00	มาก
2. ที่ตั้งของสาขาควรอยู่ในที่เหมาะสม และอยู่ในแหล่งชุมชน ของมุสลิมอย่างแท้จริง	3.62	1.05	มาก
3. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสำคัญให้กับลูกค้า/ผู้ถือหุ้นทราบ อย่างเข้าใจและถูกต้อง	3.51	1.00	มาก
รวม	3.51	0.87	มาก
ด้านทักษะบุคลากร			
1. พนักงานธนาคารควรสื่อสารอธิบายหลักการผลิตภัณฑ์ บริการที่นำมาใช้ได้ชัดเจน	3.50	0.95	มาก
2. พนักงานมีความรับผิดชอบในหน้าที่สามารถให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาให้ลูกค้า อย่างรวดเร็วและถูกต้อง	3.50	0.92	มาก
3. พนักงานของธนาคารควรสื่อสารกับลูกค้าด้วยภาษา สากลได้	3.18	1.14	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	3.40	0.82	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

(n=380)

ผลกระทบต่อมาตรฐานการดำเนินงาน ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	\bar{X}	SD	การแปลค่า ระดับผลกระทบ
ด้านกระบวนการดำเนินงาน			
1. หลักการในการนำเงินชะกาศของธนาคารไปบริจาคให้กับ สังคม คนยากจนอย่างถูกต้องตามหลักการที่ศาสนา อิสลามกำหนด	3.50	1.00	มาก
2. กระบวนการอนุมัติสินเชื่อของธนาคารมีขั้นตอนที่ชัดเจน ตรวจสอบได้	3.48	0.96	มาก
3. ธนาคารมีกระบวนการอนุมัติสินเชื่อที่รวดเร็ว กระชับ แม่นยำ	3.33	1.03	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ย	3.44	0.83	มาก

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคาร ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก
การดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหน่วยงานที่เข้ามา
กำกับดูแล เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 4.6 พบว่า

ระดับความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต่อการ
ดำเนินงานของธนาคารที่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแล พบว่า
ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีผลต่อด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม ผลกระทบอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.61 รองลงมา คือ ด้าน โครงสร้างการดำเนินงานของธนาคาร มีผลกระทบอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักการระบบการเงิน
อิสลามของธนาคาร พบว่า การทำธุรกรรมและบริการของธนาคารต้องปลอดพ้นจากระบบดอกเบี้ย
หรือสิ่งต้องห้าม ระดับผลกระทบมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 และด้านโครงสร้างการดำเนินงานของ
ธนาคาร พบว่า การจัดตั้งสาขาของธนาคารควรอยู่ในที่เหมาะสมกับแหล่งมุสลิมอย่างแท้จริง อยู่ใน
ระดับมากเช่นกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62

แสดงว่า ลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล มีความคิดเห็นต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการดำเนินงานของธนาคาร ด้านที่สำคัญ
ที่สุด คือ หลักการระบบการเงินอิสลามของธนาคาร เพื่อความเหมาะสมถูกต้องของหลักเกณฑ์การ
ออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคาร ที่ต้องมีความสอดคล้องตามหลักการศาสนาอิสลามอย่าง
แท้จริง เนื่องจากลูกค้าที่ใช้บริการของธนาคาร โดยเฉพาะกลุ่มลูกค้ามุสลิมการปฏิบัติตามหลักการ

ด้านศาสนาอิสลามถือว่ามีความสำคัญมาก รวมถึงการนำมาใช้กับหลักในการออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารต้องมีความโปร่งใสดูต้อง รวมถึงที่ตั้งสาขาของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยควรอยู่ในแหล่งชุมชนของมุสลิมอย่างแท้จริง เพื่ออำนวยความสะดวกการใช้บริการและให้ประชากรมุสลิมสามารถเข้าถึงได้

4.5 ผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

จากสมมติฐานงานวิจัย “ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและภายนอกมีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม” ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในและภายนอกที่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จากสมมติฐานหลักงานวิจัย ผู้วิจัยแบ่งการทดสอบสมมติฐานหลักออกเป็นสมมติฐานย่อยตามจำนวนด้านของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแล ได้ดังนี้

4.5.1 จากสมมติฐานย่อยที่ 1. ด้านกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายในจำนวน 3 หน่วยงานที่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นสมมติฐานย่อย ดังนี้

4.5.1.1 การสมมติฐานย่อยที่ 1.1 ด้านกฎเกณฑ์ข้อบังคับภายในธนาคาร

H_0 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์ข้อบังคับภายในธนาคาร ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

H_1 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์ข้อบังคับภายในธนาคาร มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ด้านกฎเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบภายในธนาคาร จากหน่วยงานภายใน ต่อผลกระทบต่อความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

(n=296)

ผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนิน ธุรกรรมตามหลักการอิสลาม	กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน		
	ด้านกฎเกณฑ์ ข้อบังคับภายในธนาคาร		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม	0.522	0.00**	ปานกลาง
ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน	0.544	0.00**	ปานกลาง
ด้านผลประกอบการธนาคาร	0.506	0.00**	ปานกลาง
ภาพรวม	0.591	0.00**	ปานกลาง

หมายเหตุ **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบของธนาคาร ทั้งภาพรวมและรายด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.506-0.591 (ค่า p-value < 0.01) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) สามารถตอบสมมติฐานได้ว่า ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์ข้อบังคับภายในของธนาคาร มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

4.5.1.2 การสมมติฐานย่อยที่ 1.2 ด้านกฎเกณฑ์คณะกรรมการธนาคาร

H_0 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์ คณะกรรมการธนาคาร ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

H_1 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์ คณะกรรมการธนาคาร มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ด้านกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยจากหน่วยงานภายใน ต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

(n=296)

ผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนิน ธุรกรรมตามหลักการอิสลาม	กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน		
	ด้านกฎเกณฑ์จากคณะกรรมการ		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม	0.452	0.00**	ปานกลาง
ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน	0.527	0.00**	ปานกลาง
ด้านผลประกอบการธนาคาร	0.521	0.00**	ปานกลาง
ภาพรวม	0.566	0.00**	ปานกลาง

หมายเหตุ **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคาร ในภาพรวมและรายด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.452-0.566 (ค่า p-value < 0.01) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) แสดงว่าระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารมีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

4.5.1.3 การสมมติฐานย่อยที่ 1.3 ด้านกฎเกณฑ์คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา

H_0 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

H_1 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.9 ความสัมพันธ์ของกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) จากหน่วยงานภายใน ต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

(n=296)

ผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนิน ธุรกรรมตามหลักการอิสลาม	กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน		
	ด้านกฎเกณฑ์คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม	0.573	0.00**	ปานกลาง
ด้าน โครงสร้างการดำเนินงาน	0.557	0.00**	ปานกลาง
ด้านผลประกอบการธนาคาร	0.552	0.00**	ปานกลาง
ภาพรวม	0.632	0.00**	มาก

หมายเหตุ **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4.9 พบว่ากฎเกณฑ์ ข้อบังคับภายในจากหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์ คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) ภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.632 (ค่า p-value < 0.01) แสดงว่ากฎเกณฑ์ ข้อบังคับภายในจากหน่วยงานภายใน ด้านกฎเกณฑ์ คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ระดับความสัมพันธ์ระดับมาก

4.5.2 จากสมมติฐานย่อยที่ 2 จากหน่วยงานภายนอกจำนวน 3 หน่วยงานที่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นสมมติฐานย่อย ดังนี้

4.5.2.1 การสมมติฐานย่อยที่ 2.1 ด้านกฎเกณฑ์จากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

H_0 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านกฎเกณฑ์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังไม่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

H_1 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านกฎเกณฑ์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังมีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จากหน่วยงานภายนอกต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

(n=296)

ผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักการอิสลาม	กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก		
	ด้านกฎเกณฑ์สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม	0.535	0.00**	ปานกลาง
ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน	0.570	0.00**	ปานกลาง
ด้านผลประกอบการธนาคาร	0.486	0.00**	ปานกลาง
ภาพรวม	0.597	0.00**	ปานกลาง

หมายเหตุ **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านกฎเกณฑ์จากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในภาพรวมและรายด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.486-0.597 (ค่า p-value < 0.01) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ดังนั้น สามารถตอบสมมติฐานได้ว่า ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านกฎเกณฑ์สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ภาพรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

4.5.2.2 การสมมติฐานย่อยที่ 2.2 ด้านกฎเกณฑ์จากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

H_0 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

H_1 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ จากหน่วยงานภายนอกต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

(n=296)

ผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักการอิสลาม	กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก		
	ด้านสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม	0.581	0.00**	ปานกลาง
ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน	0.615	0.00**	มาก
ด้านผลประกอบการธนาคาร	0.548	0.00**	ปานกลาง
ภาพรวม	0.655	0.00**	มาก

หมายเหตุ **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.655 และรายด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.548-0.615 (ค่า p-value < 0.01) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ดังนั้น สามารถตอบสมมติฐานได้ว่า ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ความสัมพันธ์ภาพรวมอยู่ระดับมาก

4.5.2.3 สมมติฐานย่อยที่ 2.3 ด้านกฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย

H_0 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านธนาคารแห่งประเทศไทย ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

H_1 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านธนาคารแห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย จากหน่วยงานภายนอกต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

(n=296)

ผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนิน ธุรกรรมตามหลักการอิสลาม	กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก		
	ด้านธนาคารแห่งประเทศไทย		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม	0.614	0.00**	มาก
ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน	0.632	0.00**	มาก
ด้านผลประกอบการธนาคาร	0.532	0.00**	ปานกลาง
ภาพรวม	0.667	0.00**	มาก

หมายเหตุ **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านธนาคารแห่งประเทศไทย ภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.667 และรายด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.532-0.632 (ค่า p-value < 0.01) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ดังนั้น สามารถตอบสมมติฐานได้ว่า ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ด้านธนาคารแห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ภาพรวมระดับมาก

จากการทดสอบสมมติฐานย่อยงานวิจัยจากความสัมพันธ์ของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายในและภายนอกทั้ง 6 ข้อที่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เมื่อนำมาสรุปรวมความสัมพันธ์จากการทดสอบสมมติฐานย่อย สามารถนำมาสรุปได้ดังตารางที่ 4.13 ดังนี้

ตารางที่ 4.13 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในและภายนอกต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

(n=296)

กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	ผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักการอิสลาม		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
กฎเกณฑ์ข้อบังคับภายในธนาคาร	0.59	0.00*	ปานกลาง
กฎเกณฑ์คณะกรรมการธนาคาร	0.56	0.00*	ปานกลาง
กฎเกณฑ์คณะกรรมการธนาคาร ด้านศาสนา	0.63	0.00*	มาก
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	0.59	0.00*	มาก
สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ	0.65	0.00*	มาก
ธนาคารแห่งประเทศไทย	0.66	0.00*	มาก

หมายเหตุ *ค่า p-value < 0.01 และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

จากตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานภายในและภายนอกต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแต่ละหน่วยงาน พบว่า หน่วยงานที่มีค่าระดับความสัมพันธ์สูงสุด คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย รองลงมา สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.66 และ 0.65 ตามลำดับ (ค่า p-value < 0.01) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก สำหรับอันดับต่ำสุด ได้แก่ กฎเกณฑ์คณะกรรมการธนาคาร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.56 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4.5.3 การทดสอบสมมติฐานหลักงานวิจัย

จากสมมติฐานงานวิจัย “ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและภายนอกมีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม” สามารถทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ดังนี้

H_0 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในและภายนอก ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

H_1 = ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในและภายนอก มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ภาพรวมจากกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต่อผลความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

(n=296)

กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	ผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน	0.662	0.00**	มาก
กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก	0.697	0.00**	มาก
Paired t-test	1.271		
p-value	0.204		

หมายเหตุ * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4.14 สรุปความสัมพันธ์กฎเกณฑ์ของหน่วยงานภายในและภายนอกที่มีต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.662 และ 0.697 ตามลำดับ (ค่า p-value < 0.01) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ดังนั้น สามารถสรุป ได้ว่า ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย อยู่ในระดับมาก อย่างไม่มีนัยสำคัญ (ค่า p-value > 0.05)

จากตารางที่ 4.13 และ 4.14 ผลการวิเคราะห์สมมติฐานย่อยและสมมติฐานหลักงานวิจัย พบว่า ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอกมีความสัมพันธ์มากกว่ากฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน และจากความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ มีความเห็นว่า ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายนอกที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามสูงสุด คือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย ที่มีบทบาทในการกำกับดูแลมาตรฐานสถาบันการเงินภายในประเทศ รวมถึงธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยด้วย ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยนำมาใช้กำกับดูแลสถาบันการเงินมีรูปแบบและกฎเกณฑ์เดียวกัน ซึ่งหลักการในการดำเนินธุรกรรมของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีความแตกต่างจากสถาบันการเงินอื่น ดังนั้นกฎเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยนำมาใช้อาจมีผลกระทบต่อมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคาร โดยเฉพาะด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมหลักศาสนา หลักการระบบการเงินแบบอิสลามที่นำมาใช้การออกผลิตภัณฑ์และบริการ

สำหรับกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายในที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ กฎเกณฑ์คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากหลักการดำเนินธุรกรรมของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีความแตกต่างจากสถาบันการเงินอื่นๆ หลักเกณฑ์ที่นำมาใช้การออกผลิตภัณฑ์หรือบริการของธนาคารมีลักษณะเฉพาะ ดังนั้นการออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารจะต้องผ่านการรับรอง วินิจฉัยความเห็นจากคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) ทุกครั้ง ดังนั้น กฎเกณฑ์ข้อบังคับจากคณะกรรมการด้านศาสนาจึงถือว่ามีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินธุรกรรมของธนาคารเป็นอย่างมาก

4.6 ผลการวิเคราะห์สรุปความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการธนาคาร คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) ผู้บริหารระดับสูงธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และตัวแทนนักวิชาการ ข้อมูลแสดงจำนวนจากหน่วยงานต่างๆ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 จำนวนผู้แทนของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)	ตำแหน่ง
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	1	ตัวแทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจ	1	ตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจ
ธนาคารแห่งประเทศไทย	1	ตัวแทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย
คณะกรรมการธนาคาร	2	ตัวแทนคณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่ง ประเทศไทย
คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา	2	ตัวแทนกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
นักวิชาการ	3	ตัวแทนนักวิชาการ
ผู้บริหารธนาคาร	3	ตัวแทนผู้บริหารธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
รวมจำนวน	13	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานต่างๆ สามารถนำมาสรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ที่มีความเกี่ยวข้องกับความสำคัญของกฎเกณฑ์ข้อบังคับจากหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (ชอท.) สามารถสรุปวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังตารางที่ 4.16 ถึง ตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.16 สรุปพร้อมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงาน และนักวิชาการ ด้าน
ความสำคัญของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่กำกับดูแล

กฎเกณฑ์ข้อบังคับของหน่วยงานจากภายในและภายนอก	
หัวข้อกฎเกณฑ์	ความคิดเห็นของตัวแทน
1. กฎเกณฑ์ของหน่วยงานใดที่มีผลต่อการดำเนินธุรกรรมของธนาคารอิสลาม	<p>ตัวแทนคณะกรรมการธนาคาร (คนที่ 2) กฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานของ ธอท.</p> <p>ตัวแทนนักวิชาการ (คนที่ 1,2 และ 3) กฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานของ ธอท. มากที่สุด และกฎเกณฑ์จากคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา ที่ให้คำปรึกษาด้านกฎหมายอิสลาม</p> <p>ตัวแทนผู้บริหารธนาคาร(คนที่ 1,2 และ 3) กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของ ธอท. มากที่สุด และกฎเกณฑ์จากคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา</p>
2. ความเหมาะสมของกฎเกณฑ์ ของหน่วยงานที่มีกำกับดูแล การดำเนินงาน ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	<p>ตัวแทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีความเห็นว่า กฎเกณฑ์ที่เข้ามากำกับดูแล ธอท. มีความเหมาะสมสอดคล้องตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545</p> <p>ตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ภาพรวมถือว่ามีความเหมาะสม เนื่องจาก ธอท. มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจมีกฎหมายจัดตั้งเฉพาะ ดังนั้นการดำเนินการธนาคารต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด</p> <p>ตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย มีความเห็นว่า ความเหมาะสมของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแล ในภาพรวมถือว่ามีความเหมาะสมในการดำเนินงานของธนาคาร และตามคำสั่งกระทรวงการคลังที่ 433/2558 เรื่องมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจ รวมถึงธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยด้วยนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยคงต้องศึกษากฎเกณฑ์ ข้อกำหนดที่มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกรรมของ ธอท. ให้มากขึ้นเนื่องจากหลักในการดำเนินงานของ ธอท. มีรูปแบบที่แตกต่างจาก SFI's อื่น ซึ่งต้องทำความเข้าใจและศึกษาหลักการที่สำคัญ</p> <p>ตัวแทนคณะกรรมการธนาคาร (คนที่ 1 และ 2) มีความเห็นว่า กฎเกณฑ์ปัจจุบันไม่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินงานของธนาคาร และยังไม่สอดคล้องตามหลักการด้านศาสนาอิสลามอย่างแท้จริง</p>

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

กฎเกณฑ์ข้อบังคับของหน่วยงานภายในและภายนอก	
หัวข้อกฎเกณฑ์	ความคิดเห็นของตัวแทน
	<p>ตัวแทนจากคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (คนที่ 1 และ 2) มีความเห็นร่วมกันว่า กฎเกณฑ์ข้อบังคับที่นำมาใช้กับ ธอท. ในปัจจุบัน ยังไม่มีความเหมาะสมต่อการดำเนินงานตามหลักการอิสลามได้อย่างแท้จริง</p> <p>ตัวแทนนักวิชาการ (คนที่ 1, 2 และ 3) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานที่ควบคุมยัง ไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม ที่มีความเฉพาะเจาะจงมากกว่าสถาบันการเงินอื่น</p> <p>ตัวแทนผู้บริหารธนาคาร มีความเห็นว่า กฎเกณฑ์ข้อบังคับที่ใช้กับธนาคารอาจมีผลทำให้ ธอท. ไม่สามารถดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามได้อย่างถูกต้อง</p>
3. กฎเกณฑ์หรือข้อบังคับใดที่มีผลกระทบต่อการทำงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมากที่สุด	<p>ตัวแทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กฎเกณฑ์ที่ห้ามยุ่งเกี่ยวกับดอกเบี้ย</p> <p>ตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กฎเกณฑ์เรื่องการแต่งตั้งกรรมการธนาคาร</p> <p>ตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย กฎเกณฑ์เรื่องกฎหมายภาษี การมีตลาดเงินที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม ปลอดพ้นจากระบบดอกเบี้ยอย่างแท้จริง</p> <p>ตัวแทนจากคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (คนที่ 1) กฎหมายพื้นฐานด้านภาษี และข้อบังคับตาม พ.ร.บ. การจัดตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย 2545 ยังไม่รองรับต่อการดำเนินงานของ ธอท. อย่างเพียงพอ</p> <p>ตัวแทนจากคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (คนที่ 2) หลักเกณฑ์เรื่องกฎหมายภาษี และกระบวนการทำงานของธนาคารยังไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติหลักที่มาดูแล</p> <p>ตัวแทนจากคณะกรรมการธนาคาร (คนที่ 2) กฎเกณฑ์ด้านตลาดเงิน (Interbank) และกฎเกณฑ์ กฎหมายค้าขายภาษีของประเทศ</p> <p>ตัวแทนนักวิชาการ (คนที่ 1, 2 และ 3) หลักเกณฑ์เรื่องของกฎหมายภาษีของประเทศ</p> <p>ตัวแทนผู้บริหารธนาคาร (คนที่ 1) หลักเกณฑ์กฎหมายภาษีและหลักเกณฑ์ความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคาร</p> <p>ตัวแทนผู้บริหารธนาคาร (คนที่ 2) หลักเกณฑ์ ข้อบังคับการปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม (ชะรีอะฮ์) อย่างเคร่งครัด</p>

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

กฎเกณฑ์ข้อบังคับของหน่วยงานจากภายในและภายนอก	
หัวข้อกฎเกณฑ์	ความคิดเห็นของตัวแทน
4. การแต่งตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม และควรอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานใด	<p>ตัวแทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีความเห็นการแต่งตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม ในปัจจุบันยังไม่มี ความจำเป็น หากในอนาคตมีสถาบันการเงินอิสลามจำนวนมากขึ้น และมี สัดส่วนที่เหมาะสมในการจัดตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมทางด้าน กฎหมายอิสลามก็ควรศึกษาและจัดตั้งต่อไป</p> <p>ตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการเงินอิสลามเข้ามาบริหาร เพื่อให้การดำเนินเป็นไปตาม มาตรฐานสถาบันการเงินอิสลามในต่างประเทศ และให้ธนาคารแห่ง ประเทศไทยเข้ามากำกับดูแล ธอท. อย่างเต็มรูปแบบเช่นเดียวกับธนาคาร พาณิชย์ทั่วไป เนื่องจาก ธอท. สามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกับธนาคาร พาณิชย์ เพียงแต่การดำเนินงานต้องเป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม</p> <p>ตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย มีความคิดเห็นการตั้งคณะกรรมการกลาง ถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญ แต่ทั้งนี้หากต้องมีการจัดตั้งต้องศึกษาข้อมูล ให้ครบทุกในด้าน รวมถึงสัดส่วนของสถาบันการเงินอิสลามในประเทศ ด้วย</p> <p>คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (คนที่ 2) ควรมีคณะกรรมการกลางเพื่อ ตรวจสอบธนาคารอิสลามในประเทศไทย โดยเฉพาะคณะกรรมการที่ตั้ง ขึ้นมาใหม่ ควรเป็นอิสระ กำหนดอำนาจหน้าที่ และอยู่ภายใต้กฎหมาย หรืออาจเป็นรัฐบาลเป็นผู้แต่งตั้ง แต่ต้องมีการคัดเลือกนักวิชาการที่มี ความรู้ในด้านหลักศาสนาอย่างชัดเจน</p> <p>ตัวแทนจากคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (คนที่ 2) ประเทศไทยควร ต้องมีคณะกรรมการกลางที่แต่งตั้งขึ้นมาใหม่ โดยเฉพาะ หน่วยงานที่เข้า มาดูแลต้องพิจารณาให้มีความเหมาะสม เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการ ดำเนินงานของสถาบันการเงิน และควรมีผู้เชี่ยวชาญโดย เฉพาะ</p> <p>ตัวแทนนักวิชาการ (คนที่ 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการกลางควบคุม ทางด้านกฎหมายอิสลาม ถือว่ามีบทบาทเป็นอย่างมาก และควรขึ้นตรงต่อ กระทรวงการคลังหรือธนาคารแห่งประเทศไทย</p>

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

กฎเกณฑ์ข้อบังคับของหน่วยงานจากภายในและภายนอก	
หัวข้อกฎเกณฑ์	ความคิดเห็นของตัวแทน
	<p>ตัวแทนนักวิชาการ (คนที่ 2) ควรเป็นหน่วยงานหนึ่งของธนาคารแห่งประเทศไทย เนื่องจากเป็น ธปท. เป็นหน่วยงานควบคุมการตรวจสอบการเข้าออกของเงินทุนระหว่างประเทศ และถือเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเอกภาพ และควรมีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักศาสนาอิสลามอย่างแท้จริง</p> <p>ตัวแทนคณะกรรมการธนาคาร(คนที่ 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม ควรขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี</p> <p>ตัวแทนคณะกรรมการธนาคาร (คนที่ 2) การแต่งตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม ถือว่ามีบทบาทเป็นอย่างมาก แต่ควรขึ้นตรงต่อธนาคารแห่งประเทศไทย</p> <p>ตัวแทนผู้บริหารธนาคาร การแต่งตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม ถือว่ามีบทบาทเป็นอย่างมาก อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย</p>

จากตารางที่ 4.16 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และนักวิชาการ สามารถนำมาวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ข้อบังคับจากตัวแทนของหน่วยงาน จากผลการศึกษาสามารถสรุป ได้ดังนี้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จากความคิดเห็นส่วนใหญ่ พบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย มีความสำคัญสูงสุด รองลงมาคือ กฎเกณฑ์จากคณะกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) เนื่องจากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต้องปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด หลักเกณฑ์ที่เข้ามาควบคุมการปฏิบัติงานต้องเหมาะสมกับหลักการดำเนินธุรกรรมของธนาคาร และเป็นไปตามข้อกำหนดตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) อย่างแท้จริง โดยเฉพาะตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามกฎหมายอิสลามอย่างจริงจัง ตามวัตถุประสงค์หลักของธนาคารอิสลาม ดังนั้น ธุรกรรมของธนาคารควรต้องมีความโปร่งใสถูกต้อง รวมถึงหลักการออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคาร

ความสอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ตัวแทนหน่วยงาน และข้อมูลเชิงปริมาณจากข้อมูลการตอบแบบสอบถาม ในหัวข้อที่ 4.2.1 การวิเคราะห์ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายใน พบว่าจากความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่และตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับดูแล นักวิชาการ และผู้บริหารธนาคารมีความเห็นตรงกันว่า กฎเกณฑ์ที่มีความสำคัญในการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย คือ กฎเกณฑ์การกำกับดูแลจากคณะกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) โดยเฉพาะความสำคัญด้านการให้คำปรึกษา แนะนำ รับรองวินิจฉัย ซึ่งเน้นการปฏิบัติงานของธนาคารให้พนักงานสามารถดำเนินธุรกรรมตามหลักของศาสนาอิสลามได้อย่างแท้จริง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร

สำหรับความสำคัญของหน่วยงานภายนอก ยังมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ ในหัวข้อที่ 4.2.2 การวิเคราะห์ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานภายนอก พนักงานธนาคารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กฎเกณฑ์ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอกที่มีระดับความสำคัญสูงสุด คือ กฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน ซึ่งมีความสำคัญอยู่ในระดับที่สูงที่สุด และเมื่อพิจารณาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยังพบว่า รายละเอียดกฎเกณฑ์ของ ธปท. จากความคิดเห็นของตัวแทนหน่วยงานมีความเห็นตรงกันว่า ควรกำหนดให้มีตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลามเกิดขึ้น เพื่อรองรับธุรกรรมแบบอิสลามที่มีความถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามและหลุดพ้นจากระบบดอกเบี้ยอย่างแท้จริง รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของธนาคารที่ดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามให้มีความเหมาะสมถูกต้อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดของแต่ละด้านที่พบจากข้อมูลเชิงปริมาณ ความคิดเห็นของพนักงานเป็นส่วนใหญ่

ทั้งนี้ ยังมีความคิดเห็นความแตกต่างในการจัดตั้งหน่วยงานกลางการควบคุมกฎหมายอิสลาม ซึ่งความคิดเห็นจากตัวแทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ที่มีความคิดเห็นว่าการจัดตั้ง “คณะกรรมการกลางควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม” ในประเทศไทยปัจจุบันยังอาจไม่มีความจำเป็นมากพอ หากแต่ในอนาคตประเทศไทยมีจำนวนสถาบันการเงินแบบอิสลามที่มากขึ้น หรือมีสัดส่วนที่เหมาะสมเพียงพอต่อการจัดตั้ง ก็เห็นควรพิจารณาให้มีการศึกษาแนวทางการจัดตั้งต่อไป เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน

ผลจากวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ยังพบว่า ความสำคัญด้านกฎเกณฑ์ด้านกฎหมายภาษี ตัวแทนผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นตรงกันว่า ความสำคัญการปรับแก้ไขกฎหมายภาษีและอากรของประเทศไทย ควรได้รับการปรับปรุงอย่างจริงจัง เพื่อให้เหมาะสมต่อการดำเนิน

ธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยอย่างแท้จริง ซึ่งมีความสอดคล้องตรงกับวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในหัวข้อที่ 4.2.2 ซึ่งพนักงานส่วนใหญ่ให้ระดับความสำคัญกับกฎเกณฑ์ด้านกฎหมายและอากร อยู่ในระดับมาก เช่นกัน ทั้งนี้ให้ธนาคารมีการดำเนินงานที่มีความถูกต้องและมีกฎหมายที่สอดคล้องมารองรับการทำธุรกรรมของธนาคาร

ตารางที่ 4.17 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้แทนของหน่วยงาน นักวิชาการ ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	
หัวข้อกฎเกณฑ์รายด้าน	ความคิดเห็นของผู้แทน
ความสามารถในการดำเนินงานของธนาคาร	
1. ด้านหลักการดำเนินธุรกรรม	ตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ, ตัวแทนคณะกรรมการธนาคาร, ตัวแทนคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา, ตัวแทนผู้บริหารธนาคาร, ตัวแทนนักวิชาการ มีความเห็นว่า กฎเกณฑ์ข้อบังคับของหน่วยงานที่กำกับดูแล มีผลต่อหลักการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามของธนาคาร
2. ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน	ตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ มีความเห็นว่า มีผลกระทบด้านโครงสร้างการแต่งตั้งกรรมการธนาคาร ตัวแทนจากคณะกรรมการธนาคาร (คนที่ 1) มีความเห็นว่า โครงสร้างการแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคาร และคณะกรรมการด้านศาสนาควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมมากขึ้น
3. ด้านผลประโยชน์	ตัวแทนผู้บริหารธนาคาร, นักวิชาการ มีความเห็นกฎเกณฑ์ที่เข้ามาควบคุมส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของธนาคาร และฐานะเงินกองทุนของธนาคาร
กระบวนการบริหารงานภายใน	
1. ด้านทักษะบุคคลกร	ตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ, ตัวแทนคณะกรรมการธนาคาร, ตัวแทนคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา, ตัวแทนผู้บริหารธนาคาร, นักวิชาการ มีความเห็นร่วมกันว่า ทักษะความรู้ ความสามารถของพนักงานธนาคารยังขาดความรู้ และศักยภาพในการทำงาน ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานของธนาคารเป็นอย่างมาก ควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากร ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ธนาคารต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	
หัวข้อกฎเกณฑ์รายด้าน	ความคิดเห็นของตัวแทน
2. ด้านต้นทุนการดำเนินงาน	<p>ตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ มีความเห็นว่าต้นทุนการดำเนินงานต่อรายได้ของธนาคาร มีสัดส่วนสูงกว่าเมื่อเทียบกับสถาบันการเงินอื่น</p> <p>ตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย มีความเห็นว่า การขาดตลาดเงิน ที่ถูกต้องตามหลักการ ทำให้ธนาคารมีต้นทุนสูงกว่าธนาคารพาณิชย์อื่นทั่วไป</p> <p>ตัวแทนจากคณะกรรมการธนาคาร (คนที่ 1, 2) ตัวแทนผู้บริหารธนาคารและตัวแทนนักวิชาการ และตัวแทนนักวิชาการ (คนที่ 1, 2 และ 3) มีความเห็นตรงกันว่า กฎเกณฑ์ที่กำกับดูแลมีผลต่อการดำเนินงานของธนาคาร ด้านต้นทุนการดำเนินงานของธนาคารที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป</p>
3. ด้านมาตรฐานการควบคุมตรวจสอบ	<p>ตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย ตัวแทนคณะกรรมการธนาคาร ตัวแทนคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา ตัวแทนผู้บริหารธนาคาร นักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การขาดมาตรฐานการควบคุมด้านสินเชื่อของธนาคารส่งผลกระทบต่อสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารในปัจจุบัน และส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของธนาคาร</p>
4. ด้านกระบวนการดำเนินงาน	<p>ตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ, ตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย ตัวแทนคณะกรรมการธนาคาร ตัวแทนคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา ตัวแทนผู้บริหารธนาคาร ตัวแทนนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันต่อผลกระทบที่เกิดด้านกระบวนการดำเนินงานของธนาคารที่ไม่สอดคล้องกับหลักการปฏิบัติตามขั้นตอน เช่น ขั้นตอนการอนุมัติจากกระทรวงการคลัง เป็นอุปสรรคในการทำงาน เช่น การขออนุมัติเปิด-ปิดสาขาของธนาคาร</p>

จากตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สามารถนำมาสรุปผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกฎเกณฑ์ของหน่วยงานที่กำกับธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีผลต่อด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม และกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร รายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.6.1 ด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม

ผลกระทบที่เกิดขึ้นด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม จากความคิดเห็นของตัวแทนจากหน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการธนาคาร คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา ผู้บริหารธนาคาร และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นมีต่อ ด้านหลักการดำเนินธุรกรรมของธนาคารเป็นสำคัญ และมีผลกระทบต่อหลักในการออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคาร เนื่องจากเป็นหลักการสำคัญที่ธนาคารต้องปฏิบัติตาม และผลกระทบที่มีความสำคัญรองลงมา คือ ผลกระทบด้านโครงสร้างการดำเนินงาน ซึ่งความคิดเห็นจากตัวแทนคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ และคณะกรรมการธนาคาร มีความเห็นสอดคล้องกันว่า โครงสร้างการแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคารปัจจุบัน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมรวมถึงจำนวนสัดส่วนของคณะกรรมการ และที่มาของการแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในหัวข้อที่ 4.3.1 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินของธนาคาร จากความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ซึ่งมีความคิดเห็นว่า กฎเกณฑ์ของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลส่งผลกระทบต่อด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม หลักการออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารที่ถูกต้อง และด้านโครงสร้างการดำเนินงานของธนาคาร โครงสร้างการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านศาสนา รวมถึงความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารที่มีความเห็นสอดคล้องตรงกันในด้านผลกระทบหลักการระบบการเงินแบบอิสลาม ในหัวข้อที่ 4.4.1

4.6.2 ด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร

จากผลกระทบที่เกิดขึ้นด้านกระบวนการบริหารงานภายใน จากความคิดเห็นของตัวแทนจากหน่วยงานมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ภาพรวมกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานต่างๆ มีกระทบผลต่อกระบวนการบริหารงานภายใน ด้านต้นทุนการดำเนินงานของธนาคาร และด้านทักษะบุคลากร ซึ่งประกอบด้วยความเห็นของตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการธนาคาร ผู้บริหารธนาคาร และนักวิชาการ ที่มีความเห็นว่า ต้นทุนการดำเนินงานของธนาคารมีต้นทุนการดำเนินงานที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป การกำหนดตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลามภายในประเทศ เพื่อส่งเสริมสภาพคล่องและลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของธนาคาร และในด้านทักษะบุคลากร ความคิดเห็นจากตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการธนาคาร คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา ผู้บริหารธนาคาร นักวิชาการ มีความเห็นว่า ทักษะศักยภาพของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ควรมีการปรับปรุงศักยภาพในการทำงานให้เพิ่มมากขึ้น

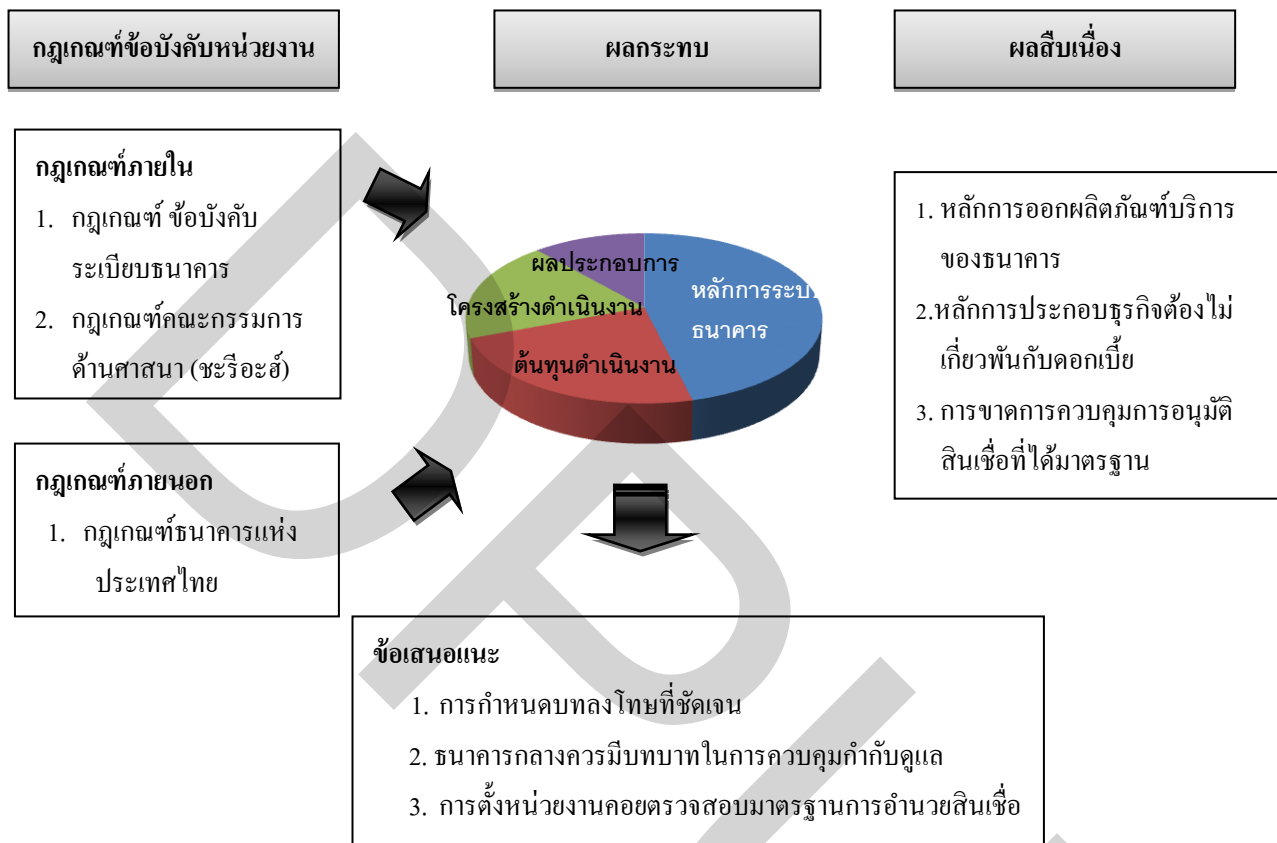
โดยเฉพาะการเพิ่มความรู้ด้านหลักศาสนาอิสลามที่ต้องนำมาใช้กับระบบการเงินธนาคาร เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานของธนาคารให้สมบูรณ์ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ จากข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในหัวข้อที่ 4.3.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินของธนาคารต่อด้านการบริหารงานภายในองค์กรของพนักงานธนาคารที่มีความคิดเห็นว่า ผลกระทบด้านต้นทุนการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยยังคงสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป รวมถึงการขาดตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลามเพื่อให้ปลอดพ้นจากระบบดอกเบี้ยอย่างแท้จริง สำหรับด้านการส่งเสริมพัฒนาทักษะบุคลากรของธนาคารให้มีความรู้ด้านกฎหมายอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) ให้มากขึ้นเพื่อสามารถนำมาพัฒนาการทำงานและต่อองค์กรได้

สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ตัวแทนหน่วยงานที่ควบคุมและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากหัวข้อที่ 4.2 การวิเคราะห์ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์และหัวข้อที่ 4.3 การวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ถือว่ามีความสอดคล้องตรงกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแล เมื่อนำผลการวิเคราะห์ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดในบทที่ 3 ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดงานวิจัย พบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในจำนวนทั้ง 3 หน่วยงานที่มีระดับความสำคัญต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน คือ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบธนาคารและกฎเกณฑ์คณะกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) และกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายนอกอีกจำนวน 3 หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล พบว่า กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทยมีระดับความสำคัญสูงที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน สำหรับผลกระทบจากกฎเกณฑ์ที่เกิดจากความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามศาสนาอิสลาม และด้านการบริหารงานภายในองค์กร พบว่า ด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามอิสลามมีด้านที่มีผลกระทบสูงสุดจำนวนทั้ง 3 ด้าน และสำหรับผลกระทบต่อด้านการบริหารงานภายในองค์กร ต้นทุนการดำเนินงานของธนาคารมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

จากผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้สามารถวิเคราะห์ผลสืบเนื่องในเบื้องต้น เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และรวมถึงข้อมูลการข้อเสนอแนะ โดยสามารถนำมาวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบกฎเกณฑ์จากหน่วยงานทั้งจากภายในและภายนอกที่มีระดับความสำคัญสูงที่สุด และผลกระทบที่เกิดขึ้นที่มีผลต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยทั้งจากด้านความสามารถต่อการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม และด้าน

กระบวนการบริหารงานภายในองค์กร ที่มีระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นสูงที่สุด รวมถึงผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้น สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 4.1



ภาพที่ 4.1 องค์ประกอบที่สำคัญของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่กำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต่อด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นสูงสุด

4.7 การวิเคราะห์ SWOT จากข้อมูลการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

จากความคิดเห็นการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่มากำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และผู้บริหารธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย นำผลมาสรุปและวิเคราะห์โดยใช้ SWOT เพื่อวิเคราะห์หาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จุดแข็งของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยที่มีความแตกต่าง และจุดอ่อนที่ต้องพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับธนาคารอีกด้วย เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของธนาคารต่อไป อีกทั้งผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นปัจจัยเหล่านี้

จะช่วยให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลมีความเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยให้มากยิ่งขึ้น สามารถนำไปเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาธนาคารในอนาคตเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมถูกต้องมากต่อไป ผู้วิจัยสามารถสรุปรายละเอียดการวิเคราะห์ SWOT ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ SWOT ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

<p>จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ความเป็นธนาคารอิสลามที่ดำเนินการตามหลักศาสนาอิสลามอย่างเต็มรูปแบบเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย • การเป็นธนาคารรัฐวิสาหกิจ สร้างความน่าเชื่อถือ มั่นคงจากภาครัฐให้กับลูกค้า • หลักการรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม 	<p>จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> • ทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญของบุคลากรของธนาคาร • กระบวนการบริหารงานภายในองค์กร เช่น ระบบเทคโนโลยีของธนาคาร • การประชาสัมพันธ์สื่อสารให้ลูกค้าทราบถึงข้อดีหลักการอิสลามที่แท้จริง
<p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> • การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) • การจัดตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมด้านกฎหมายอิสลาม • ภาครัฐกิจแบบอิสลามที่เติบโตมากขึ้น เช่น พันธบัตรแบบอิสลาม กองทุน ประกันภัยแบบอิสลาม (ตะกาฟูล) 	<p>อุปสรรค</p> <ul style="list-style-type: none"> • ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานภายในของประเทศ • การควบคุมกำกับดูแลจากหน่วยงานภายนอก กฎเกณฑ์ที่ยังไม่เหมาะสมต่อการดำเนินงานตามหลักศาสนาของธนาคาร • การเปิด Islamic Window ของสถาบันการเงินอื่น

จากตารางที่ 4.18 การนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานมาวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาจุดอ่อนจุดแข็ง อุปสรรค รวมถึงโอกาสในการแข่งขันของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร พบว่า ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย มีจุดแข็งที่ชัดเจน คือ การเป็นธนาคารตามหลักศาสนาอิสลามอย่างเต็มรูปแบบเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย เพื่อตอบสนองความต้องการของชาวมุสลิมที่มีต้องการสถาบันการเงินที่ดำเนินอย่างถูกต้องตามหลักการอย่างแท้จริง ทั้งนี้ประชาชนที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามยังสามารถเข้ามาใช้บริการของธนาคารได้ อีกด้วยถือเป็นจุดแข็งที่สำคัญ รวมถึงการเป็นธนาคารรัฐวิสาหกิจที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือความมั่นคงให้กับลูกค้าผู้ใช้บริการ แต่ทั้งนี้ จุดอ่อนของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย คือ ปัญหาภายในองค์กรด้านพนักงานและทักษะของบุคลากรซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการบริหารองค์กร ซึ่งพนักงานส่วนใหญ่ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยยังขาดความรู้ด้านการเงินแบบอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) ที่เป็นหลักปฏิบัติสำคัญของธนาคาร รวมถึงปัญหากระบวนการบริหารงานภายในธนาคาร การวางโครงสร้างองค์กร การวางแผนการปฏิบัติที่ขาดความเชื่อมโยง และมาตรฐานการตรวจสอบควบคุม โดยเฉพาะขั้นตอนการอนุมัติสินเชื่อที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของธนาคารในปัจจุบัน และปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีของธนาคารที่ยังไม่สัมพันธ์กับหลักการเงินแบบอิสลามได้อย่างสมบูรณ์ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ของธนาคารที่ยังไม่สามารถสื่อสารให้ลูกค้าทั้งกลุ่มลูกค้ำมุสลิมและลูกค้ำทั่วไปให้เข้าใจหลักการดำเนินของที่นำมาใช้ได้อย่างแท้จริง

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร พบว่า โอกาสการเติบโตของระบบการเงินแบบอิสลามภายหลังการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีจำนวนประชากรมุสลิมกว่า 600 ล้านคน ซึ่งมีความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามเพื่อรองรับการเติบโตของนักธุรกิจมุสลิมที่ต้องการสถาบันการเงินที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอย่างครบวงจรประกอบการทำธุรกิจ ทำให้ธนาคารที่ดำเนินการแบบอิสลามมี โอกาสการเติบโตในอัตราที่สูงขึ้น รวมถึงภาคธุรกิจแบบอิสลามที่มีแนวโน้มสูงขึ้นตามด้วย เช่น พันธบัตรแบบอิสลาม การประกันภัยแบบอิสลาม (ตะกาฟูล) และการจัดตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมด้านกฎหมายอิสลามย่อมเป็นผลดีต่อธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยที่จะมีหน่วยงานกลางเป็นมาตรฐานวัดหลักการผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับจากสากลมากขึ้น เพิ่มโอกาสในการดำเนินธุรกิจให้เติบโต แต่ทั้งนี้ในประเทศไทยยังพบ อุปสรรค ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานภาษีของประเทศที่ยังไม่มีการแก้ไขให้สอดคล้องกับหลักการอิสลาม ทำให้เกิดผลกระทบต่อหลักการการออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารเป็นอย่างมาก อีกทั้ง หน่วยงานที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแล เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ และธนาคารแห่งประเทศไทย ยังขาดผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจด้านหลักการดำเนินธุรกรรมแบบอิสลามอย่างแท้จริง ทำให้กฎเกณฑ์ข้อบังคับที่ออกมาไม่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินงานของ

ธนาคาร เช่น บัญชีด้านตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลาม รวมถึงการเปิดช่องทางบริการการเงินแบบอิสลาม (Islamic Window) ของสถาบันการเงินอื่นที่มีสาขาการให้บริการที่ครอบคลุมกว่า กลุ่มลูกค้ามุสลิมจึงเกิดการเปรียบเทียบและกลายเป็นคู่แข่งของธนาคาร

4.8 สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบตามวัตถุประสงค์งานวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามและจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ตัวแทนหน่วยงานที่กำลังควบคู่ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สามารถนำผลการวิเคราะห์มาสรุปตามวัตถุประสงค์งานวิจัย ได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่มีบทบาทในการควบคุมการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

สรุปผลจากการวิจัยพบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่มีระดับความสำคัญต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย คือ กฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายในประกอบด้วย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบของธนาคาร และกฎเกณฑ์จากคณะกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) ที่มีระดับความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน สำหรับหน่วยงานภายนอกที่มีระดับความสำคัญสูงสุด คือ กฎเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย กฎเกณฑ์จากหน่วยงานทั้ง 3 หน่วยงานถือว่ามีบทบาทในการควบคุมกำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบของธนาคาร และกฎเกณฑ์จากคณะกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) มีความสำคัญในด้านหลักการการดำเนินงานของธนาคารให้มีการปฏิบัติตามถูกต้องตามหลักศาสนาอย่างชัดเจน สำหรับหน่วยงานภายนอก กฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการรักษาเสถียรภาพของสถาบันการเงินในประเทศไทยกฎเกณฑ์และข้อกำหนดจากธนาคารแห่งประเทศไทยถือเป็นกฎเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

2. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จากกฎเกณฑ์ข้อบังคับจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่เข้ามากำกับดูแล

สรุปผลจากการวิจัยพบว่า ระดับผลกระทบต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จากกฎเกณฑ์ข้อบังคับจากหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลมีผลกระทบต่อการดำเนินงานของธนาคาร ด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม ด้านที่มีผลกระทบสูงสุดคือ ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม และด้านโครงสร้างการดำเนินงาน สำหรับผลกระทบต่อด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร พบว่าด้านที่มีผลกระทบสูงสุดคือ ด้านต้นทุนการดำเนินงานของธนาคาร

3. เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานกิจการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

สรุปผลจากการวิจัยพบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก อย่างไม่มีนัยสำคัญ และค่าเฉลี่ยระดับผลกระทบจากหน่วยงานภายในอยู่ในระดับมากกว่ากฎเกณฑ์หน่วยงานนอก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่างกันเท่ากับ 3.986 และ 3.954 ตามลำดับ

4. เพื่อศึกษาการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ที่เกิดเพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำลังดูแล พบว่า จุดแข็ง ของธนาคารคือ ความเป็นธนาคารอิสลามที่ดำเนินการตามหลักอิสลามอย่างเต็มรูปแบบเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย มีหลักการรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม จุดอ่อน คือทักษะความรู้ด้านศาสนาของพนักงาน กระบวนการบริหารงานภายใน และการขาดการประชาสัมพันธ์ โอกาสของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย คือ การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการเติบโตภาคธุรกิจแบบอิสลามในภูมิภาคนี้ สำหรับด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานภายในของประเทศ และการควบคุมกำกับดูแลจากหน่วยงานภายนอก รวมถึงการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ยังไม่เหมาะสมยังคงเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษา เรื่องผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลต่อมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย วัตถุประสงค์งานวิจัยเพื่อศึกษากฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ที่กำกับดูแลของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการสรุปผลจากการวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม (อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามสามารถดูได้จากภาคผนวก ข) และสรุปผลจากข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ตัวแทนหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เมื่อนำผลการวิจัยจากทั้งสองส่วน มาวิเคราะห์และสรุปผล เพื่อศึกษาถึงกฎเกณฑ์ที่มีระดับความสำคัญจากหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลและต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.1.1.1 ลักษณะส่วนบุคคลของตัวอย่างประชากรพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่

ลักษณะส่วนบุคคลของตัวอย่างพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จำนวน 179 คน มีอายุเฉลี่ย 35 ปี สถานภาพโสด พนักงานส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมากกว่าอิสลาม จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 นับถือศาสนาอิสลามจำนวน 115 คน ร้อยละ 38.90 พนักงานส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานธุรกิจรายย่อยจำนวน 120 คน รองลงมาสายงานสนับสนุนธุรกิจจำนวน 53 คน อยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่/เจ้าหน้าที่อาวุโส จำนวน 202 คน พนักงานส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 26,563 บาทต่อเดือน ช่วงอายุงานมากที่สุดอยู่ระหว่าง 4 ถึง 6 ปี จำนวน 158 คน

5.1.1.2 ลักษณะส่วนบุคคลของตัวอย่างลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ลักษณะส่วนบุคคลของตัวอย่างลูกค้าที่ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย นับถือศาสนาพุทธจำนวน 217 คน รองลงมานับถือศาสนาอิสลามจำนวน 163 คน มีอายุเฉลี่ย 34 ปี ลูกค้าส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 21,288 บาท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 109 คน รองลงมา ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 102 คน และระยะเวลาการใช้บริการธนาคารสูงสุด 4 ถึง 6 ปี จำนวน 174 คน รองลงมา 1 ถึง 3 ปี จำนวน 151 คน โดยเฉลี่ยระยะเวลาที่ลูกค้าใช้บริการกับธนาคารอิสลามเท่ากับ 4 ปี

5.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายใน และภายนอก

5.1.2.1 กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายใน ความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ พบว่า ภาพรวมระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน อยู่ในระดับความสำคัญมาก ค่าเฉลี่ยที่เท่ากับ 3.98 เมื่อพิจารณารายด้านของกฎเกณฑ์หน่วยงานภายใน ที่มีระดับความสำคัญสูงสุด คือ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบของธนาคาร และกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา มีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และ 4.02 ซึ่งอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน จากกฎเกณฑ์ทั้งสองด้านนี้ถือเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถาบันการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระเบียบของธนาคารจะระบุถึง คู่มือ ขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานให้ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม สำหรับกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา จะกำหนดหลักเกณฑ์ตามหลักศาสนาในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน รวมถึงความรู้คำแนะนำตามหลักชะรีอะฮ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจธนาคาร เพื่อให้ธนาคารสามารถประกอบกิจการได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น พนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ จึงให้ระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ด้านของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายใน พบว่า ด้านที่มีระดับความสำคัญสูงสุด คือ ด้านหลักเกณฑ์ข้อบังคับ คู่มือระเบียบการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการทำงานที่ต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามและเคร่งครัด ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และรองลงมาคือ ข้อกำหนดการบริจากระยะกวด ร้อยละ 2.5 ต่อปีของธนาคาร หลักการบริจาคว่างถูกต้องชัดเจนโปร่งใสและเป็นธรรม มีระดับความสำคัญอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 สำหรับกฎเกณฑ์คณะกรรมการด้านศาสนา พบว่า ด้านหลักเกณฑ์การให้คำปรึกษา แนะนำ รับรอง ชี้แจงการปฏิบัติงาน เพื่อให้ธุรกรรมธนาคารสอดคล้องกับหลักชะรีอะฮ์อย่างถูกต้อง

มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ให้ระดับความสำคัญกับกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่มีความเกี่ยวข้องกับหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม ซึ่งธนาคารต้องยึดถือและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เป็นข้อปฏิบัติตามหลักสากลของสถาบันการเงินแบบอิสลามมากกว่าความสำคัญในด้านอื่น

5.1.2.2 กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก

สำหรับระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายนอก ในภาพรวมระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก อยู่ที่ระดับความสำคัญมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และหน่วยงานจากภายนอกที่มีระดับความสำคัญสูงสุด คือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย อยู่ในระดับความสำคัญมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 รองลงมาคือกฎเกณฑ์จากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ซึ่งอยู่ในระดับความสำคัญมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านของกฎเกณฑ์ของหน่วยงานภายนอก พบว่ากฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย ด้านที่มีความสำคัญสูงสุด คือ การกำหนดตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลาม เพื่อให้ธนาคารมีสภาพคล่องและมีแหล่งตลาดทุนที่ถูกต้องตามหลักอิสลามหลุดพ้นจากระบบดอกเบี้ย โดยมีความสำคัญอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และกฎเกณฑ์ด้านที่มีระดับความสำคัญรองลงมาคือ การจัดตั้งหน่วยงาน “คณะกรรมการควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม” เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของธนาคารที่ดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม มีความสำคัญอยู่ระดับมากเช่นกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 สำหรับกฎเกณฑ์จากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจซึ่งมีระดับความสำคัญรองลงมา พบว่าด้านที่มีความสำคัญสูงสุด คือ การกำหนดให้ธนาคารมุ่งเน้นการให้บริการแก่กลุ่มลูกค้ามุสลิม ให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ปลอดดอกเบี้ย ตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งของธนาคาร มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 จากความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นสำคัญเนื่องจาก กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย มีหน้าที่หลักในการรักษาเสถียรภาพทางการเงินของสถาบันการเงินของประเทศ ดูแลระบบการเงินให้มีความมั่นคงและก้าวหน้า รวมถึงควบคุมดูแลด้านการเงินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยด้วย

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ตัวอย่างพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

สรุปผลกระทบที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลต่อมาตรฐานการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สามารถแบ่งผลกระทบออกเป็น 2 ด้านคือ

ด้านที่ 1 ผลกระทบด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม

ในภาพรวมมีผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และด้านที่มีผลกระทบสูงสุดคือ ด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม อันดับรองลงมาคือ ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน ผลกระทบอยู่ในระดับมากเช่นกัน

หากพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า ด้านหลักการระบบการเงินอิสลามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักเกณฑ์การออกผลิตภัณฑ์เงินฝากสินเชื่อกิจการและการบริการของธนาคารที่ต้องปฏิบัติตามหลักชะรีอะฮ์ มีระดับผลกระทบมาก รองลงมาคือ การประกอบธุรกิจของธนาคารที่ไม่เกี่ยวข้องกับระบบดอกเบี้ยหรือขัดกับหลักศาสนาอิสลาม มีผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.03 สำหรับรายละเอียดด้านที่มีผลกระทบรองลงมา คือ ด้านผลประกอบการ พบว่าด้านที่มีผลกระทบสูงสุดคือการขาดการควบคุมอนุมัติสินเชื่อที่ได้มาตรฐานส่งผลต่อผลประกอบการของธนาคารที่ลดลง มีผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 สำหรับด้านโครงสร้างการดำเนินงาน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โครงสร้างการแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา ควรได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานภายนอก ผลกระทบอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 พบว่าด้านที่มีผลกระทบสูงสุดคือ ผลกระทบด้านต้นทุนการดำเนินงาน ผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 รองลงมาคือ ด้านทักษะบุคลากร ผลกระทบระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40

หากพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า ด้านต้นทุนการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ทำให้ส่งผลต่อผลประกอบการที่แท้จริงของธนาคาร ผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับเท่ากับ 3.90 รองลงมาคือ การขาดการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ ทำให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยเสียเปรียบด้านการแข่งขันกับตลาดปัจจุบัน มีระดับผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 สำหรับรายละเอียดด้านกระบวนการดำเนินงาน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านกระบวนการขั้นตอนการขออนุมัติต่างๆ จากกระทรวงการคลังเป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น ขั้นตอนการขออนุมัติขยายสาขา มีผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 สำหรับด้านทักษะบุคลากรพบว่าด้านที่มีผลกระทบสูงสุดคือ การเพิ่มศักยภาพการทำงานของพนักงานควรมีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานและเพิ่มศักยภาพขององค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54

สรุปภาพรวมผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานที่ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย มีผลกระทบต่อด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม มากกว่าผลกระทบด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร โดยมีระดับ

ค่าเฉลี่ยต่างกันเท่ากับ 3.80 และ 3.43 ตามลำดับ และพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักการออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารที่ต้องมีความถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) เป็นด้านที่มีผลกระทบสูงที่สุด

5.1.4 สรุปผลการวิเคราะห์ ตัวอย่างลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ต่อผลกระทบการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

การศึกษาความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารที่มีต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลการดำเนินกิจการในด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม ภาพรวมมีผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีผลกระทบสูงที่สุดคือ หลักการดำเนินธุรกรรมของธนาคารอิสลามที่ต้องปลอดพ้นจากระบบดอกเบี้ยหรือสิ่งต้องห้ามของศาสนาอย่างชัดเจน มีผลกระทบอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 รองลงมาคือ ความถูกต้องของหลักการที่นำมาใช้ในการออกผลิตภัณฑ์เงินฝากและสินเชื่อ ผลกระทบอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 สำหรับด้านโครงสร้างการดำเนินงาน ในภาพรวมมีผลกระทบอยู่ระดับมากเช่นกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การจัดตั้งสาขาของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ควรอยู่ในที่ที่เหมาะสม และอยู่ในแหล่งของมุสลิมอย่างแท้จริง มีผลกระทบอยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62

จากการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยจากการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับจากหน่วยงานที่มากำกับดูแล ความคิดเห็นจากลูกค้าผู้ใช้บริการ มีความคิดเห็นว่าการกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลต่อด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม และด้านโครงสร้างการดำเนินงานของธนาคารซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีความสอดคล้องและตรงกับความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธนาคาร ในด้านหลักการดำเนินธุรกรรม และด้านโครงสร้างการดำเนินงานของธนาคารเช่นกัน

5.1.5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานงานวิจัย ระดับความสำคัญของกฎหมาย ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกมีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จากการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย พบว่า กฎเกณฑ์ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และจากผลการวิจัยพบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับที่มากกว่ากฎหมาย ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่างกับเท่ากับ 0.69 และ 0.66 ตามลำดับอย่างไม่มีนัยสำคัญ

จากการทดสอบสมมติฐานยังพบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานภายนอกที่มีระดับความสัมพันธสูงสุดคือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย มีระดับความสัมพันธอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.66 รองลงมาคือ กฎเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.65 สำหรับกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในที่มีระดับความสัมพันธสูงสุดคือ กฎเกณฑ์คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา มีความสัมพันธอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.63

5.1.6 สรุปผลการวิเคราะห์ความสำคัญของกฎเกณฑ์จากสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นตัวแทนหน่วยงาน สรุปผลความคิดเห็นความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สามารถแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์พบว่า กฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายนอกที่มีความสำคัญสูงสุดคือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย และกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายในที่มีความสำคัญสูงสุด คือ กฎเกณฑ์จากคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์)จากรายละเอียดของแต่ละด้าน พบว่า กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งมีหน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ และควบคุมดูแลสถาบันการเงินของรัฐ ด้านการบริหารนโยบายการเงินเพื่อรักษาระบบการเงินของประเทศให้มีความมั่นคงและก้าวหน้า สำหรับกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์)ซึ่งมีหน้าที่กำกับควบคุม ตรวจสอบและชี้แนะการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ภายในธนาคารเพื่อให้มีการทำงานสอดคล้องกับกฎระเบียบตามหลักชะรีอะฮ์อย่างเคร่งครัด

2. กฎเกณฑ์การจัดตั้งคณะกรรมการกลางการควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม จากความคิดเห็นของตัวแทน พบว่า ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมกฎหมายอิสลาม เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการตรวจสอบทางด้านกฎหมายอิสลามให้กับสถาบันการเงินหรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอิสลาม ในการควบคุมตรวจสอบหลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ให้มีความถูกต้อง ถูกต้องมากและเป็นที่ยอมรับจากสากลมาก อีกทั้งกรรมการของหน่วยงานกลางควรอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลัง เนื่องจากมีบทบาทที่เหมาะสมในการกำกับดูแล ถือเป็นหน่วยงานกลางที่มีความรู้ด้านการเงินอย่างแท้จริง ยกเว้นความคิดเห็นจากตัวแทนคณะกรรมการคนที่ 1 ที่มีความเห็นว่า ควรอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานกฤษฎีกา แต่ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความโปร่งใสเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้าน

กฎหมายอิสลามอย่างแท้จริง และควรมีคณะกรรมการให้ครอบคลุมจากทุกๆ ด้านและไม่มีการแทรกแซงทางการเมือง

3. กฎเกณฑ์ด้านกฎหมายและอากร จากความคิดเห็นของตัวแทน พบว่า กฎเกณฑ์ด้านกฎหมายและอากร เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกรรมของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย หลักการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยที่มีความแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ดังนั้น ระบบกฎหมายและภาษีควรจะสอดคล้องกับการดำเนินธุรกรรมของธนาคารแบบอิสลาม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างคล่องตัวและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

จากการสรุปผลจากความคิดเห็นของตัวแทนหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแล ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย กับข้อมูลเชิงปริมาณจากความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ในบทที่ 4 การวิเคราะห์ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแล ซึ่งมีผลสรุปงานวิจัยที่สอดคล้องกับ กฎเกณฑ์ของหน่วยงานที่มีความสำคัญสูงสุดคือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย และกฎเกณฑ์ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน ที่มีความเห็นว่า กฎเกณฑ์ของคณะกรรมการด้านศาสนาถือว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินงานของธนาคาร อีกทั้ง กฎเกณฑ์ที่มีความสำคัญและรองรับต่อการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม คือ กฎเกณฑ์โครงสร้างพื้นฐานกฎหมายและภาษี รวมทั้งกฎเกณฑ์การจัดตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมด้านกฎหมายอิสลามที่ควรขึ้นตรงต่อธนาคารแห่งประเทศไทยหรือกระทรวงการคลัง

5.1.7 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นตัวแทนจากสัมภาษณ์ของหน่วยงาน ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

5.1.7.1 การสรุปผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นตัวแทนหน่วยงาน โดยสามารถแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านหลักการการดำเนินงาน จากความคิดเห็นพบว่า มีผลกระทบต่อด้านหลักการดำเนินงานของธนาคาร โดยเฉพาะหลักที่นำมาใช้ในการออกผลิตภัณฑ์บริการและธุรกรรมของธนาคาร ควรมีความถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าและผู้ให้บริการของธนาคาร

2. ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน จากความคิดเห็นของตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ และตัวแทนคณะกรรมการ คนที่1) มีความคิดเห็น กฎเกณฑ์ที่มีผลกระทบต่อด้านโครงสร้างธนาคาร มีผลกระทบต่อโครงสร้างการแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคาร การกำหนดสัดส่วนกรรมการที่นับถือศาสนาอิสลามจากเดิมกำหนดให้มีอย่างน้อยจำนวน 2 ท่าน

ปรับเป็นให้อย่างน้อยต้องมีกรรมการที่เป็นมุสลิมจำนวน 1 ท่าน การปรับนี้อาจมีส่งผลต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือต่อบุคคลภายนอกลูกค้าที่ใช้บริการธนาคาร

3. ด้านผลประโยชน์จากการ จากความคิดเห็นของตัวแทน ตัวแทนผู้บริหารธนาคารและนักวิชาการ มีความคิดเห็นว่า กฎเกณฑ์ที่เข้ามาควบคุมมีผลต่อผลประโยชน์ธนาคาร เนื่องจากปัจจุบันธนาคารประสบปัญหาการขาดทุนสะสมกฎเกณฑ์การตั้งสำรองของธนาคารที่มีสัดส่วนที่มากขึ้น (จากการกั้นสำรองหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้) และธนาคารยังต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ความเพียงพอเงินกองทุนตามกฎกระทรวงการคลัง ทำให้ส่งผลต่อเงินกองทุนของธนาคารที่ลดน้อยลงและผลประโยชน์ของธนาคาร

จากการสรุปผลจากความคิดเห็นของตัวแทนหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแล ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.3.1 การวิเคราะห์ระดับผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแล จากความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ พบว่า ผลกระทบต่อด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามที่มีระดับสูงที่สุดคือ ด้านหลักการระบบการเงินแบบอิสลาม และด้านโครงสร้างการดำเนินงาน และยังมีผลสอดคล้องกับข้อมูลความคิดเห็นจากลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในหัวข้อที่ 4.4 จากความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการพบว่า ผลกระทบด้านหลักการระบบการเงินอิสลาม หลักเกณฑ์การออกผลิตภัณฑ์และบริการควรมีความถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม ซึ่งมีผลกระทบอยู่ในระดับมากเช่นกัน

5.1.7.2 การสรุปผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นตัวแทนหน่วยงาน โดยสามารถแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านทักษะบุคลากร จากความคิดเห็นของตัวแทน ในภาพรวมมีความคิดเห็นว่า ทักษะความรู้ความสามารถของพนักงานธนาคารยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะความรู้ด้านศาสนาอิสลาม (Islamic Finance) ที่เกี่ยวกับระบบการเงินการธนาคาร พนักงานส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินงานตามหลักศาสนาอิสลาม พัฒนาเพิ่มทักษะด้านกฎหมายอิสลามให้กับพนักงานมากขึ้น

2. ด้านต้นทุนการดำเนินงาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นว่า ต้นทุนการดำเนินงานของธนาคารมีต้นทุนที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป การขาดตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลามเพื่อการบริหารสภาพคล่องให้กับธนาคาร ทำให้ธนาคารขาดตลาดเงินแบบอิสลามที่ถูกต้องในการบริหารสภาพคล่องของธนาคาร ทำให้ธนาคารต้องใช้ตลาดเงินที่มีต้นทุนที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป

3. ด้านกระบวนการดำเนินงาน ในภาพรวมจากตัวแทนหน่วยงานมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีผลต่อกระบวนการดำเนินงานของธนาคาร การบริหารจัดการงานภายในธนาคาร ความชัดเจนการแบ่งแยกหน้าที่การทำงานของแต่ละฝ่ายงาน ซึ่งมีความซับซ้อนและไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการสรุปผลจากความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธนาคาร ความคิดเห็นของตัวแทนหน่วยงานที่ได้จากการสัมภาษณ์ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.3.2 การวิเคราะห์ระดับผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแล จากความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ พบว่า ผลกระทบต่อด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กรที่มีระดับสูงที่สุดคือ ด้านต้นทุนการดำเนินงาน และด้านทักษะบุคลากร ซึ่งพนักงานส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผลกระทบจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับมีผลต่อต้นทุนการดำเนินงานและการพัฒนาทักษะบุคลากรของธนาคาร เพื่อนำมาพัฒนาให้กับธนาคารต่อไป

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาวិจัยเรื่อง ผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

5.2.1 ระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายในและภายนอกที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

1. กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน กฎเกณฑ์จากหน่วยงานภายในที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยสูงสุด คือ กฎเกณฑ์ข้อบังคับระเบียบของธนาคาร มีระดับความสำคัญมาก โดยเฉพาะด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบให้ถูกต้องตามหลักศาสนา (ชะรีอะฮ์) และหลักการบริจาคชะกาดของธนาคารที่โปร่งใสและเป็นธรรม รวมถึงกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากคณะกรรมการด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) ที่มีความสำคัญรองลงมา ด้านการให้คำปรึกษา แนะนำ รับรองการปฏิบัติงานเพื่อให้ธุรกรรมของธนาคารมีความสอดคล้องกับหลักชะรีอะฮ์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Kasim and Amer (2013) พบว่า หลักพื้นฐานสำคัญการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลาม คือ การปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) เป็นกฎเกณฑ์ที่ทุกสถาบันต้องยึดถือปฏิบัติตาม การห้ามยุ่งเกี่ยวกับระบบดอกเบี้ย สิ่งต้องห้ามและการพนัน การดำเนินงานของธนาคารต้องอยู่บนหลักความยุติธรรม และคืนสู่สังคมด้วยการบริจาคชะกาดตามหลักศาสนา ทั้งนี้จากการศึกษายังพบว่า หน่วยงานที่มีกำกับดูแลระบบสถาบันการเงินแบบอิสลามประกอบด้วย การกำกับดูแลจากคณะกรรมการด้านศาสนาที่มีการรับรองตามหลักการ

อิสลามเพื่อรักษาเสถียรภาพของอุตสาหกรรมการเงินอิสลาม ให้ได้มาตรฐานถูกต้องตามหลักชะรีอะฮ์ถือเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญการดำเนินงานของระบบธนาคารแบบอิสลาม

2. กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของธนาคาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะด้านตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลามเพื่อให้ธนาคารมีสภาพคล่องและมีแหล่งตลาดทุนที่ถูกต้องตามหลักอิสลาม เนื่องจากปัจจุบันในประเทศไทยยังไม่มีตลาดเงิน (Interbank) ที่เป็นแหล่งเงินทุนที่ปลอดจากระบบดอกเบี้ยได้อย่างสมบูรณ์ และด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการกลางในการควบคุมด้านกฎหมายอิสลาม เพื่อเป็นมาตรฐานในการตรวจสอบควบคุมหลักการด้านศาสนาของสถาบันการเงินแบบอิสลาม ให้มีมาตรฐานเดียวกันและมีความถูกต้อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Usman Hayat (2009, p.10) พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมระบบสถาบันการเงินอิสลาม การเพิ่มตลาดเงินที่มีความถูกต้องตามหลักศาสนา รวมถึงการพัฒนากระบวนการเงินอิสลามที่สำคัญคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการลงทุน เป็นการจัดตั้งตลาดเงินทุนระหว่างธนาคารอิสลามเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านของสภาพคล่องของระบบธนาคารอิสลาม จากการศึกษายังพบว่า กรอบการกำกับดูแลระบบสถาบันการเงินแบบอิสลาม ต้องมีหน่วยงานกลางที่ควบคุมด้านกฎหมายอิสลามที่มาจากหน่วยงานกลางของประเทศ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานให้กับทุกสถาบัน และเป็นที่ยอมรับจากสากล

นอกจากนี้ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอกที่ถือว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยอีกหน่วยงานหนึ่ง คือกฎเกณฑ์จากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะการกำหนดให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย มุ่งเน้นบริการแก่กลุ่มลูกค้ามุสลิม เพื่อให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนและปลอดพ้นจากดอกเบี้ย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุมมาลย์ ลัดพลี (2552) พบว่า (การศึกษาบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจของไทยควรมอบหมายให้หน่วยงานกำกับดูแล กำกับให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ดำเนินการตามวัตถุประสงค์จัดตั้ง เน้นการให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายหลักขององค์กรอย่างแท้จริง รวมถึงการมีผลิตภัณฑ์ทางการเงิน การให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายชัดเจน จากการศึกษายังระบุถึงบทบาทหน้าที่หลักของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยว่า ธนาคารควรทำหน้าที่ในการปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยที่ยังไม่มีที่อยู่อาศัย ให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองตามอัตภาพ และเพิ่มบทบาทของตนเองในการพัฒนาตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย

5.2.2 ผลกระทบจากของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

จากผลกระทบที่เกิดด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม โดยเฉพาะด้านหลักการระบบการเงินอิสลามการออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารที่ถูกต้องตามหลักชะรีอะฮ์ และการประกอบธุรกิจของธนาคารต้องไม่เกี่ยวพันกับระบบดอกเบี้ยหรือขัดกับ

หลักศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับทฤษฎีของ Mahmoud Amin (2000) การดำเนินธุรกรรมตามระบบการเงินแบบอิสลามต้องไม่เกี่ยวข้องกับระบบดอกเบี้ย ยึดหลักการตามหลักศาสนาอิสลาม (ชะรีอะฮ์) ห้ามเกี่ยวข้องกับสิ่งต้องห้ามและการพนัน ผลกระทบที่มีความสำคัญรองลงมาคือ ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน โดยเฉพาะด้านโครงสร้างการแต่งตั้ง “คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา” ควรได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานภายนอกสอดคล้องทฤษฎีของ Alsadek H. Gait (2007) กล่าวว่า กรอบการกำกับดูแลควบคุมสถาบันการเงินอิสลามที่ต้องมีความสอดคล้องตามหลักศาสนา ต้องควบคุมโดยคณะกรรมการด้านศาสนา (ปฏิบัติตามหลักชะรีอะฮ์) ถือเป็นแนวทางการปฏิบัติของสถาบันการเงินแบบอิสลาม ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชฎิล โรจนานนท์ (2554) พบว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาทางศาสนาของธนาคาร ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จึงถือว่าเป็นหน่วยงานภายในของธนาคาร ทำให้อำนาจคำตัดสินชี้ขาดอาจไม่ได้รับความเชื่อถือจากบุคคลภายนอกเท่าที่ควร

สำหรับผลกระทบด้านกระบวนการบริหารงานภายใน มีระดับผลกระทบมาก โดยเฉพาะด้านต้นทุนการดำเนินงานการที่ธนาคารมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ส่งผลต่อผลประกอบการที่แท้จริงของธนาคาร ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากกฎเกณฑ์การขาดตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลามในประเทศ ทำให้ธนาคารอิสลามมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าธนาคารทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชฎิล โรจนานนท์ (2554) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการต่อธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย คือ โครงสร้างด้านการประกอบธุรกิจของธนาคารที่มีต้นทุนดำเนินธุรกรรมที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ ถือเป็นอุปสรรคสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนากิจการธนาคารอิสลามในประเทศไทย

ด้านผลกระทบด้านการขาดการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ ทำให้ธนาคารเสียเปรียบด้านการแข่งขันกับตลาด เนื่องจากปัจจุบันธนาคารอิสลามประสบปัญหาการขาดสภาพคล่อง ฐานะทางการเงิน การสำรองเงินทุนเพียงพอ และยังไม่รับการเพิ่มทุนจากกระทรวงการคลัง ส่งผลต่อการดำเนินงานภายในธนาคารที่จะแข่งขันกับตลาดได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศร์กุล อุณหเกตุ (2558) พบว่า การดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นสถาบันการเงินของรัฐและมีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง เพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล การขาดเงินสนับสนุนจากรัฐก่อให้เกิดผลกระทบกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจผลกระทบด้านกระบวนการบริหารงานภายใน ที่มีความสำคัญรองลงมาคือ ด้านทักษะบุคลากร การเพิ่มศักยภาพการทำงานของพนักงานมีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานและศักยภาพขององค์กรในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุมลย์ ลัดพลี (2552) พบว่า ควรให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจปรับปรุงและจัดฝึกอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่องให้พนักงานมีความเชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำและบริการที่มี

ประสิทธิภาพ รวมทั้งเรียนรู้และหาประสบการณ์เพิ่มเติมให้ทัดเทียมบริการธนาคารพาณิชย์เพื่อให้ประชาชนได้รับความพึงพอใจเพิ่มมากขึ้นและผลกระทบด้านกระบวนการขั้นตอนการขออนุมัติต่างๆ จากกระทรวงการคลัง เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล อรรถวรเดช (2556) การประกอบธุรกิจสถาบันการเงินอิสลามในประเทศไทย การออกธุรกรรมบริการใหม่เพิ่มเติมจะต้องขออนุมัติจากกฎกระทรวง ทำให้ขาดความคล่องตัวในการสร้างนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ

5.2.3 อภิปรายผลสมมติฐานงานวิจัย

จากผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย พบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kasim and Amer (2013) พบว่า บทบาทของหน่วยงานที่มีความสำคัญส่งผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลามหน่วยงานที่มีกำกับดูแลควรประกอบด้วยหน่วยงานจากภายนอก คือ ธนาคารกลางของประเทศ ที่เป็นหน่วยงานควบคุมระบบการเงินของประเทศมีมาตรฐานการตรวจสอบที่เป็นกลาง และหน่วยงานจากภายในที่มีผลต่อการดำเนินงาน คือ หน่วยงานกำกับดูแลคณะกรรมการด้านศาสนาตรวจสอบการดำเนินธุรกรรมของธนาคารให้มีความถูกต้องได้มาตรฐานตามหลักสากล

5.2.4 อภิปรายผลข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงาน

5.1.6.1 สรุปความคิดเห็นระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์จากตัวแทนจากหน่วยงานภายในและภายนอก สามารถสรุปความคิดเห็น ได้ดังนี้

กฎเกณฑ์ของหน่วยงานภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินกิจการของธนาคารมากที่สุด คือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย และความเหมาะสมของกฎเกณฑ์ที่เข้ามากำกับดูแลธนาคาร จากความคิดเห็นพบว่าปัจจุบันกฎเกณฑ์ต่างๆ ยังขาดความเหมาะสมเพียงพอต่อการดำเนินงานของธนาคาร สอดคล้องกับการศึกษาของ พงศ์ระพีพร อาภากร (2556) เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการกำกับดูแลสถาบันการเงินที่ให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม” พบว่า การกำกับดูแลสถาบันการเงินอิสลามในต่างประเทศมีความแตกต่างเรื่อง โครงสร้าง กลุ่มประเทศที่มีประชากรมุสลิมน้อยกว่าจะไม่อิงกับหลักศาสนา ดังนั้นจึงควรมีกรอบกฎหมายและเกณฑ์การกำกับดูแลรองรับการดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลามที่ชัดเจนและเหมาะสม หน่วยงานในการกำกับดูแลที่เหมาะสมก็ควรเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลสถาบันการเงินทั่วไป

กฎเกณฑ์ที่ต้องมีการปรับปรุงคือ กฎเกณฑ์ด้านกฎหมายภาษีและอากร การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการก่อตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ.2545 กฎเกณฑ์ด้านโครงสร้างคณะกรรมการธนาคาร และกฎเกณฑ์การเพิ่มตลาดเงินแบบอิสลามสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ อรรถพล อรรถวรเดช (2556) ศึกษาเรื่อง “โครงการศึกษาและข่างกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสถาบันการเงินอิสลามในประเทศไทย” พบว่า ควรมีการแก้ไขกฎหมายสำหรับสถาบันการเงินแบบอิสลามของไทยควรแยกออกจากระบบทั่วไป และควรเป็นกฎหมายกลางที่เอื้อให้มีผู้ร่วมลงทุนอื่นเข้ามาได้มากขึ้น และยังคงสอดคล้องกับการศึกษา เรื่องปัจจัยการขับเคลื่อนหลักที่ทำให้สถาบันการเงินอิสลามสามารถเติบโตและพัฒนาอย่างยั่งยืนและมั่นคง (Usman Hayat, 2009) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมระบบสถาบันการเงินอิสลาม คือ การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบเพื่อรองรับให้สอดคล้องกับระบบการเงินอิสลาม และการลงทุนในตราสารเป็นปัจจัยที่จะทำให้สถาบันการเงินอิสลามมีการเติบโตมากขึ้นการจัดตั้งธนาคารอิสลามขึ้นใหม่หรือรูปแบบช่องทางบริการการเงินแบบอิสลาม Islamic Window ต้องมีกฎระเบียบที่สอดคล้องกับระบบการเงินแบบอิสลาม เช่น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศมาเลเซีย มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านกฎระเบียบ และการพัฒนาระบบการเงินอิสลามอีกประการที่สำคัญคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการลงทุน การเติบโตของตลาด Zukuk¹ หรือพันธบัตรอิสลาม เพื่อเป็นตลาดเงินทุนระหว่างธนาคารเพื่อตอบสนองความต้องการสภาพคล่องของระบบธนาคารอิสลามให้ดียิ่งขึ้น

อีกความคิดเห็นที่มีความเห็นสอดคล้องกัน คือ ความเหมาะสมการแต่งตั้งคณะกรรมการกลางการควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม พบว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการกลางที่ควบคุมกฎหมายอิสลาม มีความเหมาะสมต่อการดำเนินงานของธนาคาร เนื่องจากเป็นหน่วยงานกลางที่ควบคุมมาตรฐานกลางการวัดการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยและสถาบันการเงิน ที่ดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน และหน่วยงานกลางในการตรวจสอบทางด้านกฎหมายอิสลามให้มีความชัดเจนและถูกต้องมากยิ่งขึ้น และได้รับการยอมรับจากมาตรฐานสากล ทั้งนี้ ความคิดเห็นจากตัวแทนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หน่วยงานกลางนี้ควรอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Usman Hayat ศึกษาเรื่อง (2009) Corporate Governance Framework in Islamic Financial Institutions พบว่า กรอบการกำกับดูแลสถาบันการเงินอิสลาม คณะกรรมการกลางการควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม ถือว่าเป็นหน่วยงานสำคัญการกำกับดูแลสถาบันการเงินอิสลามภายในประเทศ เพื่อเป็นแนว

1 สุกุก (Sukuk) มาจากภาษาอาหรับ **سكوك** แปลว่า ใบรับรองทางการเงิน (Financial Instruments) เป็นตราสารการเงินที่ให้ผลตอบแทน จากการลงทุนโดยไม่อยู่ในรูปของดอกเบี้ย และต้องไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม ผลตอบแทนมาจากการร่วมลงทุนและรับความเสี่ยงร่วมกัน ซึ่งประเทศมาเลเซียเป็นประเทศผู้นำทางการตลาดการเงินอิสลาม ในช่วงปี2548 -2555 มีมูลค่าตลาดการเงินอิสลามเติบโตขึ้นเฉลี่ยร้อยละ20 ต่อปี ทำให้ประเทศต่างๆ เริ่มให้ความสนใจตลาดการเงินอิสลามมากขึ้น เช่น ประเทศสิงคโปร์ และฮ่องกง

ทางการดำเนินงานของทุกสถาบันให้เป็นมาตรฐานเดียวกันที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายอิสลามและเป็นที่ยอมรับจากสากล ทั้งนี้จากการศึกษายังพบว่าควรรออยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธนาคารกลาง (Central Bank) ของแต่ละประเทศ ที่มีหน้าที่สำคัญการรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ เป็นแนวทางการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ดังนี้

1. กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานภายในของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงาน โดยเฉพาะกฎเกณฑ์ ข้อับระเบียบของธนาคาร เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการดำเนินงานตามหลักศาสนาอย่างเคร่งครัด พนักงานให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์ด้านนี้มากที่สุด ดังนั้น ธนาคารควรเพิ่มข้อกำหนดการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการทำงานให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น กำหนดข้อปฏิบัติที่ต้องดำเนินงานให้ถูกต้องตามหลักชะรีอะฮ์ รวมถึงการกำหนดคบทลงโทษผู้กระทำการละเมิดกฎเกณฑ์ในด้านนี้ให้รัดกุมมากขึ้น เนื่องจากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ถือเป็นธนาคารที่มีหลักการดำเนินงานที่มีความแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป การยึดถือหลักเกณฑ์ตามหลักศาสนาจึงถือเป็นข้อปฏิบัติภายในของธนาคารที่ต้องให้ความสำคัญมากขึ้น ทั้งนี้ กฎเกณฑ์การดำเนินงานต่างๆ ของธนาคารหลักการออกผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารต้องผ่านการรับรองจากคณะกรรมการด้านศาสนาของธนาคาร (ชะรีอะฮ์) ซึ่งตามบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้ มีหน้าที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ตัดสินวินิจฉัยเพื่อให้ธุรกรรมของธนาคารมีความสอดคล้องกับหลักการดำเนินงานของธนาคาร แต่ที่ผ่านมามบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการชุดดังกล่าวกลับไม่มีบทบาทอำนาจในการตัดสินวินิจฉัยเท่าที่ควร เนื่องจากโครงสร้างการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านศาสนาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการธนาคารซึ่งเป็นหน่วยงานภายใน อาจทำให้ไม่ได้รับอำนาจเด็ดขาดการดำเนินงาน รวมถึงอาจไม่ได้รับความน่าเชื่อถือจากบุคคลภายนอก และส่งผลต่อความน่าเชื่อถือผลิตภัณฑ์และบริการรวมถึงธุรกรรมต่างๆ ของธนาคารด้วย ดังนั้น ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยควรเพิ่มบทบาทอำนาจหน้าที่ในการตัดสิน วินิจฉัยให้กับคณะกรรมการด้านศาสนาของธนาคารมากยิ่งขึ้น

2. กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานภายนอกของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงาน พบว่า กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ดังนั้น หากประเทศไทยจะ

พัฒนาศักยภาพการดำเนินงานให้กับธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยหรือสถาบันการแบบอิสลามทั่วไป ควรให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลมากยิ่งขึ้น เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเอกเทศน์และมีความชำนาญการกำกับดูแลสถาบันการของประเทศ ย่อมมีความรู้ความชำนาญด้านระบบการเงิน รวมถึงบทลงโทษกับสถาบันการเงินที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดคำสั่งยังมีความชัดเจนและสามารถสั่งการได้อย่างทันท่วงที สามารถแก้ปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์ และจากการศึกษาวรรณกรรมในบทที่ 2 ยังพบว่า ประเทศที่มีระบบสถาบันการเงินแบบอิสลาม ธนาคารกลางของประเทศจะเป็นหน่วยงานกลางกำกับดูแลโดยตรงมีอำนาจสั่งการอย่างชัดเจน รวมถึงการตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมด้านกฎหมายอิสลาม เพื่อตรวจสอบการหลักดำเนินงานของทุกสถาบันให้ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามเพื่อให้ผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารได้รับความน่าเชื่อถือเป็นมาตรฐานเดียวกันและยอมรับจากสากล

3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีผลต่อด้านความสามารถดำเนินธุรกรรม และกระบวนการบริหารงานภายใน โดยเฉพาะด้านหลักการระบบการเงิน การออกผลิตภัณฑ์เงินฝากและสินเชื่อ และการบริการของธนาคารที่ต้องปฏิบัติตามหลักชะรีอะฮ์ การประกอบธุรกิจของธนาคารที่ไม่เกี่ยวข้องกับระบบดอกเบี้ยหรือขัดกับหลักศาสนาอิสลาม ดังนั้นกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลต้องตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อธนาคารในด้านหลักการศาสนาของธนาคารเป็นสำคัญ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งต่อความน่าเชื่อถือผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคาร ซึ่งผลกระทบเหล่านี้ส่วนหนึ่งมาจากโครงสร้างพื้นฐานภายในของประเทศไทยที่ยังไม่มีการปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องกับหลักระบบการเงินอิสลามทำให้ธนาคารต้องคิดแปลงหรือแก้ไขหลักการ เพื่อให้ธุรกรรมของธนาคารสามารถแข่งขันและดำเนินกิจการได้ อาจมีผลกระทบต่อความถูกต้องกับหลักการอิสลามในการออกผลิตภัณฑ์หรือบริการรวมถึงการเพิ่มตลาดเงิน (Interbank) แบบอิสลามภายในประเทศ เพื่อเป็นการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายให้กับธนาคาร ส่งเสริมสภาพคล่องให้กับธนาคารสามารถแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่นได้

ข้อเสนอแนะที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการวางรากฐานให้กับสถาบันการเงินอิสลามในประเทศไทย คือ การมีหน่วยงานกลางที่ควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลามของประเทศ คอยควบคุมด้านกฎหมายอิสลามของทุกสถาบันให้มีมาตรฐานเดียวกันและเป็นที่ยอมรับจากสากล และคณะกรรมการควรประกอบด้วยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเงินอิสลาม โดยเฉพาะจากหลากหลายด้านเพื่อให้เกิดเป็นหน่วยงานที่มีความสมบูรณ์และตามหลักสากลคณะกรรมการชุดดังกล่าว จะอยู่ภายใต้การดูแลของธนาคารกลางมีบทบาทในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของธนาคารอิสลามให้เป็นที่ไปตามหลักกฎหมายอิสลามอย่างแท้จริง เพื่อให้ธุรกรรมที่เกิดขึ้นได้รับการยอมรับ

จากสากลและสามารถแข่งขันกับตลาดการเงินอิสลามที่จะเกิดขึ้นในภูมิภาคแห่งนี้ เพื่อรองรับการเติบโตของระบบเศรษฐกิจในอาเซียนภายหลังการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. การพัฒนาด้านทักษะบุคลากรของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ควรเพิ่มความรู้ความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะความรู้ด้านกฎหมายอิสลามที่ถือเป็นหัวใจหลักของการดำเนินงานของธนาคาร ควรอบรมเพิ่มให้กับพนักงานอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องมีการวัดผลประเมินทุกครั้ง เนื่องจากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยมีรูปแบบและหลักการดำเนินงานที่แตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป บุคลากรของธนาคารส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธที่มีประสบการณ์การทำงานมาจากธนาคารพาณิชย์อื่น การปรับรูปแบบทัศนคติการทำงานให้สอดคล้องกับหลักการอิสลาม ต้องมีการพัฒนาและฝึกฝนและใช้เวลามาก อีกทั้งปัจจุบันในประเทศไทยยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านระบบการเงินอิสลาม เนื่องจากประเทศไทยยังขาดสถาบันการศึกษาที่ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านนี้ ธนาคารควรมีนโยบายส่งเสริมบุคลากรให้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมความรู้ความชำนาญด้านการเงินแบบอิสลามมากขึ้น

ข้อเสนอแนะโดยภาพรวม หากระบบการเงินแบบอิสลามของไทยจะสามารถพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานให้ดีขึ้นควรต้องมีพัฒนาการจากทุกๆ ด้านเนื่องจากธนาคารอิสลามมีรูปแบบการดำเนินงานที่มีความเฉพาะเจาะจงและมีลักษณะพิเศษกว่ารูปแบบการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ทั่วไป บางครั้งอาจถูกมองเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกรรมตามระบบการเงินการธนาคาร กฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลจึงควรมีความเข้าใจความเป็นลักษณะเฉพาะของการดำเนินธุรกรรมที่มีความแตกต่างจากสถาบันการเงินอื่น หากหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลไม่มีความเข้าใจถึงกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่วางไว้ไม่เหมาะสมหรือสอดคล้องกฎเกณฑ์เหล่านั้นอาจกลายเป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำให้ธนาคารอิสลามประสบความสำเร็จและมีความก้าวหน้าในการดำเนินกิจการ โดยเฉพาะในประเทศไทยที่ไม่ใช่ประเทศมุสลิม ซึ่งมีโครงสร้างกฎหมายพื้นฐานของประเทศไม่สอดคล้องกับหลักการการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม และหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลยังขาดความเข้าใจและไม่มีการปรับโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นปัจจัยสนับสนุนในการดำเนินกิจการของสถาบันการเงินอิสลามให้มีความเหมาะสมสอดคล้องให้ถูกต้อง อาจทำให้ธนาคารอิสลามไม่สามารถดำเนินการตามรูปแบบอิสลามได้อย่างมีถูกต้องตามหลักสากลและพัฒนาต่อไปได้ดังนั้นหากประเทศไทยที่มีธนาคารอิสลามที่ดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบเพียงแห่งเดียวและเป็นสถาบันการเงินของรัฐ หากจะให้ธนาคารสามารถดำเนินกิจการได้อย่างมั่นคงและก้าวหน้า หน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลควรมีความพร้อมในการศึกษาระบบการเงินอิสลาม ศึกษาโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อทำให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยสามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับจากสากล เพื่อเสริมสร้างศักยภาพระบบ

การเงินของไทยให้สมบูรณ์ และสามารถแข่งกับสถาบันการเงินอิสลามจากประเทศอื่นที่กำลังก้าวเข้ามาสู่ตลาดในประชาคมอาเซียนแห่งนี้ได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบทบาทและหน้าที่ และกฎเกณฑ์ที่สำคัญของหน่วยงานที่เข้าควบคุมกำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
2. ควรศึกษากฎเกณฑ์ด้าน โครงสร้างกฎหมายพื้นฐาน และด้านภาษีอากรที่สำคัญต่อการดำเนินงานของระบบสถาบันการเงินแบบอิสลามในประเทศไทย
3. ศึกษารูปแบบองค์ประกอบการจัดตั้งคณะกรรมการกลางควบคุมกฎหมายอิสลาม และหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
4. ควรศึกษาการเตรียมความพร้อมของบุคลากรธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่น ภายหลังจากเกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ป
ร
จ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงการคลัง. (2557). *การควบคุมกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจ*. สืบค้น 2 กันยายน 2557, จาก <http://www.mof.go.th>
- ก่อเกียรติ วงศ์อารีย์. (2545). *การศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อการรับฝากเงินของธนาคารตามหลักศาสนาอิสลาม*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ชฎิล โรจนานนท์. (2553). *ผลกระทบของทุนเคลื่อนย้ายในกลุ่มประเทศอาเซียน+3 ต่อระบบเศรษฐกิจไทยและประเทศสมาชิก* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง.
- ทิมข้าวเศรษฐกิจ. (2555). *การเงินอิสลาม*. ไทยรัฐ. สืบค้น 30 มีนาคม 2557, จาก <http://www.thairath.co.th>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2557). *ธนาคารรัฐวิสาหกิจไทย*. สืบค้น 15 กันยายน 2557, จาก <http://www.bot.or.th>
- ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย. (2557). *ประวัติการก่อตั้งมาธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย*. สืบค้น 25 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.ibank.co.th>
- ธีรศักดิ์ สุวรรณยศ. (2553). *Islamic Banking and finance*. กรุงเทพฯ: ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.
- นิพล แสงศรี. (2011). *การเงินอิสลามท่ามกลางกระแสเศรษฐกิจอาเซียน*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.islammore.com>
- บรรจง บินกาซัน. (2547). *บทความสารพันปัญหาว่าด้วยหลักการชะกาต*. สำนักพิมพ์อัลอามีน. กรุงเทพฯ: สืบค้น 1 ตุลาคม 2557, จาก <http://www.muslimthai.com>
- บรรจง บินกาซัน. (2547). *สารพันปัญหาว่าด้วยหลักการชะกาต*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2557, จาก <http://www.muslimthai.com>
- บรรจง บินกาซัน. (2543). *เอกสารประชุมวิชาการโลกมุสลิม ประจำปี 2554 ในประชาคมอาเซียน: ความท้าทายในปี 2015*. (น. 229-247). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ฝ่ายชะรีอะฮ์. (2554). *ระบบการดำเนินงานธุรกิจธนาคารตามหลักชะรีอะฮ์*. ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

- พงศ์ระพีพร อภากร. (2556). *แนวทางการพัฒนาการกำกับดูแลสถาบันการเงินที่ให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม: โครงการวิจัยไทย-มุสลิม ศูนย์นโยบายโลกมุสลิม คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- พจนานุกรมในไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2525). สืบค้น 30 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.rirs3.royin.go.th>
- มุตฎอฟาอ์อัลอับดุลลอฮ์อัลกิฟรีย์. (2011). *ประวัติความเป็นมาเศรษฐศาสตร์อิสลาม*. สืบค้น 10 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.library.kbu.ac.th/Searchonline/Links/Islam/Economics.pdf>
- วรรณวดี พูลพอกสิน เรื่อง ระบบชะกาด (ทานบังกัป). *เศรษฐกิจชุมชนในอิสลาม ชมรมมุสลิม ศูนย์อนามัยที่ 12 จังหวัดยะลา*. สืบค้น 30 สิงหาคม 2557, จาก <http://islamicfinancethai.com>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). *กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สมิธ อีซอ. (2557). *สารานุกรมเกี่ยวกับโลกมุสลิม*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.thaibiz.net/th/knowledge>
- สำรวจมะโนประชากรและการเคหะ. (2554). *สำนักงานสถิติแห่งชาติ*. สืบค้น 1 เมษายน 2557. จาก <http://www.popcensus.nso.go.th>
- สุกุมลย์ ลัดพลี. (2552). *โครงการการวิจัยการศึกษาแนวทางการพัฒนาสถาบันการเงินเฉพาะกิจ. (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน กระทรวงการคลัง.
- อดุลย์ จาคูรงค์กุล. (2543). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิญา ภัทราพรพิสิฐ. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการ ธนาคารกรุงไทย (จำกัด) มหาชน สาขาแสงชูโต จังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ)*. สืบค้น 30 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.info.ms.su.ac.th>
- อรรถพล อรรถวรเดช. (2556). *โครงการศึกษาและยก่างกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสถาบันการเงินอิสลามในประเทศไทย (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัย ไทย-มุสลิม ศูนย์นโยบายโลกมุสลิม คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อรุณ บุญชม. (2553). *การดำเนินธุรกิจธนาคารตามหลักชะรีอะฮ์*. กรุงเทพฯ: ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.

อิสร์กุล อุณหเกตุ. (2558). การเพิ่มทุนสถาบันการเงินเฉพาะกิจกับกฎหมายกองทุน SFIs: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. สืบค้น 20 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.tdri.or.th/tdri-insight>

Kasim and Amer. (2013). Innovative Governance Framework for Global Islamic Microfinance Institutions University Malaysia Kelantan สืบค้น 30 สิงหาคม 2557, จาก <http://iiste.org/Journals/index.php/EJBM/article>

Muhammad AzmiiMahamad. (2014). การเงินอิสลามคืออะไร. สืบค้น 15 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.islamicfinancethai.com>

ภาษาต่างประเทศ

Ahmed, H. (2004). *Role of Zakah and Awqaf in Poverty Alleviation*. Occasional Paper No.8 Islamic Research and Training Institute, Islamic Development Bank, Jeddah.

Al-Jarhi, M & Iqbal M. (2001). *Islamic Banking: Answers to some Frequently Asked Questions*. Occasional

Alsadek H.Gait Andrew C.Worthington. (2009). *Working Papers Series*. University of Wollongong School of Accounting & Finance.

Chapra, M. Umer & Habib Ahmed. (2002). *Coprorate Governance in Islamic Finance Institutions*. Jeddah, Saudi Arabia Islamic Development Bank

El-Gamal, M. (2000). *A Basic Guide to Contemporary Islamic Banking and Finance*. Rice University, Houston.

Iqbal, M & Molyneux, P. (2005). *Thirty Years of Islamic Banking : History, Performance, and Prospects*. Palgrave Macmillan, Houndmills: New York.

Metwally, M. (2006). *Economic Consequences of Applying Islamic Principles in Muslim Societies*. Journal of Islamic Banking and Finance 23(1):11-33

Peerzade, S. (2005). *Towqrd's Self-Enforcing Islamic Tax System: An Alternative to current Approaches*.

Usman Hayat. (2009). *A Primer on Islamic Finance*. Research Foundation of CFA Institute. Bala Shanmuqam Monash University.

ด
ร
ค
น
ว
ก

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามงานวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัย พนักงาน เจ้าหน้าที่และผู้บริหารธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
เรื่อง “ผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลต่อการดำเนินงานของ
ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย”
คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

คำชี้แจง แบบสอบถาม

- แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของ **พนักงาน เจ้าหน้าที่และผู้บริหารธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย** เพื่อสอบถามถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยข้อมูลที่ได้จะเป็นความลับในการใช้วิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นในภาพรวม และผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเท่านั้น
- แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 แบบสอบถามระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ข้อบังคับของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแลกิจการการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
 - ส่วนที่ 3. แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับจากหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมที่มีผลต่อมาตรฐานการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
 - ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ผู้วิจัย

แบบสอบถามงานวิจัย พนักงาน เจ้าหน้าที่และผู้บริหารธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
เรื่อง “ผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลต่อการดำเนินงาน
ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย”

คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

คำอธิบาย ขอความอนุเคราะห์ทุกท่านตอบแบบสอบถาม โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นท่านมากที่สุด โดยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการทำวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ..... ปี
3. ศาสนา อิสลาม พุทธ คริสต์ อื่นๆ โปรดระบุ.....
4. สถานภาพ
 โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง
5. วุฒิการศึกษา
 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
6. รายได้โดยประมาณต่อเดือน..... บาท
7. ท่านปฏิบัติงานอยู่ในสายงานใด
 สายงานธุรกิจรายย่อย สายงานบริหารคุณภาพสินเชื่อ
 สายงานสนับสนุนธุรกิจ สายงานธุรกิจรายใหญ่และ SMEs
อื่นๆ โปรดระบุ (ฝ่าย/สำนัก).....
8. ท่านดำรงตำแหน่งใดในธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
 เจ้าหน้าที่/เจ้าหน้าที่อาวุโส ผู้ช่วย/ผู้จัดการส่วน
 ผู้ช่วย/ รองผู้อำนวยการฝ่าย ผู้อำนวยการฝ่ายขึ้นไป
 ขึ้นตรงต่อสำนักผู้จัดการธนาคาร อื่นๆ โปรดระบุ.....
9. ท่านมีอายุงานในการทำงานที่ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ปี

ส่วนที่ 2 การประเมินระดับความสำคัญ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามากำกับควบคุมดูแลกิจการภายใน ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

คำชี้แจง กรณาระบุระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามากำกับควบคุมการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
สำคัญมากที่สุด = 5 สำคัญมาก = 4 สำคัญปานกลาง = 3 สำคัญน้อย = 2 สำคัญน้อยที่สุด = 1

รายละเอียด	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ท่านคิดว่ากฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ ของหน่วยงานภายในธนาคาร มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของธนาคารอยู่ในระดับใด					
<ul style="list-style-type: none"> ■ กฎเกณฑ์ข้อบังคับของธนาคาร 					
1.1 ข้อกำหนดการปฏิบัติงานในกลุ่มมือ ระเบียบ ข้อบังคับ ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ต้องมีความถูกต้องตามหลักชะรีอะห์อย่างเคร่งครัด					
1.2 ข้อกำหนดบทลงโทษพนักงานในการละเมิดความผิด ที่ปฏิบัติงานขัดกับหลักศาสนาอิสลาม (ตาม พรบ. การจัดตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545)					
1.3 ข้อกำหนดการบริจาคชะกาตร้อยละ 2.5 ต่อปีของธนาคารต้องปฏิบัติตามหลักการการบริจาคอย่างถูกต้อง ชัดเจน โปร่งใสและเป็นธรรม					
<ul style="list-style-type: none"> ■ กฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคาร 					
1.4 การตรวจสอบระบบการถ่วงดุลอำนาจ การป้องกันผลประโยชน์ส่วนตน ของพนักงานเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งภายในธนาคาร					
1.5 การกำหนดนโยบายการจ่ายผลตอบแทนที่เหมาะสม (ตามหลักธรรมมาภิบาล) ไม่เอาเปรียบลูกค้าและผู้ถือหุ้นฯ และมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างชัดเจน					
1.6 กฎเกณฑ์ในการป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจากการเป็นกรรมการธนาคาร เพื่อสร้างความโปร่งใสเชื่อมั่นต่อพนักงาน และระบบการบริหารจัดการที่ดีของธนาคาร					
<ul style="list-style-type: none"> ■ กฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) 					
1.7 การให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะการปฏิบัติงานของบอร์ดชะรีอะห์ เพื่อให้ธุรกรรมต่างๆของธนาคารสอดคล้องถูกต้องกับหลักอิสลามอย่างเคร่งครัด					
1.8 การติดตามกำกับดูแลของบอร์ดชะรีอะห์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของธุรกรรมต่างๆ ภายในธนาคาร เพื่อให้เกิดความมั่นใจในทิศทางการดำเนินงานที่เป็นไปอย่างถูกต้อง					
1.9 ความเป็นอิสระของบอร์ดชะรีอะห์ ในการออกข้อกำหนด วินิจฉัย ติความ ชี้ขาดเกี่ยวกับธุรกรรมของธนาคาร เพื่อให้ธนาคารมีผลิตภัณฑ์ที่ออกมาอย่างถูกต้อง					

รายละเอียด	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ท่านคิดว่ากฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ ของหน่วยงานภายนอก ธนาคาร มีความสำคัญต่อการดำเนินกิจการของธนาคารอยู่ในระดับใด					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ กฎเกณฑ์ข้อบังคับของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) 					
2.1 การปฏิบัติตามคำสั่ง คู่มือ กฎระเบียบข้อบังคับนโยบายตามกฎเกณฑ์ของ สศค.					
2.2 ข้อจำกัดด้านกฎหมายภาษีและอากร การคำนวณภาษีเงินได้จากกำไรการขายทรัพย์สิน มีผลต่อการดำเนินธุรกรรมของธนาคารอิสลาม					
2.3 การปฏิบัติตามระบบการตรวจสอบเงินกองทุนและการบริหารความเสี่ยงของธนาคารที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ กฎเกณฑ์ของสำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน (สสร.) 					
2.4 กฎเกณฑ์ ระเบียบ ขั้นตอนการปฏิบัติงานเกณฑ์ในการประเมินผลตามนโยบายของ สสร. ในการตรวจสอบการบริหารงานของธนาคารอิสลาม					
2.5 การดำเนินโครงการต่างๆ ตามนโยบายรัฐบาล โดยใช้ธนาคารเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีผลต่อการดำเนินงานของธนาคาร					
2.6 การกำหนดให้ธนาคารเป็นธนาคารที่มุ่งเน้นบริการแก่กลุ่มลูกค้ามุสลิม เพื่อให้มุสลิมสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ปลอดพ้นจากดอกเบี้ยทำให้ธนาคารสามารถเข้าถึงลูกค้ามุสลิม เพื่อช่วยเหลือตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งธนาคารอย่างแท้จริง					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) 					
2.7 กฎเกณฑ์ กระบวนการตรวจสอบระบบบัญชีของธนาคาร เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงินของธนาคารฯ ให้มีความมั่นคงตามกฎเกณฑ์ของ ธปท.					
2.8 ธปท.ควรจัดตั้งหน่วยงาน “คณะกรรมการควบคุมทางด้านกฎหมายอิสลาม” เพื่อตรวจสอบควบคุมการดำเนินงานของธนาคารที่ดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม					
2.9 ธปท.ควรมีตลาดเงินระหว่างประเทศ (Interbank) ที่ถูกต้องตามหลักอิสลาม เพื่อให้ธนาคารมีสภาพคล่องและมีแหล่งตลาดทุนที่ถูกต้องตามหลักอิสลาม ปลอดจากระบบดอกเบี้ย					

ส่วนที่ 3 การประเมินระดับผลกระทบ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ของ
หน่วยงานที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแลกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
คำชี้แจง กรณัประเมินระดับผลความคิดเห็นที่ท่านคิดว่ามีผลกระทบต่อมาตรฐานการดำเนินงาน
ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้
เห็นด้วยมากที่สุด = 5 เห็นด้วยมาก = 4 เห็นด้วยปานกลาง = 3 เห็นด้วยน้อย = 2 เห็นด้วยน้อยที่สุด
= 1

รายละเอียด	ระดับผลกระทบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
จากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับจากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามากำกับดูแล ท่านคิดว่าทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของธนาคารในด้านต่างๆ มีอยู่ในระดับใด					
<ul style="list-style-type: none"> ด้านหลักการบริหารการเงินอิสลาม 					
3.1 หลักในการออกผลิตภัณฑ์เงินฝากและสินเชื่อ หรือบริการต่างๆ ของธนาคาร ถูกต้องตามหลักชะรีอะฮ์					
3.2 การจัดการเงินกองทุนและตลาดทุน การบริหารตลาดทุนของธนาคาร มีความโปร่งใสดูถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามและปลอดภัยจากระบบดอกเบี้ย					
3.3 หลักในการประกอบธุรกิจของธนาคารต้องไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจต้องห้าม (ฮาลอม) หรือขัดกับหลักศาสนาอิสลาม และไม่เกี่ยวข้องกับระบบของดอกเบี้ย					
<ul style="list-style-type: none"> ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน 					
3.4 มาตรฐานการกำกับบริหารงานธนาคารมีโครงสร้างที่มีความโปร่งใสชัดเจนในการตรวจสอบทุกขั้นตอน และมีฝ่ายงานที่ควบคุมสอบทานชัดเจน					
3.5 ระดับอำนาจในการสั่งการ สายบังคับบัญชาของธนาคาร ลำดับชั้นในการสั่งการ					
3.6 ธนาคารควรมีโครงสร้างการแต่งตั้ง “คณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา” ที่ได้รับการแต่งตั้งจาก หน่วยงานภายนอกที่ได้รับความเชื่อถือจากสากล					
<ul style="list-style-type: none"> ด้านผลประกอบการธนาคาร 					
3.7 ผลกำไรในการดำเนินงานของธนาคาร สามารถจ่ายผลตอบแทนให้กับพนักงาน ลูกจ้างอย่างถูกต้องเป็นธรรม					
3.8 การขาดการควบคุมการอนุมัติสินเชื่อที่ได้มาตรฐานถูกต้อง ส่งผลต่อผลประกอบการของธนาคารในปัจจุบัน					
3.9 ธนาคารมีระบบการจัดการบัญชีภาคของธนาคารได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง					

รายละเอียด	ระดับผลกระทบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร					
<ul style="list-style-type: none"> ด้านทักษะของบุคลากร 					
4.1 ความรู้ความเข้าใจของพนักงานสามารถนำหลักชะริอะห์มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม					
4.2 การเพิ่มศักยภาพในการทำงานของพนักงานมีอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานและศักยภาพขององค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว					
4.3 ความสามารถในการสื่อสารกับลูกค้าด้วยภาษาสากล สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ AEC					
<ul style="list-style-type: none"> ด้านต้นทุนการดำเนินงาน 					
4.4 การระดมทุนจากประเทศในแถบตะวันออกกลาง สามารถผลักดันการเติบโตของธนาคารได้					
4.5 การขาดการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ ทำให้เสียเปรียบด้านการแข่งขันกับตลาดในปัจจุบัน					
4.6 ธนาคารมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ส่งผลต่อผลประกอบการที่แท้จริงของธนาคาร					
<ul style="list-style-type: none"> ด้านมาตรฐานการควบคุมตรวจสอบ 					
4.7 ธนาคารมีหน่วยงานภายในที่กำกับควบคุมดูแลกิจการที่เป็นมาตรฐาน มีอิสระในการทำงานสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน					
4.8 การตรวจสอบคณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน มีระบบการตรวจสอบที่โปร่งใส ถูกต้องชัดเจน เป็นธรรม					
4.9 การตรวจสอบการละเมิดความคิดของพนักงาน ลูกจ้าง ธนาคารมีระบบการตรวจสอบที่ชัดเจนรวดเร็วและเป็นธรรม					
<ul style="list-style-type: none"> ด้านกระบวนการดำเนินงาน 					
4.10 กระบวนการขั้นตอนการ <u>ขออนุมัติ</u> ต่างจากกระทรวงการคลัง ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน เช่น ขั้นตอนการขออนุมัติเปิด-ปิดสาขา					
4.11 ธนาคารมีการแบ่งแยกหน้าที่การทำงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเชื่อมโยงสอดคล้องซึ่งกันและกันของแต่ละฝ่ายงานภายในธนาคาร					
4.12 ธนาคารมีการส่งเสริมให้พนักงานมีโอกาสหรือส่วนรวมในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

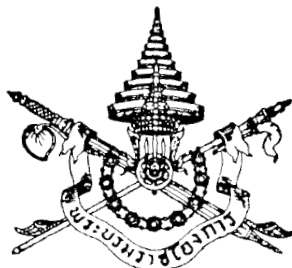
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือ
ผู้วิจัย



ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2545



พระราชบัญญัติ

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

“ตราสารทางการเงิน” หมายความว่า

- (๑) ตัวเงินคลัง
- (๒) พันธบัตร
- (๓) ตัวเงิน
- (๔) หุ้น หุ้นกู้ ใบสำคัญแสดงสิทธิในหุ้นหรือหุ้นกู้ ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ หรือใบสำคัญแสดงการเข้าซื้อซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้
- (๕) ใบสำคัญแสดงสิทธิในเงินปันผลจากตราสาร
- (๖) ตราสารหรือหลักฐานแสดงสิทธิในทรัพย์สินของโครงการลงทุนซึ่งผู้ประกอบการจัดการลงทุน ไม่ว่าในหรือนอกประเทศเป็นผู้ออก
- (๗) ตราสารอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนดด้วยความเห็นชอบจากรัฐมนตรี
- “เงินกองทุน” หมายความว่า ทูนที่ชำระแล้วซึ่งรวมทั้งส่วนล้มมูลค่าหุ้น ทูนสำรอง เงินสำรอง ที่ได้จัดสรรจากกำไรสุทธิ กำไรสุทธิคงเหลือหลังจากการจัดสรรแล้ว เงินสำรองจากการตีราคาหลักทรัพย์ และทูนอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- “สถาบันการเงิน” หมายความว่า
- (๑) ธนาคารแห่งประเทศไทย
- (๒) ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
- (๓) บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
- (๔) บริษัทหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- (๕) สถาบันการเงินอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- “บัญชีชะกาด” หมายความว่า บัญชีที่ธนาคารจัดตั้งขึ้นเพื่อบริจาดและรับดำเนินการบริจาด ตามหลักการของศาสนาอิสลาม
- “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
- “คณะที่ปรึกษา” หมายความว่า คณะที่ปรึกษานานการอิสลามแห่งประเทศไทย
- “กรรมการ” หมายความว่า กรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
- “ที่ปรึกษา” หมายความว่า ที่ปรึกษานานการอิสลามแห่งประเทศไทย
- “ผู้จัดการ” หมายความว่า ผู้จัดการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
- “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑ การจัดตั้งและเงินทุน

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งธนาคารขึ้นเรียกว่า “ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย” และให้ธนาคารเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๖ ให้ธนาคารตั้งสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง และจัดตั้งสาขาหรือสำนักงานผู้แทน ณ ที่ใดภายในหรือภายนอกราชอาณาจักรก็ได้

การจัดตั้งสาขาหรือสำนักงานผู้แทนตามวรรคหนึ่ง และการย้ายที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสำนักงานสาขาของธนาคาร จะต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีก่อน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๗ ให้กำหนดทุนเรือนหุ้นของธนาคารไว้หนึ่งพันล้านบาท แบ่งออกเป็น หุ้นสามัญหนึ่งร้อยล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละสิบบาท โดยให้ธนาคารขายหุ้นให้แก่กระทรวงการคลังหรือบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของธนาคาร

การลดทุนของธนาคารต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีก่อน และมีให้นำมาตรา ๑๓๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๔๑ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับ

ให้กระทรวงการคลังซื้อหุ้นของธนาคารได้ตามจำนวนที่เห็นสมควร แต่จะต้องไม่เกินร้อยละสิบเก้าของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

มาตรา ๘ เมื่อมีผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นที่ระบุในมาตรา ๗ เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นทั้งหมด และได้ชำระเงินเต็มมูลค่าแล้ว ให้คณะกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๑๖ นัดประชุมผู้ถือหุ้นโดยไม่ชักช้า เพื่อปรึกษากิจการที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ และกิจการอื่นตามที่จำเป็น

มาตรา ๙ ภายใต้งบประมาณมาตรา ๗ วรรคสาม ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนหุ้นสูงสุดที่บุคคลใดจะถือได้ แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของธนาคาร รัฐมนตรีมีอำนาจผ่อนผันให้มีการถือหุ้นเป็นอย่างอื่น โดยจะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ด้วยก็ได้

หุ้นของธนาคารที่บุคคลหรือห้างหุ้นส่วนดังต่อไปนี้ถืออยู่ในนับรวมเป็นหุ้นของบุคคลตามวรรคหนึ่งด้วย

(๑) คู่สมรสของบุคคลตามวรรคหนึ่ง

(๒) บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลตามวรรคหนึ่ง

(๓) ห้างหุ้นส่วนสามัญที่บุคคลตามวรรคหนึ่งหรือบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เป็นหุ้นส่วน

(๔) ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่บุคคลตามวรรคหนึ่งหรือบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด หรือเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดที่มีหุ้นรวมกันเกินอัตราที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๕) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่บุคคลตามวรรคหนึ่งหรือบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) หรือห้างหุ้นส่วนตาม (๓) หรือ (๔) ถือหุ้นรวมกันเกินอัตราที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๖) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่บุคคลตามวรรคหนึ่งหรือบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) หรือห้างหุ้นส่วนตาม (๓) หรือ (๔) หรือบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดตาม (๕) ถือหุ้นรวมกันเกินอัตราที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐ ธนาคารต้องมีจำนวนหุ้นที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยถืออยู่ไม่ต่ำกว่าอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง และต้องมีกรรมการเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของธนาคาร รัฐมนตรีมีอำนาจผ่อนผันให้มีจำนวนหุ้นหรือกรรมการเป็นอย่างอื่นได้

มาตรา ๑๑ ภายหลังที่ธนาคารได้มีผู้ถือหุ้น และได้มีการประชุมผู้ถือหุ้นเลือกตั้งกรรมการตามความในพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัดมาใช้บังคับแก่ธนาคารโดยอนุโลม เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒

วัตถุประสงค์

มาตรา ๑๒ ให้ธนาคารมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจทางการเงินที่ไม่ผูกพันกับดอกเบี้ย และประกอบกิจการอื่นดังต่อไปนี้

(๑) รับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามหรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้

(๒) รับฝากเงินเพื่อการลงทุน

(๓) ทำธุรกิจเงินตราต่างประเทศของธนาคาร

(๔) ออก ขาย ซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงซื้อลดตราสารทางการเงินหรือรับโอนสิทธิเรียกร้องของผู้รับประโยชน์ในตราสารนั้น

(๕) ให้ยืมหรือบริการทางการเงินในรูปแบบที่เป็นประเพณีปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินอื่นในด้านธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ

(๖) รับประกันความเสี่ยงในเชิงพาณิชย์ในการลงทุนของผู้ลงทุนไทยในต่างประเทศ

(๗) เรียกเก็บส่วนลด ค่าธรรมเนียม และค่าบริการอื่นๆ อันเนื่องมาจากการให้กู้ยืมเงิน ซื้อซื้อลด รับช่วงซื้อลด การค้ำประกัน และการให้บริการอื่น

(๘) จัดการบัญชีชะกาด

(๙) เป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ โดยได้รับค่านายหน้าหรือบำเหน็จเป็นการตอบแทนในทางการค้า

(๑๐) เป็นนายหน้าหรือตัวแทนในการจัดหาเงินให้ยืมหรือเงินลงทุนให้แก่กิจการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรือการจัดการให้ยืมหรือการลงทุนแก่กิจการดังกล่าว

(๑๑) กิจการอันพึงเป็นงานธนาคารตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวง

(๑๒) กิจการอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับ เกี่ยวเนื่อง หรือสนับสนุนในการจัดการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของธนาคารตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

การดำเนินกิจการของธนาคารตามวรรคหนึ่งจะต้องไม่ขัดกับหลักการของศาสนาอิสลาม

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ธนาคารกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) รับหุ้นของธนาคารเป็นประกัน

(๒) ถือหุ้นในสถาบันการเงินอื่น เว้นแต่

(ก) เป็นการได้มาจากการชำระหนี้หรือการประกันการให้ยืมเงิน แต่ต้องจำหน่ายภายในเวลาหกเดือนนับแต่วันที่ได้มา

(ข) เป็นการได้มาเนื่องจากการประกอบธุรกิจอื่นที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี หรือ

(ค) เป็นการได้มาโดยได้รับผ่อนผันจากรัฐมนตรี ในการผ่อนผันนั้นจะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ไว้ด้วยก็ได้

(๓) ร่วมลงทุนกับ หรือให้ยืมเงินแก่กรรมการของธนาคาร

การกระทำดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการร่วมลงทุนกับ หรือให้ยืมเงินแก่กรรมการนั้นด้วย

(ก) ร่วมลงทุนกับ หรือให้ยืมเงินแก่คู่สมรสหรือบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของกรรมการ

(ข) ร่วมลงทุนกับ หรือให้ยืมเงินแก่ห้างหุ้นส่วนสามัญที่กรรมการหรือบุคคลตาม (ก) เป็นหุ้นส่วน

(ค) ร่วมลงทุนกับ หรือให้ยืมเงินแก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่กรรมการหรือบุคคลตาม (ก) เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด หรือเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดที่มีหุ้นรวมกันเกินร้อยละสามสิบของทุนทั้งหมดของห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น

(ง) ร่วมลงทุนกับ หรือให้ยืมเงินแก่บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่กรรมการหรือบุคคลตาม (ก) หรือห้างหุ้นส่วนตาม (ข) หรือ (ค) ถือหุ้นรวมกันเกินร้อยละสามสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดนั้น

(จ) ร่วมลงทุนกับ หรือให้ยืมเงินแก่บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่กรรมการหรือบุคคลตาม (ก) หรือห้างหุ้นส่วนตาม (ข) หรือ (ค) หรือบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดตาม (ง) ถือหุ้นรวมกันเกินร้อยละสามสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของธนาคาร

(ฉ) การรับรอง รับอาวัลหรือสอดเข้าแก้หน้าในตั๋วเงินที่กรรมการหรือบุคคลตาม (ก) หรือห้างหุ้นส่วนตาม (ข) หรือ (ค) หรือบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดตาม (ง) หรือ (จ) เป็นผู้ส่งจ่ายหรือผู้ออกตั๋ว หรือผู้สลักหลัง

(ช) การประกันหนี้ใดๆ ของกรรมการหรือบุคคลตาม (ก) หรือห้างหุ้นส่วนตาม (ข) หรือ (ค) หรือบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดตาม (ง) หรือ (จ)

(๕) จ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นแก่กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างของธนาคารเป็นค่านายหน้า หรือค่าตอบแทนสำหรับหรือเนื่องจากการกระทำหรือการประกอบธุรกิจใดๆ ของธนาคาร ทั้งนี้ นอกจาก บำเหน็จ เงินเดือน รางวัล และเงินเพิ่มอย่างอื่นบรรดาที่พึงจ่ายตามปกติ

มาตรา ๑๔ เมื่อปรากฏว่าการได้มาซึ่งหุ้นของธนาคารเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดถือหุ้นเกินจำนวนที่จะถือได้ตามมาตรา ๕ บุคคลนั้นจะยกเอาการถือหุ้นในส่วนที่เกินจำนวนดังกล่าวขึ้นยื่นต่อธนาคารมิได้ และธนาคารจะจ่ายเงินปันผลหรือเงินตอบแทนอย่างอื่นให้แก่บุคคลนั้นหรือให้บุคคลนั้นออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมของผู้ถือหุ้นตามจำนวนหุ้นในส่วนที่เกินมิได้

มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามมาตรา ๕ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๔ ให้ธนาคารตรวจสอบทะเบียนผู้ถือหุ้นทุกราวก่อนการประชุมผู้ถือหุ้นและก่อนจ่ายเงินปันผลหรือเงินตอบแทนอื่นใดแล้วแจ้งผลการตรวจสอบต่อรัฐมนตรีตามรายการและภายในเวลาที่รัฐมนตรีกำหนด และในกรณีที่พบว่าผู้ถือหุ้นรายใดถือหุ้นเกินจำนวนที่กำหนดในมาตรา ๕ ให้ธนาคารแจ้งให้ผู้นั้นทราบ เพื่อดำเนินการจำหน่ายหุ้นที่เกินนั้นเสีย

หมวด ๓
การจัดการ

มาตรา ๑๖ ในวาระเริ่มแรกก่อนมีผู้ถือหุ้น ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย” มีจำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านศาสนาอิสลามอย่างน้อยสองคนและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเงิน การธนาคารหรือด้านอื่น อันเป็นประโยชน์แก่กิจการของธนาคารเป็นกรรมการ

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการตามวรรคหนึ่งเป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคลใดซึ่งไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๒ ทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการได้

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๑๖ มีหน้าที่กำหนดข้อบังคับของธนาคารว่าด้วยกิจการต่างๆ ที่มีได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และออกหนังสือชี้ชวนเพื่อเสนอขายหุ้น และกระทำหน้าที่และกิจการอื่นซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ริเริ่มจัดตั้งธนาคาร

ธนาคารจะแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับตามวรรคหนึ่งได้ต่อเมื่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นลงมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

มาตรา ๑๘ ในการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งแรกตามมาตรา ๘ ให้เลือกตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นจากจำนวนกรรมการตามมาตรา ๑๖ อีกสองคน รวมเป็นเก้าคน และเมื่อที่ประชุมสามัญประจำปีเห็นสมควรจะเลือกตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นอีกไม่เกินสองคนก็ได้

มาตรา ๑๙ ให้กรรมการตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๘ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันที่ประชุมสามัญประจำปีครั้งแรก ให้กรรมการตามมาตรา ๑๖ ออกจากตำแหน่งสองคนโดยวิธีจับสลาก และในทุกปีถัดไป ให้กรรมการที่เหลือจากการจับสลากออกจากตำแหน่งสองคนโดยวิธีจับสลาก และให้ถือว่า การจับสลากออกเป็นการออกตามวาระด้วย

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่แทน ทั้งนี้ โดยให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินกิจการของธนาคารต่อไปเพียงเท่าที่จำเป็นจนกว่าจะได้มีกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งขึ้นใหม่

การเลือกตั้งกรรมการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของธนาคาร และกรรมการที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเลือกตั้งต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๒

มาตรา ๒๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๕ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๒
- (๔) ที่ประชุมผู้ถือหุ้นมีมติให้ออก

ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการนัดประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อเลือกตั้งบุคคลซึ่งไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๒ เข้าดำรงตำแหน่งแทน โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๑ เมื่อประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๒๐ ให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเลือกกรรมการขึ้นเป็นประธานกรรมการแทน

มาตรา ๒๒ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๓) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๔) เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือเป็นเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (๕) เป็นผู้มัลลทินมัวหมองว่าทุจริตในสถาบันการเงินใด หรือบริหารงานในสถาบันการเงินใด ผิดพลาดอย่างร้ายแรง
- (๖) เป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินอื่น

มาตรา ๒๓ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๔ กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณา ห้ามมิให้เข้าร่วมพิจารณาในเรื่องนั้น

มาตรา ๒๕ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและกำกับดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของธนาคารภายในขอบวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๑๒ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) ออกข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานและดำเนินกิจการของธนาคาร

(๒) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง การเงิน ทรัพย์สินและการบัญชี รวมทั้งการตรวจสอบภายใน

(๓) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เงินตอบแทน และค่าใช้จ่าย

(๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณของธนาคาร

(๕) แต่งตั้งและถอดถอนผู้จัดการ

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของธนาคารตามพระราชบัญญัตินี้
มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับกับลักษณะต้องห้ามการประชุมและการมีส่วนร่วมได้เสียของคณะกรรมการโดยอนุโลม

หมวด ๔

ผู้จัดการ

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้จัดการหนึ่งคนซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเงินการธนาคารหรือด้านอื่นอันเป็นประโยชน์แก่กิจการของธนาคาร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของธนาคารและให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการคนใดเป็นผู้จัดการก็ได้

ให้ผู้จัดการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๘ ให้ผู้จัดการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของธนาคารทุกตำแหน่ง

ในกิจการของธนาคารที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้จัดการเป็นผู้แทนของธนาคาร และเพื่อการนี้ผู้จัดการจะมอบอำนาจให้ตัวแทนหรือบุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๙ ผู้จัดการต้องปฏิบัติงานเต็มเวลาให้แก่ธนาคาร ไม่เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นใหญ่หรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการในกิจการอื่นที่มีส่วนเกี่ยวเนื่องกับธนาคาร และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๒

มาตรา ๓๐ ให้ผู้จัดการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่รวมแล้วจะต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๓๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๓๐ ผู้จัดการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๒
- (๔) คณะกรรมการให้ออก

เมื่อผู้จัดการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการหรือบุคคลอื่นเป็นผู้จัดการ

หมวด ๕

คณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย” ประกอบด้วย ประธานที่ปรึกษา และที่ปรึกษาอื่นอีกไม่เกินสี่คน มีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับหลักการของศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของธนาคาร เพื่อให้การประกอบธุรกิจของธนาคารไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม

มาตรา ๓๓ ให้ที่ปรึกษามีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ ให้ที่ปรึกษาได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๓๓ ที่ปรึกษาพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๒ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)
- (๔) คณะกรรมการให้ออก

ในกรณีที่ปรึกษาพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งบุคคลอื่นเป็นที่ปรึกษาแทน และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของที่ปรึกษาซึ่งตนแทน

มาตรา ๓๕ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒ (๑) (๒) (๓) และ (๕) มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับกับลักษณะต้องห้าม การประชุม และการมีส่วนร่วมได้เสียของคณะกรรมการที่ปรึกษาโดยอนุโลม

หมวด ๖

การกำกับ การดำเนินงานและการควบคุม

มาตรา ๓๖ ให้ธนาคารดำรงเงินกองทุนเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์ หนี้สิน หรือภาระผูกพันตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๗ ให้ธนาคารดำรงเงินสดสำรองและดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเป็นอัตราส่วนกับเงินฝากและเงินให้ยืม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๘ การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ให้คณะกรรมการจัดสรรเป็นเงินสำรองไว้ในกิจการของธนาคารไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

เมื่อเงินสำรองตามวรรคหนึ่งมีจำนวนเท่ากับจำนวนเงินมูลค่าหุ้นที่ชำระแล้วหรือมากกว่านั้น คณะกรรมการจะงดการจัดสรรหรือลดจำนวนเงินที่จะต้องจัดสรรเป็นเงินสำรองก็ได้

มาตรา ๓๙ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคาร เพื่อการนี้จะสั่งให้ธนาคารชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ธนาคาร รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแล

หมวด ๗

การสอบบัญชีและรายงาน

มาตรา ๔๐ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการสอบบัญชีของธนาคารอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งแรก ให้คณะกรรมการโดยความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น แต่งตั้งผู้สอบบัญชีเพื่อสอบบัญชีของธนาคารประจำปีบัญชีแรก

มาตรา ๔๑ ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีของแต่ละปี ให้คณะกรรมการเสนองบดุล บัญชีกำไรขาดทุน ซึ่งผู้สอบบัญชีรับรองแล้วต่อที่ประชุมสามัญประจำปีเพื่อพิจารณา และให้คณะกรรมการเสนอรายงานกิจการประจำปีของธนาคารต่อที่ประชุมสามัญประจำปีพร้อมกันด้วย

ให้รอบระยะเวลาบัญชีของธนาคารมีกำหนดหนึ่งปีตามปีปฏิทิน

มาตรา ๔๒ ให้ธนาคารรายงานกิจการประจำปี งบดุล บัญชีกำไรขาดทุน ซึ่งผู้สอบบัญชีได้รับรองแล้วต่อรัฐมนตรี เพื่อทราบภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีแต่ละปีและให้เปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย

หมวด ๘
การตรวจสอบ

มาตรา ๔๓ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบกิจการ สินทรัพย์ ลูกหนี้ และผู้ที่เกี่ยวข้องของธนาคาร เป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะก็ได้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งต่อรัฐมนตรี ตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด มาตรา ๔๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้กรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างของธนาคาร ผู้สอบบัญชีของธนาคาร และผู้รวบรวม หรือประมวลข้อมูลของธนาคารด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือด้วยอุปกรณ์อื่นใด มาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินของธนาคาร ส่งสำเนาหรือแสดงสมุดบัญชี เอกสาร ดวงตราหรือหลักฐานอื่น

(๒) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจของธนาคาร หรือสถานที่ซึ่งรวบรวมหรือประมวลข้อมูล ของธนาคารด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือด้วยอุปกรณ์อื่นใด เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัตินี้ของธนาคาร

(๓) ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เอกสาร หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี ในการออกคำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าว จะต้องระบุเหตุผลความจำเป็นและสิทธิของผู้ถูกยึดหรืออายัดนั้น

(๔) เข้าไปตรวจสอบฐานะหรือการดำเนินงานในสถานที่ประกอบธุรกิจของลูกหนี้ของธนาคาร รวมทั้งสั่งให้ลูกหนี้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งสำเนา หรือแสดงสมุดและบัญชี เอกสาร ดวงตรา หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินก็ได้เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าธนาคารกระทำการ ตามมาตรา ๑๓ (๓) และเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าลูกหนี้หรือผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวมีส่วนร่วม ในการกระทำความผิดด้วย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ตามสมควร

มาตรา ๔๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

หมวด ๕
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๖ ผู้ใดล่วงรู้กิจการของธนาคารเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ อันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่ง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) การเปิดเผยตามหน้าที่ หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
- (๒) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะการดำเนินงานของธนาคาร
- (๔) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีของธนาคารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือหน่วยงานในประเทศ และต่างประเทศที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับสถาบันการเงิน
- (๕) การเปิดเผยเมื่อได้รับความยินยอมจากบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลที่จะเปิดเผยนั้นเป็นลายลักษณ์อักษร

มาตรา ๔๗ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนธนาคาร ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ธนาคารกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๖ หรือมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ในกรณีที่ธนาคารกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ถ้าพิสูจน์ได้ว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการ การกระทำการ หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนธนาคาร ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ ผู้ใดให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

มาตรา ๕๐ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนธนาคารโดยทุจริต หลอกลวงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จแก่ประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอก

ให้แก่ประชาชนทราบ และโดยการหลอกลวงดังกล่าวนั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากประชาชนผู้ถูกลอกลวง หรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ประชาชนผู้ถูกลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๕๑ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนธนาคารซึ่งได้รับ มอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของธนาคารหรือบุคคลอื่น หรือซึ่งธนาคารหรือบุคคลอื่นเป็นเจ้าของ รวมอยู่ด้วย กระทำผิดหน้าที่ของตนด้วยประการใดๆ โดยทุจริต จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของธนาคารหรือบุคคลนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๕๒ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนธนาคาร ครอบครอง ทรัพย์สินซึ่งเป็นของธนาคารหรือบุคคลอื่น หรือซึ่งธนาคารหรือบุคคลอื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยเบียดบัง เอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับ ตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๕๓ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนธนาคารเอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน ที่ธนาคารมีหน้าที่ดูแลหรือ ที่อยู่ในความครอบครองของธนาคาร ถ้าได้กระทำเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๕๔ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนธนาคาร กระทำการ หรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นการ เสียหายแก่ธนาคารหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาท ถึงหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๕๕ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนธนาคาร กระทำ หรือยินยอมให้กระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ทำให้เสียหาย ทำลาย เปลี่ยนแปลง ดัดทอน หรือปลอมบัญชี เอกสาร หรือหลักประกัน ของธนาคาร หรือที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร

(๒) ลงข้อความเท็จหรือไม่ลงข้อความสำคัญในบัญชีหรือเอกสารของธนาคาร หรือ

(๓) ทำบัญชีไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นปัจจุบัน หรือไม่ตรงต่อความเป็นจริง เพื่อลวงให้
ธนาคารหรือผู้ถือหุ้นขาดประโยชน์อันควรได้ หรือลวงบุคคลใดๆ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันการประกอบธุรกิจทางการเงินในระบบ
สถาบันการเงินโดยทั่วไปผูกพันอยู่กับระบบดอกเบี้ย อันขัดหรือแย้งกับหลักการของศาสนาอิสลามซึ่งห้ามมิให้ดำเนิน
ธุรกิจทางการเงินที่ผูกพันกับดอกเบี้ย จึงสมควรจัดตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยขึ้น เพื่อประกอบธุรกิจทางการเงิน
และประกอบกิจการอื่นให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม ซึ่งจะส่งเสริมและสนับสนุนการระดมเงินออมและ
การลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ
จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ค

**บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดต่างๆ ของธนาคารอิสลาม
แห่งประเทศไทยและโครงสร้างองค์กร**

บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดต่างๆ ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

1. คณะอนุกรรมการบริหาร

1. กำหนดนโยบายภาพรวมการลงทุนของธนาคาร กำหนดทิศทางการลงทุนของบริษัทที่ธนาคารควรลงทุนให้สอดคล้องกับนโยบายการลงทุนของธนาคาร และมีอำนาจอนุมัติแนวทางในการลงทุนและอนุมัติการลงทุนทั้งหมดของธนาคารตามที่ระเบียบ

2. พิจารณาอนุมัติส่วนสูญเสียที่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้าง หรือที่มิได้เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ภายในวงเงินที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการธนาคาร

3. พิจารณาอนุมัติการให้สินเชื่อ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การลงทุนในหลักทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ การขอรับการสนับสนุนทางการเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง และค่าใช้จ่ายต่างๆ ตามอำนาจที่กำหนดไว้โดยคณะกรรมการธนาคาร

4. เสนอแนะโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมถึงเสนอแนะนโยบายและกลยุทธ์ด้านบุคลากร กรอบอัตราค่าจ้าง ค่าตอบแทน และสวัสดิการของพนักงานและลูกจ้างต่อคณะกรรมการธนาคารเพื่อให้คณะกรรมการธนาคารเห็นชอบ

5. พิจารณาทบทวนแผนแม่บทในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของธนาคารทั้งในระยะสั้นและระยะยาวรวมถึงโครงการต่อเนื่องต่างๆ

6. ให้คำปรึกษาแนะนำการดำเนินงานของธนาคารในเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กร บุคลากร ค่าตอบแทน สวัสดิการ การพัฒนาปรับปรุงองค์กรให้เป็นพลวัตและยั่งยืน รวมถึงให้คำปรึกษาแนะนำในการจ้างสถาบันการศึกษาบริษัทที่ปรึกษาภายนอก หรือที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของธนาคารให้เหมาะสม

7. พัฒนาทรัพยากรบุคคลทุกระดับให้มีความพร้อมในทุกด้าน เพื่อให้บุคคลกรมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ รวมทั้งมีบุคลิกภาพ และมีจิตสำนึกที่ดี

8. พิจารณากลับกรองงานที่อยู่ในอำนาจของคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการธนาคาร

9. พิจารณาเรื่องอื่นๆ ที่มีความสำคัญกับธนาคาร เช่น ธุรกิจใหม่ นโยบายผลตอบแทน นโยบายสินเชื่อ นโยบายการบัญชี และคดีความที่ธนาคารตกเป็นจำเลย

10. พิจารณาอนุมัติ หรือ รับทราบกิจการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานที่คณะอนุกรรมการบริหารเห็นว่าจำเป็นหรือเห็นสมควรที่จะให้เสนอเพื่อรับทราบ

11. พิจารณาเรื่องอื่นๆใดที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการธนาคาร

2. คณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบ มีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ดังนี้

1. ประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของกระบวนการปฏิบัติงานและระบบสารสนเทศของธนาคาร การควบคุมภายในกิจกรรมต่างๆ และการบริหารความเสี่ยงภายใต้ภารกิจและขอบเขตการปฏิบัติงานตรวจสอบที่กำหนดอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
2. ตรวจสอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การบริหารงบประมาณ การบริหารการเงินและการบัญชี การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน การดูแลทรัพย์สินและการใช้ทรัพยากรทุกประเภทว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และประหยัด ตรวจสอบการจัดเก็บรายได้ รายจ่ายและสิทธิประโยชน์ที่ธนาคารพึงได้รับและพึงจ่าย
3. รายงานประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับกระบวนการการควบคุมในกิจกรรมต่างๆ ของธนาคารและประเด็นสำคัญที่พบเกี่ยวกับกระบวนการควบคุม รายงานรายการที่เกิดขึ้นความขัดแย้งทางผลประโยชน์ การรายงานนี้ให้รวมถึงกรณีที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานตรวจสอบในบริษัทในเครือ บริษัทร่วมบริษัทที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการในกิจกรรมนั้นๆ
4. เสนอแนะวิธีป้องกันการรั่วไหล หรือการทุจริตเกี่ยวกับการเงิน และทรัพย์สินต่างๆ ของธนาคาร ให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารของหน่วยรับตรวจเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัด และมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี
5. เสนอข้อมูลเกี่ยวกับความคืบหน้าและผลการปฏิบัติงานตามแผนการตรวจสอบประจำปี และความเพียงพอของทรัพยากรที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน
6. ประสานงานและกำกับดูแลการติดตามและการควบคุมอื่น เช่น การบริหารความเสี่ยง การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ความปลอดภัย กฎหมาย หลักจรรยาบรรณ สภาพแวดล้อม และการสอบบัญชี เป็นต้น
7. การปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้จัดการหรือคณะกรรมการตรวจสอบผู้จัดการ

3. คณะกรรมการธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม (CG&CSR)

คณะกรรมการธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม (CG&CSR) มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. เสนอนโยบายเกี่ยวกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และความรับผิดชอบต่อสังคม และความรับผิดชอบต่อสังคมของธนาคารต่อคณะกรรมการธนาคาร
2. พิจารณาบททวนเกี่ยวกับนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี และความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของธนาคารอย่างต่อเนื่อง
3. กำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
4. ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินธุรกิจของธนาคารให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนการดำเนินงานด้านธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคมประจำปีของธนาคาร
5. ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลวัฒนธรรม และแนวทางในการกำกับดูแลกิจการที่ดีอย่างโปร่งใสเพื่อสร้างความเข้าใจทั่วทุกระดับและให้เกิดผลในทางปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการธนาคาร ผู้บริหารพนักงาน และลูกจ้างธนาคาร ชุมชน ลูกค้า และประชาชนทั่วไปในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
6. บูรณาการกระบวนการทำงานเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Governance) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) และการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและหลักเกณฑ์ (Compliance) เพื่อให้บรรลุผลการดำเนินงานที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงาน
7. ติดตามการดำเนินงานด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมของธนาคารและรายงานต่อคณะกรรมการธนาคาร
8. กำกับกระบวนการปฏิบัติงานของธนาคารอย่างบูรณาการด้วยการกำกับดูแลกิจการที่ดี และความรับผิดชอบต่อสังคมของธนาคาร ตลอดจนกำกับการจัดทำรายงานด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี และความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของธนาคารประจำปี
9. พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงาน หรือที่ปรึกษาคณะกรรมการธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม(CG&CSR) เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนงานด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

4. คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์

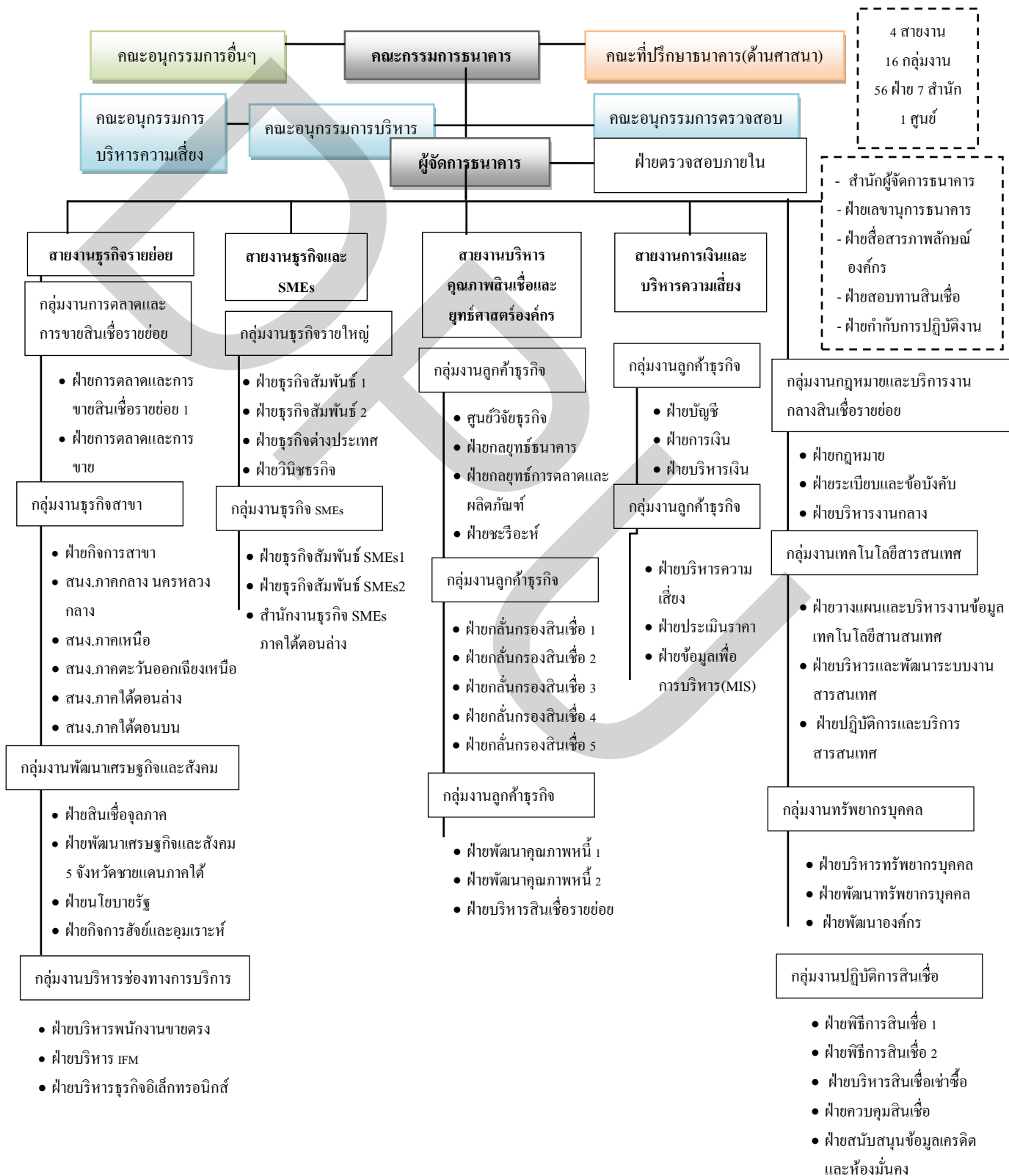
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 มีดังต่อไปนี้

1. พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาการแรงงานสัมพันธ์

2. หาทางปรองดองและระงับข้อขัดแย้งในธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
3. พิจารณาปรับปรุงระเบียบข้อบังคับในการทำงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อนายจ้าง ลูกจ้างและธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
4. ปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาตามคำร้องทุกข์ของลูกจ้างหรือสหภาพแรงงาน รวมถึงการร้องทุกข์ที่เกี่ยวกับการลงโทษทางวินัย เพื่อพิจารณาปรับปรุงสภาพการจ้าง

กรม
แรงงาน

โครงสร้างองค์กรของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย



ตารางที่ 4.1 อัตราการตอบกลับแบบสอบถามจากตัวอย่างงานวิจัย

หัวข้อ	พนักงานธนาคาร อิสลามแห่งประเทศไทย	ลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคาร อิสลามแห่งประเทศไทย
จำนวนชุดแบบสอบถาม	412 ชุด	423 ชุด
ได้รับการตอบกลับ	380 ชุด	380 ชุด
อัตราการตอบกลับ	ร้อยละ 92.23	ร้อยละ 89.83

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	กาญจนา บุญชม
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2544 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สาขาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	เจ้าหน้าที่อาวุโส ระดับ 2 ส่วนเลขานุการธนาคาร สำนักงานใหญ่ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
ผลงานทางวิชาการ	นำเสนอผลงานบทความวิจัยเรื่อง “Impact of Rules and Regulations to the Operation System of the Islamic Bank of Thailand” งานประชุมวิชาการ Prachachuen Research Network, Nation Conference Stamford International University ตีพิมพ์บทความวิชาการ เรื่อง “การเปรียบเทียบมาตรฐานการ ดำเนินงานของสถาบันการเงินอิสลามของประเทศไทยกับประเทศ มาเลเซีย” ในวารสารสุทธิปริทัศน์ ฉบับวันที่ 93 ปี 2559
รางวัลทุน โครงการที่ได้รับ	ได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1) ประเภทกลุ่ม Melayu World ภายใต้โครงการ ASEAN Expert ประจำปีงบประมาณ 2558 โครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางพัฒนาการเงินอิสลาม ในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซียและบรูไน”(Development of Islamic Finance in Malaysia Indonesia and Brunei)